

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΚΑΡΑΣΟΥΛΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ & ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΗ ΚΑΤΕΡΙΝΑ

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ
ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΙ ΚΑΛΥΨΗΣ ΤΟΥΣ
(Ν. 2238/1994)

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ: ΔΡΑΚΩΝΑΚΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

ΗΡΑΚΛΕΙΟ 2009

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	2
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	3
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 “ΕΚΤΕΝΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΗΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ”	4
1.1 ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ.....	4
1.2 ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ.....	5
1.3 ΤΥΠΟΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ.....	5
1.4 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΦΟΡΟΥ.....	5
1.5 ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΑ ΦΟΡΟΥ.....	6
1.6 ΠΗΓΕΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ.....	7
1.7 ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ.....	14
1.8 ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ.....	14
1.9 ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ ΟΤΙ ΒΑΡΥΝΟΥΝ ΤΟΥΣ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥΣ.....	15
1.10 ΠΟΙΟΙ ΥΠΟΧΡΕΟΥΝΤΑΙ ΝΑ ΥΠΟΒΑΛΛΟΥΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΔΗΛΩΣΗ.....	16
1.11 ΥΠΟΧΡΕΟΙ ΣΕ ΥΠΟΒΟΛΗ ΔΗΛΩΣΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΑΡΞΗ Η ΟΧΙ ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ.....	17
1.12 ΑΡΘΡΟ 9 (του ν. 2238/94).....	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 “Ο ΦΟΡΟΣ ΕΙΣ/ΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΟΥ Ν. 2238/94”	27.
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 “ ΕΚΤΕΝΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΑ ΑΡΘΡΑ 16-19”	29
3.1 ΑΡΘΡΟ 16 “ΤΕΚΜΗΡΙΟ ΔΑΠΑΝΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ”	29
3.1.1. ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΡΘΡΟΥ 16.....	37.
3.2. ΑΡΘΡΟ 17. “ΤΕΚΜΗΡΙΟ ΑΠΟΚΤΗΣΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ”	57
3.2.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΡΘΡΟΥ 17.....	59
3.3 ΑΡΘΡΟ 18 “ ΜΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΤΕΚΜΗΡΙΟΥ”	79
3.3.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΡΘΡΟΥ 18.....	82
3.4 ΑΡΘΡΟ 19 “ ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ & ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΦΟΡΟΥ ΑΥΤΗΣ”	87
3.4.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΡΘΡΟΥ 19.....	90
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ.....	115
ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	119
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	120

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η εργασία αυτή κάνει εκτενή αναφορά στον προσδιορισμό εισοδήματος με βάση τα τεκμήρια και αναλύει τα άρθρα 16 έως 19 του ν.2238/94. Σκοπός της εργασίας αυτής είναι να κατανοηθεί πως διαμορφώνεται το εισόδημα με τον συνδυασμό διαφορετικών τεκμηρίων, έτσι κάναμε παραδείγματα που το καθένα από αυτά συνδυάζει διαφορετικά τεκμήρια.

Ολοκληρώνοντας, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τον κ. Δρακωνάκη για την άψογη συνεργασία που είχαμε και την βοήθεια του κατά την διάρκεια της εργασίας.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η φορολογία του προσωπικού συνολικού εισοδήματος εισάγεται για πρώτη φορά στην Ελλάδα το έτος 1909 και ύστερα έχουμε τον φόρο εκτάκτων κερδών, δεν μπορούμε όμως να πούμε ότι υπάρχει μέχρι τότε στην Ελλάδα σχετική νομοθεσία για την φορολογία εισοδήματος. Μετά το 1919 και με το νόμο 1640 περί φορολογίας καθαρών προσόδων έχουμε για πρώτη φορά φορολογία όλων γενικά των εισοδημάτων. Έτσι με το νόμο 1640 καθιερώνεται ο μικτός τύπος φορολογίας εισοδήματος. Έχουμε σταθερό συντελεστή φόρων π.χ. για καθαρό εισόδημα από οικοδομές 16% και για τις εκμισθωμένες γαίες 18%.

Ο νόμος 1640/19 θεωρείται από τους κυριότερους φορολογικούς νόμους χαρακτηρίζεται για τον δίκαιο και εύστοχο φορολογικό του χαρακτήρα. Το 1955 άλλαξε το μέχρι τότε ισχύον φορολογικό καθεστώς με την θέσπιση του νομοθετικού διατάγματος του 3323/55 που αφορά την φορολογία των φυσικών προσώπων με το οποίο καθιερώνεται ο προσωπικός και προοδευτικός φόρος στο συνολικό καθαρό εισόδημα ο καλούμενος ενιαίος φόρος.

Το νομοθετικό διάταγμα 3843/58 αφορά την φορολογία εισοδήματος νομικών προσώπων, έτσι συμπληρώθηκε η όλη νομοθεσία και σήμερα τα εισοδήματα τους φορολογούνται όλα μαζί. Τα Ν.Δ. 3323/55 και 3843/58 αποτελούν σήμερα τον κορμό του φορολογικού συστήματος και μαζί με τις διάφορες κατά καιρούς τροποποιήσεις και συμπληρώσεις τους συντέλεσαν στην δικαιότερη κατανομή των φορολογικών βαρών. Ο νόμος 3323/55 τροποποιήθηκε ή συμπληρώθηκε από τους νόμους 820/78,1828/89,1882/90,1914/90.

Με την φορολόγηση του εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων το κράτος εισπράττει σήμερα την κυριότερη πηγή των εσόδων του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΚΤΕΝΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΗΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ

1.1 ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

Η φορολόγηση του εισοδήματος Φυσικών Προσώπων καθορίζεται από το Ν.Δ. 3323/55 το οποίο ισχύει σήμερα με διάφορες συμπληρώσεις και τροποποιήσεις.

Τα χαρακτηριστικά αυτού του Ν.Δ. είναι:

1. Η φορολογία είναι υποχρεωτική, όλοι οι πολίτες υπόκεινται στο φόρο με περιορισμένες εξαιρέσεις φορολογικών απαλλαγών για όλους γενικότερης κοινωνικής πολιτικής.
2. Ο φόρος που επιβάλλεται στα Φυσικά Πρόσωπα είναι προσωπικός και προοδευτικός. Επιβάλλεται στο συνολικό εισόδημα κάθε προσώπου, κάθε πολίτης συνεισφέρει ανάλογα με το εισόδημα του. Τα Φυσικά Πρόσωπα δηλαδή με υψηλά εισοδήματα πληρώνουν περισσότερο φόρο από τα Φυσικά πρόσωπα με χαμηλότερο εισόδημα.
3. Έχουμε γενίκευση του συστήματος της προκαταβολής του φόρου. Έτσι ώστε να αντιμετωπίζεται ο πληθωρισμός, ο οποίος αχρηστεύει ένα μέρος του εισοδήματος. Επίσης με το σύστημα της προκαταβολής του φόρου ο προκαταβαλλόμενος φόρος στο τέλος συμψηφίζεται με τον φόρο της οριστικής δήλωσης.
4. Οι σύζυγοι υποβάλλουν ενιαία δήλωση, ανεξάρτητα από την πηγή που προέρχονται τα εισοδήματά τους. Ο φόρος όμως υπολογίζεται χωριστά για κάθε σύζυγο ανάλογα με τα εισοδήματά του.
5. Καθιερώνεται κυρίως για τα Φυσικά πρόσωπα ένα αφορολόγητο ποσό με ελάχιστο όριο συντήρησης το οποίο προσαυξάνεται ανάλογα με τα οικογενειακά βάρη που έχει ο φορολογούμενος. Το ποσό αυτό εκπίπτει, δεν φορολογείται δηλαδή από το συνολικό του εισόδημα.
6. Τα εισοδήματα τα κατατάσσει σε διάφορες κατηγορίες, και ανάλογα με την πηγή προελεύσεως τους έχουν ευνοϊκή μεταχείριση. Τα εισοδήματα που προέρχονται από εργασία (μισθωτοί, ελεύθεροι επαγγελματίες) τυγχάνουν ιδιαίτερης ευνοϊκής μεταχείρισης επειδή αποκτώνται με κόπο αντίθετα τα εισοδήματα που προέρχονται από το κεφάλαιο (ακίνητα, κινητές αξίες) έχουν συμπληρωματικό φόρο και υφίστανται μεγαλύτερη επιβάρυνση.
7. Έχουμε καθιέρωση του συστήματος παρακράτησης του φόρου στην πηγή, αυτό εξασφαλίζει στο Δημόσιο την γρήγορη και ανέξοδη είσπραξη του φόρου.
8. Επεκτείνεται ο φόρος και στα γεωργικά εισοδήματα.

1.1.1 ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Το εισόδημα το διακρίνουμε σε καθαρό και ακαθάριστο εισόδημα. Ακαθάριστο είναι το εισόδημα που αποκτήθηκε χωρίς να έχουν αφαιρεθεί οι δαπάνες που χρειάστηκαν για την παραγωγή του.

Καθαρό εισόδημα είναι το εισόδημα που προκύπτει εάν από το ακαθάριστο εισόδημα αφαιρέσουμε τις δαπάνες που χρειάστηκαν να γίνουν για την παραγωγή του. Τέτοιες δαπάνες είναι αποσβέσεις, επισκευές, γενικά έξοδα (τηλέφωνο, ύδρευση, φωτισμός, ασφάλιστρα).

1.1.2 ΤΥΠΟΙ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Για την φορολόγηση του εισοδήματος υπάρχουν 3 τύποι φορολογίας εισοδήματος:

A) Αναλυτικός τύπος

Σύμφωνα με τον αναλυτικό τύπο το εισόδημα φορολογείται χωριστά παίρνοντας υπόψη και την πηγή που προέρχεται και με την προϋπόθεση ότι το εισόδημα έχει χωριστεί σε πηγές προέλευσης. Σε αυτό το τύπο φορολογίας εισοδήματος υπάρχουν διαφορετικοί συντελεστές φορολογίας οι οποίοι ποικίλουν ανάλογα με την πηγή από την οποία προέρχεται το εισόδημα. Οι συντελεστές φορολογίας είναι υψηλότεροι για τα εισοδήματα που έχουν πηγή προέλευσης το κεφάλαιο, ενώ για τα εισοδήματα που προέρχονται από την εργασία ο συντελεστής είναι μικρότερος.

B) Ενιαίος τύπος

Με τον ενιαίο τύπο το εισόδημα μιας χρονικής περιόδου (συνήθως ένα έτος) φορολογείται ανεξάρτητα από την πηγή που προήλθε με ένα και μόνο συντελεστή φορολογίας. Με αυτό το τύπο δηλαδή αθροίζονται όλα τα εισοδήματα του φορολογούμενου (από μισθωτές υπηρεσίες, από κινητές αξίες από γεωργικές επιχειρήσεις κλπ) και το συνολικό άθροισμα φορολογείται με ένα και μόνο συντελεστή φόρου.

Γ) Μικτός τύπος

Σύμφωνα με το μικτό τύπο το εισόδημα φορολογείται με διαφορετικό συντελεστή ανάλογα με την πηγή προέλευσης του. Ύστερα όλα τα εισοδήματα από κάθε πηγή αθροίζονται και εάν υπερβαίνουν ένα ορισμένο όριο επιβάλλεται προοδευτικός φόρος με προοδευτικό συντελεστή. Αυτός ο τύπος συμπληρώνει τα κενά των δυο άλλων συστημάτων και εφαρμόζεται στα περισσότερα κράτη.

1.1.3 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΦΟΡΟΥ

Το εισόδημα που αποκτάται στην Ελλάδα φορολογείται οπωσδήποτε, ενώ το εισόδημα που προκύπτει στην αλλοδαπή φορολογείται μόνο αν ο εισοδηματίας κατοικεί στην Ελλάδα. Αντικείμενο λοιπόν του φόρου εισοδήματος είναι το συνολικό καθαρό εισόδημα που απέκτησε κάθε φυσικό πρόσωπο το προηγούμενο της φορολογίας οικονομικό έτος.

Το εισόδημα περνά από 3 φάσεις μέχρι να περιέλθει στο δικαιούχο. Αυτές οι 3 φάσεις άλλοτε συμπίπτουν χρονικά και άλλοτε όχι.

1. Προκύπτει δηλαδή γεννάται, εδώ έχουμε την παραγωγή του εισοδήματος από την πηγή του.
2. Κτάται, καθίσταται δηλαδή απαιτητό ανεξάρτητα αν εισπράχθηκε ή όχι από τον δικαιούχο.
3. Πραγματοποιείται, εισπράττεται από τον δικαιούχο του. Κάθε εισόδημα για το οποίο ο εισοδηματίας έχει δικαίωμα εισπραξής, υποβάλλεται σε φορολόγηση ανεξάρτητα από το αν εισπράχθηκε ή όχι. π.χ. ένας μισθωτός θα φορολογηθεί για τους δεδουλευμένους μισθούς ενός έτους ανεξάρτητα αν ο εργοδότης κατέβαλε ή όχι τους μισθούς. Το ίδιο θα συμβεί και στα δεδουλευμένα έσοδα από ενοίκια. Ο ιδιοκτήτης θα φορολογηθεί για όλα τα καθαρά δεδουλευμένα έσοδα από ενοίκια για ένα έτος ανεξάρτητα αν ο ενοικιαστής κατέβαλε ή όχι τα ενοίκια στον ιδιοκτήτη.

1.1.4 ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΑ ΦΟΡΟΥ

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 2238/94 σε φόρο υπόκεινται κάθε φυσικό πρόσωπο, το οποίο αποκτά εισόδημα στην Ελλάδα, ανεξάρτητα από την ιθαγένεια και τον τόπο κατοικίας ή διαμονής του.

Επίσης υπόκεινται σε φόρο κάθε φυσικό πρόσωπο, ανεξάρτητα από την ιθαγένεια του, εφόσον έχει την κατοικία του στην Ελλάδα για τα εισοδήματα που προκύπτουν στην αλλοδαπή.

Υποκείμενα του φόρου εισοδήματος είναι μόνο ζώντα φυσικά πρόσωπα. Με σκοπό την αποφυγή ακυροτήτων, με το άρθρο 14 παρ. 1 . 1898/1989, προβλέφθηκε ότι το φύλλο ελέγχου φορολογίας εισοδήματος μπορεί να εκδίδεται στο όνομα του θανούτος φορολογούμενου για τα εισοδήματα τα οποία απέκτησε μέχρι της ημερομηνίας του θανάτου του, καθώς και για τα εισοδήματα της σχολάζουσας κληρονομιάς. Η ρύθμιση αυτή που αποτελεί εκδήλωση του «ρεαλισμού» του φορολογικού δικαίου, έχει κατακριθεί ως αντίθετη με το Σύνταγμα που ρυθμίζει σχέσεις Κράτους και ζώντων πολιτών. Φυσικά, σε μια τέτοια περίπτωση η υποχρέωση καταβολής του φόρου περιέχεται στους κληρονόμους του φορολογούμενου.

Στο φόρο εισοδήματος υπόκεινται και η σχολάζουσα κληρονομιά. Έτσι η ομάδα περιουσίας, ανάγεται σε υποκείμενο του φόρου. Σύμφωνα με το άρθρο 1856 ΑΚ αν ο κληρονόμος, είναι άγνωστος ή αν δεν είναι βέβαιο ότι αποδέχτηκε την κληρονομιά, διορίζεται κηδεμόνας της σχολάζουσας κληρονομιάς. Επομένως, υποκείμενο του φόρου εισοδήματος είναι κατ'ουσία ο κληρονόμος, και όχι η σχολάζουσα κληρονομιά, ο δε κηδεμόνας της σχολάζουσας κληρονομιάς θα πρέπει να θεωρείται ότι ενεργεί ως αντιπρόσωπος του (αβέβαιου) κληρονόμου, στο όνομα του οποίου κανονικά θα έπρεπε να εκδίδονται οι πράξεις καταλογισμού του φόρου, και όχι της κληρονομιάς περιουσίας και αυτό γιατί κατά τον Αστικό Κώδικα, σε αντίθεση με το Ρωμαϊκό Δίκαιο, δεν μεσολαβεί χρονικό

διάστημα «απροσέλευστου» της κληρονομιαίας περιουσίας, αλλά από τον θάνατο του κληρονόμου υπάρχει αυτοδικαίως πάντοτε κληρονόμος, ακόμα και αν το πρόσωπο αυτού παραμένει ακόμη άγνωστο.

Τέλος, με το άρθρο 7 του ν. 2065/1992 προβλέφθηκαν ως υποκείμενα του φόρου εισοδήματος οι ομόρρυθμες και ετερόρρυθμες εταιρίες, οι κοινωνίες αστικού δικαίου, που ασκούν επιχείρηση ή επάγγελμα, οι αστικές κερδοσκοπικές ή μη εταιρίες, οι συμμετοχικές ή αφανείς, καθώς και οι κοινοπραξίες του άρθρου 2 παρ.2 ΚΒΣ.

Πριν ολοκληρώσουμε την σύντομη αυτή αναφορά στους υποκείμενους στο φόρο, θα πρέπει να επισημάνουμε ότι:

A) υποκείμενα στο φόρο είναι τα φυσικά πρόσωπα για τα εισοδήματα που αποκτούν και όχι η οικογένεια. Ειδικότερα. Σύμφωνα με το άρθρο 5 εφόσον διαρκεί ο γάμος, οι σύζυγοι οφείλουν να υποβάλλουν κοινή δήλωση των εισοδημάτων τους, όμως ο φόρος υπολογίζεται χωριστά για καθένα από αυτούς. Όσον αφορά δε τα εισοδήματα των ανηλίκων τέκνων, καταρχήν, αυτά προστίθενται στα εισοδήματα εκείνου του γονέα, που έχει το μεγαλύτερο εισόδημα, εκτός εάν ο γονέας αυτός δεν έχει τη γονική μέριμνα, οπότε τα εισοδήματα προστίθενται σε εκείνα του γονέα που έχει τη γονική μέριμνα.

B) Η διαφορά του συνδυαστικού κριτηρίου (της κατοικίας ή της πηγής) συνδέεται με το εύρος της φορολογικής υποχρέωσης. Ειδικότερα τα φυσικά πρόσωπα που έχουν την κατοικία στην Ελλάδα υπόκεινται σε «απεριόριστη» φορολογία, με την έννοια ότι στο φόρο υπόκεινται τόσο τα εισοδήματα που προέρχονται από πηγές κείμενες στην χώρα μας, όσο και από εκείνες που βρίσκονται στο εξωτερικό, ενώ τα φυσικά πρόσωπα που υπόκεινται στη φορολογία λόγω «πηγής» υπέχουν φορολογική υποχρέωση μόνο για τα εισοδήματα που αποκτούν στη χώρα μας. (περιορισμένη φορολογία).

1.1.5 ΠΗΓΕΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Το εισόδημα ανάλογα με την πηγή της προέλευσης του κατατάσσεται στις εξής κατηγορίες:

Α' -Β' .Εισόδημα από ακίνητα

Γ'. Εισόδημα από κινητές αξίες

Δ'.Ε Εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις

Ε'. Εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις

ΣΤ'. Εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες

Ζ'. Εισόδημα από υπηρεσίες ελεύθερων επαγγελματιών και από κάθε άλλη πηγή

Είναι προφανές ότι η ισχύουσα νομοθεσία υιοθέτησε- βασικά- τις κατηγορίες του ν.1640/1919 περί φορολογίας καθαρών προσόδων.

Οι κατηγορίες εισοδημάτων διακρίνονται α)σε εισοδήματα από κεφάλαιο, β)εισοδήματα από επιχειρήσεις και γ) εισοδήματα από εργασία.

Στην ενότητα των εισοδημάτων από κεφάλαιο εντάσσονται, όπως είναι γνωστό, οι κατηγορίες εισοδήματος από ακίνητα και από κινητές αξίες.

A)κατηγορία εισοδήματος από ακίνητα(α-β πηγή)

Η Α-Β κατηγορία εισοδήματος, η οποία υπό το νέο τίτλο «εισόδημα από ακίνητα» περιλαμβάνει το εισόδημα από οικοδομές, το εισόδημα από εκμίσθωση γαιών και το εισόδημα ειδικά οριζόμενων περιπτώσεων, που προβλέπεται αναλυτικά στα άρθρα 20 έως 23 του ν.2238/94.

Ειδικότερα εισόδημα από οικοδομές είναι το εισόδημα που προκύπτει κάθε οικονομικό έτος, είτε από εκμίσθωση ή επίταξη είτε από ιδιοκατοίκηση ή ιδιοχρησιμοποίηση οικοδομών, το οποίο αποκτάται από τον ιδιοκτήτη, νομέα, επικαρπωτή του ακινήτου. Φορολογείται επίσης και το δικαίωμα που αποκτάται από τον κύριο του εδάφους (εμφυτεύσεις, οικοδομή που ανεργέθηκε σε ακίνητο άλλου προσώπου).Εξάλλου εισόδημα από εκμίσθωση γαιών είναι το μίσθωμα το οποίο αποκτάται σε κάθε οικονομικό ή γεωργικό έτος από τον ιδιοκτήτη νομέα ή επικαρπωτή. Δεν αποτελεί συνεπώς εισόδημα η ιδιοχρησιμοποίηση ή ιδιοεκμετάλλευση των γαιών, εκτός αν εμπίπτει στην έννοια του εισοδήματος από γεωργικές επιχειρήσεις.

Τέλος, ως εισόδημα από οικοδομές λογίζεται το εισόδημα των απαριθμούμενων στο άρθρο 21 του ν.2238 ειδικών περιπτώσεων, όπως το εισόδημα που αποκτά ο μισθωτής σε περίπτωση υπεκμίσθωσης, το εισόδημα από γήπεδα που χρησιμοποιούνται ως αποθήκες, χώροι στάθμευσης, θεαμάτων κλπ. Το εισόδημα από παραχώρηση χώρου προς τοποθέτηση φωτεινών επιγραφών.

B) Εισόδημα από κινητές αξίες (Γ πηγή)

Η Γ´ κατηγορία εισοδήματος, η οποία περιλαμβάνει το εισόδημα από κινητές αξίες το οποίο αποκτάται από το δικαιούχο κάθε έτος, προβλέπεται αναλυτικά στα άρθρα 24 έως 27 του ν.2238/94.

Η κατηγορία του εισοδήματος από κινητές αξίες, περιλαμβάνει μερίσματα και τόκους από ιδρυτικούς τίτλους και μετοχές ανωνύμων εταιριών, τόκους από ομολογίες και χρεόγραφα, τόκους τίτλων εντόκων καταθέσεων ή εγγυήσεων, κέρδη από αμοιβαία κεφάλαια, από συμβάσεις ή πράξεις επί παραγώγων χρηματοοικονομικών προϊόντων, εφόσον ο δικαιούχος δεν τηρεί βιβλία ἄ κατηγορίας, κέρδη ανωνύμων εταιριών που διανέμονται με τη μορφή μετρητών στο προσωπικό τους, «κέρδη» από υπεραπόδοση επενδύσεων και μαθηματικών αποθεμάτων που σχηματίζονται για ασφαλίσεις ζωής.

Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται και οι αμοιβές και τα ποσοστά των διοικητικών συμβούλων ανωνύμων εταιριών και οι εκτός μισθού αμοιβές και ποσοστά των διευθυντών και διαχειριστών των ανωνύμων εταιριών.

Στο εισόδημα από κινητές αξίες εντάσσεται το άρθρο 25 και **α)** το εισόδημα που προέρχεται από αποθεματικά ανωνύμων εταιριών που διανέμονται ή κεφαλαιοποιούνται, **β)** το ποσό που λαμβάνουν οι κάτοχοι ιδρυτικών τίτλων ΑΕ στην περίπτωση εξαγοράς από την ημεδαπή ανώνυμη εταιρία των δικών της μετόχων.

Εξάλλου, σε περίπτωση δανείου που συνομολογείται μεταξύ ιδιωτών ή παρέχεται από εταιρία προς τα μέλη της ή τρίτους λογίζεται κατ'αμάχητο τεκμήριο ότι συνάπτεται με ελάχιστο επιτόκιο από αυτό που ισχύει, κατά το χρόνο σύναψης του δανείου, για τα έντοκα γραμμάτια του Δημοσίου τρίμηνης διάρκειας. Στην περίπτωση αυτή η διαφορά μεταξύ του τόκου αυτού και του τυχόν δηλωμένου μικρότερου ποσού τόκου θεωρείται ως εισόδημα από κινητές αξίες.

Γ) Εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις (Δ πηγή)

Εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις κατά το άρθρο 28 παρ.1 είναι το κέρδος που αποκτάται από ατομική ή εταιρική επιχείρηση (εμπορική, βιομηχανική ή βιοτεχνική) ή από την άσκηση οποιουδήποτε κερδοσκοπικού επαγγέλματος, εκτός των ελευθερίων επαγγελμάτων.

Επίσης, θεωρείται εισόδημα από εμπορική επιχείρηση (άρθρο 28 παρ.3): **α)** το κέρδος από την άσκηση επιχείρησης αγοραπωλησίας ακινήτων, **β)** η ωφέλεια από την πώληση οικοπέδων και αγροτεμαχίων από οργανωμένες επιχειρήσεις, **γ)** τα καταβαλλόμενα υπό μορφή μερίσματος ή αμοιβής στα μέλη των συνεταιρισμών ποσά, **δ)** τα κέρδη από παρεπόμενες εργασίες που ενεργούνται από την επιχείρηση παράλληλα με τον κύριο σκοπό της, **ε)** η επιχειρηματική αμοιβή του ομορρύθμου εταίρου ή κοινωνού και του εταίρου διαχειριστή ΕΠΕ, **στ)** ο μισθός των μελών του διοικητικού συμβουλίου ΑΕ, για τις υπηρεσίες που παρέχουν με βάση ειδική σύμβαση μίσθωσης εργασίας ή εντολής και **ζ)** οι αποδόσεις από συμβάσεις ή πράξεις επί παραγώγων χρηματοοικονομικών προϊόντων που πραγματοποιούν επιτηδευματίες που τηρούν βιβλία τρίτης κατηγορίας του ΚΒΣ.

Ως εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις φορολογούνται και ορισμένα κέρδη των επιχειρήσεων κεφαλαιουχικού χαρακτήρα.

Επίσης, ένα στοιχείο κεφαλαίου που θεωρείται από εμπορικές επιχειρήσεις είναι η πραγματοποιηθείσα αυτόματη υπερτίμηση του παγίου κεφαλαίου που χρησιμοποιείται στην επιχείρηση καθώς και η υπερτίμηση που δεν πραγματοποιήθηκε, εφόσον όμως έχει περιληφθεί στην απογραφή. Η υπεραξία αυτή φορολογείται στο πλαίσιο της ενιαίας φορολογίας του εισοδήματος (άρθρο 28 παρ.3,ζ)

Δ) Εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις (Ε πηγή)

Εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις είναι το κέρδος που προκύπτει σε κάθε οικονομικό ή γεωργικό έτος από την εκμετάλλευση γεωργικών επιχειρήσεων κάθε είδους, όπως είναι οι αγροτικές, δασικές, αλιευτικές κλπ (άρθρο 40 του ν.2238/94)

Ως γεωργικές επιχειρήσεις θεωρούνται εκείνες οι οποίες έχουν ως αντικείμενο την παραγωγή φυτικών και ζωικών προϊόντων με την καλλιέργεια ή την εκμετάλλευση της γης, όχι όμως και οι επιχειρήσεις, με αντικείμενο τη δημιουργία, με μεταποίηση, νέου προϊόντος.

Προσδιορισμός εισοδήματος: Όσον αφορά στον προσδιορισμό του ακαθαρίστου εισοδήματος από γεωργικές επιχειρήσεις, το άρθρο 41 προβλέπει την ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 28 επ. του ν.2238/94 των σχετικών με τον προσδιορισμό του ακαθαρίστου και του καθαρού εισοδήματος από εμπορικές επιχειρήσεις. Συνεπώς ισχύουν όσα αναφέρθηκαν στο σχετικό κεφάλαιο.

Στην παράγραφο 2 του άρθρου 41 προβλέπεται ότι σε περίπτωση που το καθαρό εισόδημα δεν μπορεί να προσδιοριστεί λογιστικά, αυτό προσδιορίζεται τεκμαρτά με πολλαπλασιασμό των ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης με ειδικούς, κατά κλάδο εκμεταλλεύσεων, συντελεστές καθαρού εισοδήματος.

Αν μάλιστα από τα στοιχεία που προσκομίζει ο φορολογούμενος (άρθρο 41 παρ 4) αποδεικνύεται ότι, εξαιτίας ζημιών από γεγονότα απρόβλεπτα ή οφειλόμενα σε ανώτερη βία, μειώθηκε το εισόδημα του από γεωργική εκμετάλλευση, το καθαρό εισόδημα μπορεί να προσδιοριστεί με τη χρήση συντελεστή κατώτερου από το μοναδικό συντελεστή καθαρού εισοδήματος επί των ακαθάριστων εσόδων της γεωργικής επιχείρησης. Στην περίπτωση αυτή όμως ο συντελεστής, δεν μπορεί να είναι μικρότερος από το μηδέν. Τέλος, τα άρθρα 42 και 43 του ν. 2238/94 προβλέπουν τον τεκμαρτό προσδιορισμό του εισοδήματος, σε περίπτωση που δεν τηρούνται βιβλία του ΚΒΣ.

Στην ενότητα των εισοδημάτων από εργασία εντάσσονται α) η κατηγορία εισοδήματος από μισθωτές υπηρεσίες (από εξαρτημένη εργασία) και β) η κατηγορία εισοδήματος από υπηρεσίες ελευθερίων επαγγελματιών (από μη εξαρτημένη εργασία).

Ε) Εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες (ΣΤ πηγή)

Εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες είναι το εισόδημα που προκύπτει σε κάθε οικονομικό έτος από μισθούς, ημερομίσθια, επιχορηγήσεις, επιδόματα, συντάξεις και γενικά από κάθε παροχή, σε χρήμα ή σε είδος, που καταβάλλεται περιοδικά για παρούσα ή παρελθούσα υπηρεσία ή για οποιαδήποτε άλλη αιτία και αποκτάται από μισθωτούς και συνταξιούχους (άρθρο 45 παρ.1 ν.2238/94). Εισόδημα συνεπώς από μισθωτές υπηρεσίες είναι κάθε παροχή, (σε χρήμα ή σε είδος) τακτική ή έκτακτη, που προσφέρεται ως αντάλλαγμα παροχής υπηρεσιών εξαρτημένης εργασίας. Όπως γίνεται προφανές από την διατύπωση της διάταξης στο φόρο υπόκεινται οι πάσης φύσεως αμοιβές των μισθωτών ή των συνταξιούχων, στο μέτρο που δεν απαλλάσσονται ρητά, εφόσον χορηγούνται περιοδικά.

Αντίθετα, δεν θεωρούνται εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες κατά το άρθρο 45 παρ.3:

Η αποζημίωση για δαπάνες υπηρεσίες που τους έχει ανατεθεί, η αποζημίωση εξόδων κίνησης ή εκτός έδρας, η παροχή που καταβάλλεται εφάπαξ από τα ταμεία προνοίας και

λοιπούς ασφαλιστικούς οργανισμούς στους ασφαλισμένους που αποχωρούν από την υπηρεσία και τις οικογένειες τους. Φορολογούνται αυτοτελώς με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης τα ποσά των αποζημιώσεων που καταβάλλονται στους δικαιούχους λόγω διακοπής της εργασιακής σχέσης. Χρόνος απόκτησης του εισοδήματος είναι ο χρόνος που ο δικαιούχος απέκτησε δικαίωμα εισπραξίας του. Εφαρμόζεται δηλαδή στην περίπτωση αυτή η αρχή του κτώμενου και όχι του πραγματοποιούμενου εισοδήματος.

Στ) Εισόδημα από υπηρεσίες ελευθερίων επαγγελμάτων και από κάθε άλλη πηγή (Ζ πηγή)

Εισόδημα από υπηρεσίες ελευθερίων επαγγελμάτων κατά το άρθρο 48 του ν. 2238/94 είναι οι αμοιβές από την άσκηση ελευθερίων επαγγελμάτων. Το άρθρο 48 παρ. 1 και 2 αναφέρει τα ελευθέρια επαγγέλματα (ιατρού, δικηγόρου, αρχιτέκτονα, δασολόγου κλπ) ενώ σύμφωνα με την παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου ως εισόδημα από υπηρεσίες ελευθερίων επαγγελμάτων λογίζεται και κάθε άλλο εισόδημα που δεν μπορεί να υπαχθεί σε κάποια από τις άλλες κατηγορίες (Α έως ΣΤ πηγής) εισοδημάτων.

Ως εισόδημα Ζ πηγής χαρακτηρίζεται και η καταβαλλόμενη στη σύζυγο και τα τέκνα διατροφή, βάσει δικαστικής απόφασης ή συμβολαιογραφικής πράξης, (άρθρο 48 παρ 2'δ). Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται και οι τόκοι που καταβάλλονται σε μηχανικούς, αρχιτέκτονες κλπ λόγω καθυστέρησης εισπραξίας των αμοιβών τους (άρθρο 48 παρ 4).

Άξιο αναφοράς τέλος, είναι, ότι χρόνος απόκτησης του εισοδήματος από ελευθέρια επαγγέλματα είναι ο χρόνος εισπραξίας του, σε αντίθεση με τα εισοδήματα από μισθωτές υπηρεσίες.

Προσδιορισμός εισοδήματος. Ως ακαθάριστο εισόδημα από υπηρεσίες ελευθερίων επαγγελμάτων λαμβάνεται το σύνολο των αμοιβών που εισπράττονται από την άσκηση του ελευθερίου επαγγέλματος, εφόσον αυτό προκύπτει από επαρκή και ακριβή βιβλία και στοιχεία που τηρεί ο φορολογούμενος (άρθρο 49 παρ.1)

Το καθαρό εισόδημα εξευρίσκεται με την έκπτωση από το ακαθάριστο εισόδημα των επαγγελματικών δαπανών του υπόχρεου σε φόρο, που αναφέρονται στο άρθρο 31, όπως τα έξοδα μισθοδοσίας και αμοιβής προσωπικού, τα ενοίκια, οι δαπάνες συντήρησης και επισκευής μηχανημάτων, εγκαταστάσεων, οχημάτων, αξία πρώτων και βοηθητικών υλών και άλλων εμπορεύσιμων αγαθών, δεδουλευμένοι τόκοι, ποσά κάθε είδους φόρων, τελών, δικαιωμάτων, αποσβέσεις επισφαλών απαιτήσεων, αποσβέσεις παγίων στοιχείων και μικροέξοδα, εφόσον συνάπτονται αναγκαία με την άσκηση του επαγγέλματος.

Τεκμαρτός προσδιορισμός του εισοδήματος (άρθρο 50 ν. 2238/94).

Σε περίπτωση που ο υπόχρεος δεν τηρεί τα βιβλία και στοιχεία που ορίζονται από τον ΚΒΣ ή αυτά που τηρεί κριθούν ανεπαρκή ή ανακριβή, το ακαθάριστο και καθαρό εισόδημα προσδιορίζεται τεκμαρτά. Στόχος της ρύθμισης και στην περίπτωση αυτή είναι η περιστολή της φοροδιαφυγής.

Για τον προσδιορισμό των ακαθάριστων αμοιβών λαμβάνονται υπόψη ο χρόνος και ο τρόπος άσκησης του επαγγέλματος, ο τόπος που ασκείται αυτό, η ειδικότητα, ο επιστημονικός τίτλος, ο κύκλος των εργασιών, το ύψος της αμοιβής που εισπράττεται κατά περίπτωση, το απασχολούμενο προσωπικό, τα διατίθεται μέσα, η πελατεία, το ύψος των επαγγελματικών δαπανών και γενικά κάθε άλλο στοιχείο που προσδιορίζει την επαγγελματική δραστηριότητα και απόδοση του φορολογούμενου.

Για τον τεκμαρτό προσδιορισμό των καθαρών αμοιβών οι ακαθάριστες αμοιβές πολλαπλασιάζονται με ειδικούς συντελεστές καθαρών αμοιβών ανάλογα με την κατηγορία του επαγγέλματος.

Επίσης, κατά την παρ. 7 του άρθρου 50 τεκμαρτός προσδιορισμός του εισοδήματος μπορεί να γίνει και σε περίπτωση που ο προϊστάμενος της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας κρίνει με αιτιολογημένη απόφασή του ότι το τεκμαρτό εισόδημα που προσδιορίζεται κατά τα οριζόμενα βάσει των επαγγελματικών δαπανών διαβίωσης του φορολογούμενου, είναι το ανώτερο του καθαρού εισοδήματος από την άσκηση του ελευθέρου επαγγέλματος που δηλώθηκε.

Πέραν του προβλεπόμενου στο άρθρο 50 τεκμαρτού προσδιορισμού του εισοδήματος και με στόχο την αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής, το άρθρο 51 προβλέπει τον τεκμαρτό (με αντικειμενικά κριτήρια) προσδιορισμό του καθαρού εισοδήματος από ελευθέρια επάγγελμα. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι και κατά το παρελθόν προβλεπόταν (ν.1519/86) παρόμοιες ρυθμίσεις (τεκμήριο βιωσιμότητας ελευθέρου επαγγέλματος) για την συνταγματικότητα των οποίων είχαν υπάρξει αρκετές αντιρρήσεις, αν και το Συμβούλιο της Επικρατείας δέχθηκε εν τέλει το συμβατό τους προς τις συνταγματικές διατάξεις. Το τεκμήριο βιωσιμότητας καταργήθηκε με το ν. 1858/89.

Ειδικότερα με τη διάταξη του άρθρου 51 παρ. 1 και 2 ο προσδιορισμός του ελάχιστου ποσού καθαρού εισοδήματος γίνεται μόνο για συγκεκριμένα- ρητώς αναφερόμενα- επαγγέλματα (δικηγόρου, ιατρού, λογιστή, ψυχαναλυτή, κλπ αλλά και του καλλιτέχνη ή του τραγουδιστή), εφόσον δεν τηρούν βιβλία, ή τηρούν βιβλία δεύτερης κατηγορίας του ΚΒΣ ή τηρούν προαιρετικά βιβλία τρίτης κατηγορίας.

Το ελάχιστο δηλωτέο εισόδημα προσδιορίζεται, κυρίως, με βάση την επαγγελματική αμοιβή, τη μισθωτική αξία της επαγγελματικής εγκατάστασης, τα έτη άσκησης του επαγγέλματος αλλά και άλλα ειδικά κατ'επάγγελμα κριτήρια, όπως π.χ. για τους δικηγόρους με βάση τον αριθμό των γραμματίων προείσπραξης (πέραν των 30) στα διάφορα δικαστήρια, για τους ιατρούς με βάση την ειδικότητα, αλλά και κριτήρια σχετικά με πανεπιστημιακούς ή επαγγελματικούς τίτλους.

Έτσι, σύμφωνα με την παρ. 11 του άρθρου 51 εάν το δηλωθέν εισόδημα στις περιπτώσεις αυτές μικρότερο από το «ελάχιστο εισόδημα» που προσδιορίζεται με την

ρύθμιση αυτή, η διαφορά προσαυξάνει το εισόδημα που δηλώθηκε, ο δε φόρος υπολογίζεται στο προσαυξημένο με αυτό τον τρόπο εισόδημα.

Οι ρυθμίσεις του άρθρου αυτού έχουν επικριθεί ως αντισυνταγματικές. Ήδη με το ν. 2753/99 αντικειμενικός τρόπος προσδιορισμού του φορολογητέου εισοδήματος διατηρείται μόνο για ορισμένες κατηγορίες επαγγελματιών (ιατρούς, οδοντίατρους, οικονομολόγους, λογιστές κλπ (άρθρα 6 και 7)

Προσδιορισμός του φόρου

Ενόψει του εφαρμοστέου από το 1955 συστήματος «ενιαίου φόρου εισοδήματος» για τον προσδιορισμό του φόρου αθροίζονται τα δηλωθέντα κατά πηγή εισοδήματα και συμψηφίζονται τα θετικά και τα αρνητικά (ζημιές) στοιχεία των επιμέρους κατηγοριών εισοδημάτων (αρχή του αλγεβρικού αθροίσματος). Στη συνέχεια αφαιρούνται τα ποσά τυχόν μειώσεων και δαπανών και το υπόλοιπο υποβάλλεται στο φόρο.

Ειδικότερα σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ.3 του ν.2238/94 για τον προσδιορισμό του συνολικού εισοδήματος, αθροίζονται τα εισοδήματα όλων των κατηγοριών, εκτός από εκείνα που φορολογούνται αυτοτελώς με εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης. Κατά την άθροιση αυτή συμψηφίζονται τα θετικά και τα αρνητικά στοιχεία των εισοδημάτων. (Αρχή του αλγεβρικού αθροίσματος των καθαρών εισοδημάτων).

Σύμφωνα με την ίδια διάταξη στο συνολικό εισόδημα εντάσσονται όλα τα εισοδήματα που αποκτώνται κατά το συγκεκριμένο οικονομικό έτος. Σε σχέση με το ερώτημα, ποια εισοδήματα θεωρούνται ότι αποκτήθηκαν από το φορολογούμενο, θα πρέπει να διακρίνουμε μεταξύ της κτήσης, που αναφέρεται στη γένεση της αξίωσης και την δυνατότητα δικαστικής επιδίωξης της και της πραγματοποίησης, που αναφέρεται στην καταβολή του χρηματικού ποσού στον φορολογούμενο.

Όπως γίνεται φανερό από τη διατύπωση, καταρχήν, εφαρμοστέα είναι η αρχή του «κτώμενου εισοδήματος». Κατ'εξάιρεση δε, όπου αυτό προβλέπεται, εφαρμόζεται η αρχή του «πραγματοποιούμενου» εισοδήματος όπως π.χ. στους ελεύθερους επαγγελματίες.

Εξάλλου, η ρύθμιση του άρθρου 4 παρ. 3 προβλέπει την φορολόγηση του συνολικού εισοδήματος που αποκτήθηκε το συγκεκριμένο έτος, κατ'εφαρμογή της αρχής της αυτοτέλειας των χρήσεων, σύμφωνα με την οποία τα οικονομικά αποτελέσματα κάθε χρήσης αποτελούν ξεχωριστή ενότητα, χωρίς να επιτρέπεται η μεταφορά των στοιχείων αυτών σε επόμενες ή προηγούμενες χρήσεις για την εξεύρεση του εισοδήματος άλλου οικονομικού έτους. Η παρ. 3 του άρθρου 4 θεσπίζει μια παρέκκλιση από την αρχή της αυτοτέλειας των χρήσεων: «Ειδικά το αρνητικό στοιχείο (ζημιά) του εισοδήματος από εμπορικές, γεωργικές, βιομηχανικές, βιοτεχνικές, μεταλλευτικές και ξενοδοχειακές επιχειρήσεις..., αν δεν καλύπτεται με συμψηφισμό θετικού στοιχείου εισοδήματος άλλης πηγής..., μεταφέρεται για να συμψηφιστεί διαδοχικώς, στα πέντε επόμενα οικονομικά έτη κατά το υπόλοιπο που

απομένει κάθε φορά». Προϋπόθεση της μεταφοράς αυτής των ζημιών προς συμψηφισμό με τα τυχόν θετικά στοιχεία των επίσημων πέντε ετών είναι η τήρηση «επαρκών και ακριβών» βιβλίων. Τέλος με στόχο τη σύλληψη της φορολογητέας ύλης, ο Έλληνας νομοθέτης προβλέπει τον προσδιορισμό του εισοδήματος με τη χρήση τεκμηρίων (άρθρα 15-19 του ν. 2238/94). Ειδικότερα το άρθρο 15 θεσπίζει- ως εξαίρεση- τον προσδιορισμό του εισοδήματος, με βάση την τεκμαρτή δαπάνη. Έτσι το εισόδημα προσδιορίζεται με βάση α) τα τεκμήρια δαπανών διαβίωσης (άρθρο 16), όπως η κατοχή επιβατικού αυτοκινήτου, σκαφών αναψυχής, αεροσκαφών, η δαπάνη για οικιακούς βοηθούς κλπ και β) το τεκμήριο απόκτησης περιουσιακών στοιχείων (άρθρο 17), όπως αγορά επιχειρήσεων, ακινήτων, αυτοκινήτων κλπ. Η μέθοδος αυτή προσδιορισμού και η συνταγματικότητα των σχετικών διατάξεων έχει απασχολήσει τη νομολογία, όπως έχει εκτεθεί παραπάνω.

1.1.6 ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

A) Η αρχή του ενιαίου της φορολογίας.

Σύμφωνα με την αρχή του ενιαίου της φορολογίας, τα εισοδήματα του φορολογούμενου δεν φορολογούνται αυτοτελώς αλλά αποτελούν ένα ενιαίο σύνολο για την επιβολή του φόρου εισοδήματος και υποχρεώνεται η φορολογική αρχή να ενεργήσει μια μόνο εγγραφή για το συνολικό εισόδημα του υπόχρεου. Έτσι συμψηφίζονται τα θετικά και τα αρνητικά στοιχεία ώστε να φορολογηθεί το τελικό ποσό που προκύπτει μετά τον συμψηφισμό.

B) Η αρχή του ετήσιου της φορολογίας.

Σύμφωνα με την αρχή του ετήσιου της φορολογίας ο φόρος επιβάλλεται κάθε χρόνο επί του συνολικού καθαρού εισοδήματος του φορολογούμενου. Από την 1 Ιανουαρίου κάθε χρόνο επιβάλλεται στο καθαρό εισόδημα που πραγματοποιήθηκε κατά το προηγούμενο της φορολογίας οικονομικό έτος. Το οικονομικό έτος αρχίζει από 1/1 και τελειώνει στις 31/12.

Γ) Η αρχή της αυτοτέλειας των χρήσεων.

Σύμφωνα με την αρχή της αυτοτέλειας των χρήσεων κάθε φορολογική περίοδος είναι αυτοτελής και ανεξάρτητη των άλλων φορολογικών περιόδων και δεν επιτρέπεται ο συμψηφισμός (θετικών- αρνητικών) με αποτέλεσμα προηγούμενων ή επόμενων χρήσεων. Εξαίρεση από την αρχή γίνεται για τις γεωργικές, βιομηχανικές, εμπορικές, ξενοδοχειακές, μεταλλευτικές και τις βιοτεχνικές επιχειρήσεις. Με την προϋπόθεση ότι τηρούν ειλικρινά βιβλία, έχουν το δικαίωμα να μεταφέρουν για συμψηφισμό τη ζημιά στις επόμενες περιόδους.

1.1.7 ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ

Μέχρι να υπολογιστεί το ποσό που θα υπαχθεί τελικά σε φορολόγηση, το εισόδημα διέρχεται από τα παρακάτω στάδια:

- 1) Υπολογίζεται το συνολικό ακαθάριστο εισόδημα του φορολογούμενου, για να γίνει αυτό υπολογίζονται όλα τα ακαθάριστα εισοδήματα του φορολογούμενου από κάθε πηγή.
- 2) Από το συνολικό ακαθάριστο εισόδημα εξαιρείται εκείνο το τμήμα για το οποίο υπάρχει προσωπική ή πραγματική απαλλαγή.
- 3) Για την εξεύρεση του καθαρού θετικού ή αρνητικού εισοδήματος κάθε πηγής, αφαιρούνται από τα ακαθάριστα εισοδήματα κάθε πηγής οι δαπάνες απόκτησης τους.
- 4) Αθροίζονται τα καθαρά εισοδήματα κάθε πηγής για να βρεθεί το συνολικό καθαρό εισόδημα.
- 5) Αφαιρούνται οι ειδικές μειώσεις που ισχύουν κάθε φορά για τα εισοδήματα από μισθωτές υπηρεσίες.
- 6) Αφαιρούνται οι εκπτώσεις που προβλέπονται από το νόμο (έξοδα ιατρικής περίθαλψης, τόκοι στεγαστικών δανείων, οικογενειακά βάρη κλπ)

Το υπόλοιπο που μένει από αυτά είναι το συνολικό εισόδημα που θα φορολογηθεί.

1.1.8 ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ ΟΤΙ ΒΑΡΥΝΟΥΝ ΤΟΥΣ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥΣ

1. Θεωρείται ότι βαρύνουν τον φορολογούμενο:

- A)** Ο ή σύζυγος που δεν έχει φορολογούμενο εισόδημα.
- B)** Τα ανήλικα άγαμα τέκνα.
- Γ)** Τα ενήλικα άγαμα τέκνα τα οποία δεν έχουν υπερβεί το εικοστό πέμπτο έτος της ηλικίας τους και σπουδάζουν σε αναγνωρισμένες σχολές ή σχολεία του εσωτερικού ή εξωτερικού. Καθώς και εκείνα τα οποία παρακολουθούν δημόσια ή ιδιωτικά ινστιτούτα επαγγελματικής κατάρτισης στο εσωτερικό.
- Δ)** Τα άγαμα τέκνα τα οποία δεν υπάγονται στην προηγούμενη περίπτωση, εφόσον υπηρετούν τη στρατιωτική τους θητεία.
- Ε)** Τα τέκνα που είναι άγαμα ή διαζευγμένα ή τελούν σε κατάσταση χηρείας, εφόσον παρουσιάζουν αναπηρία εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και πάνω από διανοητική καθυστέρηση ή φυσική αναπηρία.
- Στ)** Οι ανιόντες και των δύο συζύγων.
- Z)** Οι αδελφοί και οι αδελφές και των δύο συζύγων που είναι άγαμοι ή διαζευγμένοι ή τελούν σε κατάσταση χηρείας, εφόσον παρουσιάζουν αναπηρία εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και πάνω από διανοητική καθυστέρηση ή φυσική αναπηρία.

Η) Οι ανήλικοι ορφανοί από πατέρα και μητέρα, συγγενείς μέχρι τον τρίτον βαθμό οποιουδήποτε από τους συζύγους.

Ειδικά, για τα τέκνα του προηγούμενου εδαφίου, καθώς και για τα τέκνα που δεν σπουδάζουν, το χρονικά διάστημα κατά το οποίο θεωρούνται προστατευμένα μέλη παρατείνεται μέχρι και δύο έτη, εφόσον κατά τα έτη αυτά είναι εγγεγραμμένα στα μητρώα ανέργων του ΟΑΕΔ. (προστέθηκε με το άρθρο 1 του ν.3296/04 παρ.11)

2. Τα πρόσωπα, που αναφέρονται στις περιπτώσεις β' έως γ' της προηγούμενης παραγράφου, θεωρείται ότι βαρύνουν το φορολογούμενο εφόσον συνοικούν με αυτόν και το ετήσια φορολογούμενο και απαλλασσόμενο εισόδημα τους δεν υπερβαίνει το ποσό δύο χιλιάδων εννιακοσίων (2900) ευρώ ή ποσό έξι χιλιάδων (6000) ευρώ αν αυτά παρουσιάζουν αναπηρία εξήντα επτά (67%) τοις εκατό και πάνω από διανοητική καθυστέρηση ή φυσική αναπηρία ή ψυχική πάθηση. (Τα ποσά τροποποιήθηκαν από 1500 σε 2900 και από 2500 σε 6000 με το άρθρο 26 της παρ. 1 του ν. 3427/2005).

Για την εφαρμογή των διατάξεων του πρώτου εδαφίου αυτής της παραγράφου στο όριο του εισοδήματος δεν λαμβάνονται υπόψη τα εισοδήματα που αποκτώνται από το δικαιούχο:

Α. Το τεκμαρτό εισόδημα από ιδιοκατοίκηση γενικά ή από παραχώρηση της χρήσης ακινήτου χωρίς αντάλλαγμα σε πρόσωπα που είναι συγγενείς με αυτόν μέχρι το δεύτερο βαθμό εξ αίματος.

Β. Τα εισοδήματα των ανήλικων τέκνων, που κατά τις διατάξεις του άρθρου 5 προστίθενται στο συνολικό εισόδημα του γονέα.

Γ. Έσοδα από διατροφή που καταβάλλεται στο ανήλικο με δικαστική απόφαση ή ύστερα από συμφωνία που καταρτίστηκε με συμβολαιογραφικό έγγραφο, και

Δ. Το εξωιδρυματικό επίδομα της περίπτωσης ε' της παραγράφου 5 του άρθρου 6 του Κ.Φ.Ε. και τα προνοιακά επιδόματα που χορηγούνται σε άτομα με δίφορες αναπηρίες. (προστέθηκε με το άρθρο 1 παρ. 9 του ν. 3522/06).

Δε θεωρείται ότι βαρύνει το φορολογούμενο αν ο ανήλικος αποκτά εισόδημα από εμπορικές ή γεωργικές επιχειρήσεις ή αμοιβές από την άσκηση ελευθέριου επαγγέλματος, ανεξάρτητα από το ποσό του εισοδήματος, εκτός αν το σχετικό δικαίωμα περιήλθε στον ανήλικο από κληρονομιά.

1.1.9 ΠΟΙΟΙ ΥΠΟΧΡΕΟΥΝΤΑΙ ΝΑ ΥΠΟΒΑΛΛΟΥΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΔΗΛΩΣΗ

Υποχρέωση να υποβάλλει φορολογική δήλωση έχει κάθε φυσικό πρόσωπο που έχει φορολογητέο εισόδημα αυτός ή και η σύζυγος του εφόσον:

1. Το ετήσιο φορολογούμενο εισόδημα του φορολογούμενου υπερβαίνει τα 3.000 ευρώ. Εξαιρέση έχουμε όταν το συνολικό εισόδημα του φορολογούμενου είναι μικρότερο από 3.000 ευρώ αλλά στο εισόδημα αυτό συμπεριλαμβάνεται και ζημιές από εμπορική επιχείρηση ή γεωργική εκμετάλλευση. Τότε ο φορολογούμενος έχει υποχρέωση να υποβάλλει δήλωση και δικαιούται σύμφωνα με το άρθρο 4 να συμψηφίσει τη ζημιά αυτή με τα εισοδήματα του ιδίου και των επόμενων ετών. Εάν ο φορολογούμενος παραλείψει να επιδώσει μέχρι το τέλος του οικείου οικονομικού έτους δήλωση, η οποία αναγράφει τη ζημιά που προέκυψε στο ίδιο ή τα προηγούμενα αυτού οικονομικά έτη, του στερεί το δικαίωμα να τη συμψηφίσει.
2. Τα φυσικά πρόσωπα τα οποία αποκτούν εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες υποχρεούνται να υποβάλλουν δήλωση εφόσον έχουν την κατοικία τους στην Ελλάδα, το ετήσιο φορολογούμενο εισόδημα τους υπερβαίνει τα 6.000 ευρώ και δεν συντρέχει για αυτά τα πρόσωπα μια από τις ποιο κάτω περιπτώσεις α,β,δ,η,λ.
3. Ο φορολογούμενος έχει αποκτήσει το εισόδημα του στην Ελλάδα, ανεξάρτητα από την ιθαγένεια και τον τόπο κατοικίας του ή διαμονής του.
4. Το φυσικό πρόσωπο το οποίο αποκτά εισόδημα στο εξωτερικό ανεξάρτητα από την ιθαγένεια του, αν έχει την κατοικία του στην Ελλάδα υποχρεούται σε υποβολή δήλωσης.
5. Για τον φορολογούμενο που κατοικεί στο εξωτερικό είναι υποχρεωμένοι σε υποβολή δήλωσης αυτοί που είναι αλληλέγγυα με αυτόν, οι αντιπρόσωποι ή οι πράκτορες του στην Ελλάδα.

Ο φορολογούμενος μπορεί να υποβάλλει ο ίδιος την φορολογική του δήλωση ή να την ταχυδρομήσει επί αποδείξει στην αρμόδια Οικονομική Εφορία ή να εξουσιοδοτήσει άλλο πρόσωπο να την υποβάλλει αντί για αυτόν.

1.1.10 ΥΠΟΧΡΕΟΙ ΣΕ ΥΠΟΒΟΛΗ ΔΗΛΩΣΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΑΡΞΗ Η ΟΧΙ ΦΟΡΟΓΗΤΕΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Τέτοια υποχρέωση έχουν:

- A. Οι κύριοι ή κάτοχοι επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης ή ημιφορτηγού εκτός από αγροτικό ημιφορτηγό ή μοτοσικλέτας από 500 κυβικά εκατοστά και πάνω ή κότερου ή θαλαμηγού ή ακάτου ή αεροσκάφους, καθώς και όσοι έχουν στην

διάθεση τους για τις ατομικές ή οικογενειακές τους ανάγκες τέτοιου είδους μεταφορικά μέσα, τα οποία ανήκουν είτε στη σύζυγο του είτε στα μέλη που τους βαρύνουν είτε σε εταιρίες στις οποίες αυτοί μετέχουν ως εταίροι, διαχειριστές εταίροι ή είναι πρόεδροι και ασκούν πραγματική διοίκηση ή ως διευθύνοντες ή εντεταλμένοι σύμβουλοι.

Β. Όσοι αγοράζουν ακίνητα ή ανεγείρουν οικοδομή.

Γ. Όσοι έχουν εισόδημα από εκμίσθωση ακινήτων πάνω από 600 ευρώ το χρόνο.

Δ. Όσοι διατηρούν στην προσωπική υπηρεσία τους περισσότερα από ένα άτομα ως έμμισθο προσωπικό όπως π.χ. υπηρέτες, οδηγούς αυτοκινήτου Ι.Χ., κηπουρούς κλπ.

Ε. Όσοι ασκούν ατομική επιχείρηση ή περιορισμένης ευθύνης εταιρία ή κοινοπραξία ή αστική εταιρία που ασκεί επιχείρηση ή επάγγελμα.

Η. Όσοι διατηρούν μία ή περισσότερες δευτερεύουσες κατοικίες με συνολική επιφάνεια πάνω από 150 τ.μ. ή κατοικούν σε οικοδομή με επιφάνεια πάνω από διακόσια (200) τετραγωνικά μέτρα.

Θ. Όσοι λαμβάνουν επιχορηγήσεις ή επιδοτήσεις επί της παραγωγής, ποσού πάνω από 1.500 ευρώ εφόσον ασχολούνται κατά κύριο επάγγελμα με την παραγωγή φυτικών ή ζωικών προϊόντων ή ποσού πάνω από εκατό χιλιάδες δραχμές (100,000), στις λοιπές περιπτώσεις. Επίσης, όσοι λαμβάνουν καλλιεργητικά δάνεια πάνω από 5.900 ευρώ, ή όταν το χρεωστικό υπόλοιπο του λογαριασμού τους αυτής της κατηγορίας στην τράπεζα, την 31 Δεκεμβρίου κάθε έτους υπερβαίνει τα 5.900 ευρώ.

Ι. Όσοι έχουν άδεια της αρμόδιας αρχής να πωλούν αγαθά πλανοδίως ή στις λαϊκές αγορές.

Κ. Όσοι κατέχουν ή καλλιεργούν ορισμένη έκταση γεωργικής γης, καθώς και όσοι εισπράττουν επιστρεφόμενο φόρο προστιθέμενης αξίας. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως καθορίζεται η ελάχιστη έκταση, σε σχέση με το είδος της καλλιέργειας, το ύψος του επιστρεφόμενου φόρου προστιθέμενης αξίας και κάθε άλλη λεπτομέρεια που είναι αναγκαία για την εφαρμογή αυτή της περίπτωσης.

Λ. Οποιοσδήποτε, εφόσον προσκληθεί για αυτό εγγράφως από τον αρμόδιο προϊστάμενο της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας. Στην περίπτωση αυτήν ο καλούμενος υποχρεούται να υποβάλλει τις δηλώσεις μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία της επίδοσης σε αυτόν της οικείας πρόσκλησης.

1.1.11 ΑΡΘΡΟ 9 (του ν. 2238/94)

1. Το εισόδημα που απομένει μετά την αφαίρεση των δαπανών από το συνολικό εισόδημα του φορολογούμενου υποβάλλεται σε φόρο με βάση την ακόλουθη κατά περίπτωση κλίμακα:

Α) ΚΛΙΜΑΚΑ ΜΙΣΘΩΤΩΝ-ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ 2008

ΚΛΙΜΑΚΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ (ευρώ)	ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ %	ΦΟΡΟΣ ΚΛΙΜΑΚΙΟΥ (ευρώ)	ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ (ευρώ)	ΣΥΝΟΛΟ ΦΟΡΟΥ (ευρώ)
12,000	0	0	12000	0
18,000	27	4860	30000	4860
45,000	37	16650	75000	21510
Άνω 75,000	40			

Β) ΚΛΙΜΑΚΑ ΜΗ ΜΙΣΘΩΤΩΝ-ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ 2008

ΚΛΙΜΑΚΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ (ευρώ)	ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ %	ΦΟΡΟΣ ΚΛΙΜΑΚΙΟΥ (ευρώ)	ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ (ευρώ)	ΣΥΝΟΛΟ ΦΟΡΟΥ (ευρώ)
10.500	0	0	10.500	0
1.500	15	225	12.000	225
18.000	27	4.860	30.000	5.085
45.000	37	16.650	75.000	21.735
Άνω 75.000	40			

Όταν στο εισόδημα του μισθωτού ή συνταξιούχου περιλαμβάνεται και εισόδημα από άλλη πηγή, το επιπλέον αφορολόγητο ποσό των χιλίων πεντακοσίων (1500) ευρώ του πρώτου κλιμακίου της κλίμακας (α), σε σχέση με το αφορολόγητο ποσό του πρώτου κλιμακίου της κλίμακας (β) περιορίζεται στο ποσό του μισθού ή της σύνταξης που δηλώνεται, εφόσον το ποσό του μισθού ή της σύνταξης είναι μικρότερο από το επιπλέον αυτό αφορολόγητο ποσό- (αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 παρ. 1 του ν. 3296/04)

Η κλίμακα (α) εφαρμόζεται με την προϋπόθεση ότι το εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες υπερβαίνει το ποσοστό του πενήντα τοις εκατό (50%) του συνολικού δηλούμενου εισοδήματος που φορολογείται με τις γενικές διατάξεις.

Κατ'εξαιρέση για τους συνταξιούχους που, εκτός από τη σύνταξή τους, δηλώνουν εισόδημα και από ακίνητα και από γεωργικές επιχειρήσεις, δεν έχει εφαρμογή η προϋπόθεση του προηγούμενου εδαφίου. Όταν ο συνταξιούχος δηλώνει εισόδημα και από άλλες πηγές, έχει εφαρμογή η προϋπόθεση του δεύτερου εδαφίου- (αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 παε.3 του ν. 3522/06).

2. Το αφορολόγητο ποσό του πρώτου κλιμακίου των κλιμάκων (α) και (β) της παραγράφου 1 αυξάνεται κατά χίλια (1000) ευρώ, αν ο φορολογούμενος έχει ένα τέκνο που τον βαρύνει, κατά δύο χιλιάδες (2000) ευρώ εάν έχει δύο τέκνα που τον βαρύνουν, κατά δέκα χιλιάδες (10000) ευρώ εάν έχει τρία τέκνα που τον βαρύνουν και κατά χίλια (1000) ευρώ για καθένα τέκνο πάνω από τα τρία.

Το ποσό με το οποίο προσαυξάνεται το αφορολόγητο ποσό του πρώτου κλιμακίου, σύμφωνα με τις διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου, μειώνει το ποσό του δεύτερου κλιμακίου και εάν αυτό δεν επαρκεί, το ποσό του τρίτου κλιμακίου.

Εάν ο ένας σύζυγος δεν έχει εισόδημα ή αυτό που έχει είναι μικρότερο από το αφορολόγητο ποσό του πρώτου κλιμακίου της κλίμακας, το αφορολόγητο ποσό που αφορά τα τέκνα ή η διαφορά που προκύπτει και μέχρι το αφορολόγητο ποσό που αφορά τα τέκνα προστίθεται στο αφορολόγητο ποσό του άλλου συζύγου.

3. Το ποσό του φόρου που προκύπτει με βάση την κλίμακα της προηγούμενης παραγράφου μειώνεται ως εξής:

A) Κατά ποσοστό δεκαπέντε τοις εκατό (15%) του συνολικού ποσού των εξόδων ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης του φορολογούμενου και των λοιπών προσώπων που τον βαρύνουν. Το ποσό της μείωσης δεν μπορεί να υπερβεί τα έξι χιλιάδες (6000) ευρώ.

Ως έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης θεωρούνται μόνο:

✓ Οι αμοιβές που καταβάλλονται για ιατρικές επισκέψεις και εξετάσεις γενικά, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι ακτινολογικές και μικροβιολογικές εξετάσεις, οι δαπάνες που καταβάλλονται για διαρκή κάλυψη τέτοιων αναγκών, καθώς και η δαπάνη για οδοντοθεραπεία και οδοντοπροσθετική. (αντικαταστάθηκε ως άνω με τον νόμο 3296/2004 άρθρο 1 παρ.2)

✓ Τα έξοδα νοσηλείας που καταβάλλονται σε νοσηλευτικά ιδρύματα ή ιδιωτικές κλινικές, στα οποία περιλαμβάνονται και τα έξοδα για φαρμακευτική περίθαλψη στο νοσοκομείο ή στην κλινική,

✓ Οι αμοιβές που καταβάλλονται σε νοσοκόμο για την παροχή υπηρεσιών σε ασθενή κατά τη νοσηλεία του σε νοσοκομείο ή κλινική ή στο σπίτι.

✓ Η δαπάνη για την αντικατάσταση μελών του σώματος με τεχνητά μέλη, καθώς και η δαπάνη για την αγορά ή τοποθέτηση στο σώμα του ασθενούς οργάνων, τα οποία είναι αναγκαία για τη φυσιολογική λειτουργία του ανθρώπινου οργανισμού.

✓ Τα έξοδα νοσοκομειακής περίθαλψης των τέκνων που είναι άγαμα ή διαζευγμένα ή τελούν σε κατάσταση χηρείας, εφόσον το ετήσιο φορολογούμενο και απαλλασσόμενο εισόδημά τους δεν υπερβαίνει το ποσό των δυο χιλιάδων πεντακοσίων (2500) ευρώ και πάσχουν από ανίατο νόσημα, καθώς και με τις ίδιες προϋποθέσεις η δαπάνη για την περίθαλψη με οποιονδήποτε τρόπο των τυφλών, κωφάλαλων ή διανοητικά καθυστερημένων τέκνων του φορολογούμενου, όπως και η δαπάνη τους για δίδακτρα ή τροφεία που καταβάλλονται για αυτά τα τέκνα σε ειδικές για την πάθησή τους σχολές ή θεραπευτήρια.- (τα ποσά τροποποιήθηκαν από 2500 σε 6000 με το άρθρο 26 παρ. 1 του ν.3427/2005).

✓ Ποσό ίσο με το πενήντα τοις εκατό (50%) της δαπάνης που καταβάλλεται σε επιχειρήσεις περίθαλψης ηλικιωμένων, οι οποίες λειτουργούν νόμιμα.

Στις δαπάνες συμπεριλαμβάνονται και οι δαπάνες για έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης των προσώπων που αναφέρονται στο άρθρο 7 τα οποία συνοικούν με τον φορολογούμενο και παρουσιάζουν αναπηρία εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και πάνω από νοητική καθυστέρηση, φυσική αναπηρία ή ψυχική πάθηση με βάση γνωμάτευση της οικείας πρωτοβάθμιας υγειονομικής επιτροπής, που εδρεύει σε κάθε νομό, ή είναι τυφλοί που είναι γραμμένοι στο γενικό μητρώο τυφλών, που τηρείται στην οικεία νομαρχία, στην περίπτωση κατά την οποία έχουν αποκτήσει ετήσιο εισόδημα πάνω από δυο χιλιάδες πεντακόσια (2500) ευρώ κατά το ποσό που τα έξοδα αυτά υπερβαίνουν το πραγματικό φορολογούμενο ή απαλλασσόμενο ετήσιο καθαρό εισόδημα των προσώπων αυτών.- (τα ποσά τροποποιήθηκαν από 2900 σε 6000 με το άρθρο 26 παρ.1 του ν. 3427/8005)

Επίσης συμπεριλαμβάνονται οι δαπάνες για έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης των τέκνων που ορίζονται στο άρθρο 7, στην περίπτωση που καταβάλλονται από γονέα που δεν συνοικεί μαζί τους λόγω διάζευξης με τον άλλο γονέα. (προστέθηκε με το νόμο 3296/2004 άρθρο 1 παρ.3)

B) Κατά ποσοστό δεκαπέντε τοις εκατό των εξής δαπανών:

✓ Του ποσοστού του μισθώματος που καταβάλλεται ετησίως για κύρια κατοικία του φορολογούμενου και της οικογένειάς του. Δεν δικαιούται την έκπτωση αυτή όσοι παίρνουν στεγαστικό επίδομα. Ομοίως, δεν δικαιούται τη μείωση αυτή οι φορολογούμενοι, όταν οι ίδιοι ή οι σύζυγοι τους ή τα τέκνα που τους βαρύνουν έχουν

πλήρη κυριότητα ή κατοχή, εξολοκλήρου, σε οικία με επιφάνεια τουλάχιστον ίση με εκείνη της μισθωμένης κύριας κατοικίας, η οποία βρίσκεται στον ίδιο νομό με τη μισθωμένη.

Γ) Κατά ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) του ποσού της διατροφής που καταβάλλεται από τον έναν σύζυγο στον άλλο και επιδικάστηκε ή συμφωνήθηκε με συμβολαιογραφική πράξη. Το ποσό της διατροφής επί της οποίας υπολογίζεται η μείωση φόρου δεν μπορεί να υπερβεί τα τρεις χιλιάδες (3000) ευρώ.- (αντικαταστάθηκε ως άνω με τον νόμο 3296/2004 άρθρο 1 παρ.5)

Δ) Για φορολογούμενο που αποκτά εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, εφόσον αυτός προσφέρει υπηρεσίες ή κατοικεί για εννέα (9) τουλάχιστον μήνες μέσα στο έτος που απέκτησε το εισόδημα αυτό στους Νομούς Ξάνθης, Ροδόπης, Έβρου, Λέσβου, Χίου, Σάμου, και Δωδεκανήσου, καθώς και σε περιοχή των νομών Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων, Καστοριάς, Φλώρινας, Πέλλας, Κιλκίς, Σερρών, και Δράμας, η οποία περιλαμβάνεται σε ζώνη βάθους είκοσι (20) χιλιομέτρων από τη μεθοριακή γραμμή, κατά εξήντα (60) ευρώ για κάθε τέκνο που τον βαρύνει.- (αντικαταστάθηκε ως άνω με τον νόμο 3296/2004 άρθρο 1 παρ.6).

Στην περίπτωση συζύγων αρκεί ο ένας από αυτούς να έχει τις ανωτέρω προϋποθέσεις.- (προστέθηκε με τον νόμο 3522/2006 άρθρο 1 παρ.5)

4. Για τη σύζυγο η οποία έχει εισόδημα από το οποίο προκύπτει φόρος, οι μειώσεις των περιπτώσεων α, γ, και δ της προηγούμενης παραγράφου που αφορούν την ίδια και των περιπτώσεων α και ε της προηγούμενης παραγράφου που αφορούν τα τέκνα της από προηγούμενο γάμο, τα χωρίς γάμο τέκνα της, τους γονείς της και τους ανήλικους ορφανούς από πατέρα και μητέρα συγγενείς της μέχρι το δεύτερο βαθμό, αφαιρούνται από το δικό της φόρο που προκύπτει με βάση την κλίμακα. Όταν λόγω θανάτου του ενός από τους συζύγους υποβάλλονται χωριστές δηλώσεις, αν στο εισόδημα του ενός συζύγου δεν προκύπτει φόρος ή ο φόρος που προκύπτει είναι κατώτερος από το άθροισμα των μειώσεων των περιπτώσεων α έως και ε της προηγούμενης παραγράφου, το άθροισμα αυτών ή η διαφορά που προκύπτει δεν μειώνει το φόρο του άλλου συζύγου. Κατ'εξαιρέση, στην περίπτωση αυτή, μειώνουν το φόρο του άλλου συζύγου τα ποσά των μειώσεων που αφορούν τα έξοδα ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης του ενός συζύγου και των λοιπών προσώπων που συνοικούν μαζί του και τον βαρύνουν. Αν με βάση τη φορολογική κλίμακα δεν προκύπτει για τον φορολογούμενο ποσό φόρου ή αυτό που προκύπτει είναι μικρότερο από το άθροισμα των μειώσεων των περιπτώσεων α, β και ε της προηγούμενης

παραγράφου που αφορούν αυτόν προσωπικά και τα πρόσωπα που τον βαρύνουν, τότε ολόκληρο το ποσό των

Μειώσεων των περιπτώσεων αυτών ή η διαφορά που προκύπτει, μειώνει το ποσό του φόρου που προκύπτει με βάση τη φορολογική κλίμακα για τον άλλο σύζυγο. Αν το συνολικό ποσό των μειώσεων είναι μεγαλύτερο του φόρου οποιός προκύπτει με βάση τη φορολογική κλίμακα για τον φορολογούμενο και τη σύζυγό του, η διαφορά δεν επιστρέφεται ούτε συμψηφίζεται. Το ποσό που απομένει ύστερα από τις μειώσεις αποτελεί το φόρο που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδημα του φορολογούμενου.- (αντικαταστάθηκε ως άνω με τον νόμο 3296/2004 άρθρο 1 παρ.8)

5. Αν στο συνολικό εισόδημα περιλαμβάνεται και εισόδημα από ακίνητα, εκτός από το απαλλασσόμενο εισόδημα από ιδιοκατοίκηση γενικά, το ακαθάριστο ποσό αυτού υποβάλλεται και σε συμπληρωματικό φόρο, ο οποίος υπολογίζεται με συντελεστή ενάμιση τοις εκατό (1,5%).

Το ποσό του συμπληρωματικού φόρου αυτής της παραγράφου δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το ποσό του φόρου που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδημα, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 έως και 4, κατά περίπτωση.

Ειδικώς, ο συντελεστής του πρώτου εδαφίου αυξάνεται σε τρία τοις εκατό (3%) και επιβάλλεται στο ακαθάριστο εισόδημα από ακίνητα που χρησιμοποιούνται ως κατοικίες, εφόσον η επιφάνεια καθεμιάς από αυτές υπερβαίνει τα τριακόσια (300) τετραγωνικά μέτρα.

6. Ειδικά, ο φόρος στις αμοιβές που αποκτά το ιπτάμενο προσωπικό της πολιτικής αεροπορίας από την παροχή υπηρεσιών σε αεροσκάφη υπολογίζεται με αναλογικό συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%) στις αμοιβές που αποκτώνται στο ημερολογιακό έτος 1997, δώδεκα και μισό τοις εκατό (12,5%) στις αμοιβές που θα αποκτηθούν στο ημερολογιακό έτος 1998 και δεκαπέντε τοις εκατό (15%) στις αμοιβές που θα αποκτηθούν στο ημερολογιακό έτος 1999 και επόμενα.

Επίσης, ο φόρος στις αμοιβές που αποκτούν οι αξιωματικοί του εμπορικού ναυτικού και το κατώτερο πλήρωμα από την παροχή υπηρεσιών σε εμπορικά πλοία, υπολογίζεται με αναλογικό συντελεστή έξι τοις εκατό (6%) για τους αξιωματικούς και τρία τοις εκατό (3%) για το κατώτερο πλήρωμα στις αμοιβές που αποκτώνται στο ημερολογιακό έτος 2002 και επόμενα.

(Ο φόρος στις αμοιβές που αποκτούν οι αξιωματικοί και το κατώτερο πλήρωμα του εμπορικού ναυτικού από την παροχή υπηρεσιών σε εμπορικά πλοία, υπολογίζεται με αναλογικό συντελεστή τρία τοις εκατό (3%) για τους αξιωματικούς

και ένα τοις εκατό (1%) για το κατώτερο πλήρωμα στις αμοιβές που αποκτώνται από το ημερολογιακό έτος 2007 και επόμενα.- (αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 παρ.7 του ν.3522/06)).

Αν ο φόρος που εξευρίσκεται με αυτόν τον τρόπο είναι ανώτερος από το φόρο που προκύπτει με βάση τις παραγράφους 1 έως και 4, το επιπλέον ποσό φόρου επιστρέφεται ύστερα από την υποβολή της σχετικής ετήσιας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος στον προϊστάμενο της αρμόδιας οικονομικής υπηρεσίας.

7.Για να εξευρεθεί ο φόρος που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδημα των αξιωματικών του εμπορικού ναυτικού και του ιπτάμενου προσωπικού της πολιτικής αεροπορίας, σε περίπτωση που τα πρόσωπα αυτά αποκτούν εκτός από τις αμοιβές τους για τις υπηρεσίες τους σε εμπορικά πλοία ή ως ιπτάμενοι, αντίστοιχα, και εισοδήματα από τις κατηγορίες Α έως Ζ του άρθρου 4 του παρόντος, το ποσό του φόρου που αναλογεί με βάση τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου αθροίζεται με το ποσό του φόρου που αναλογεί επιμεριστικά στα άλλα εισοδήματα του υπόχρεου.

Για την εξεύρεση του φόρου που αναλογεί επιμεριστικά στα άλλα εισοδήματα του υπόχρεου επιμερίζεται ο φόρος που προκύπτει στο συνολικό εισόδημά του, με βάση τις διατάξεις των παραγράφων 1 έως και 5 ανάλογα με τα ποσά των αμοιβών του, ως αξιωματικού των εμπορικών πλοίων ή ως ιπτάμενου προσωπικού της πολιτικής αεροπορίας και των εισοδημάτων του από τις κατηγορίες Α έως Ζ.

Οι διατάξεις αυτής της παραγράφου εφαρμόζονται και για το κατώτερο πλήρωμα του εμπορικού ναυτικού.

8.Από το ποσό του φόρου που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδημα εκπίπτουν:

A) Ο φόρος που προκαταβλήθηκε ή παρακρατήθηκε, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 52 και 54 έως 58 στο εισόδημα που υπόκεινται σε φόρο μέσα στο ίδιο οικονομικό έτος.

B) Ο φόρος που αποδεδειγμένα καταβλήθηκε στην αλλοδαπή για το εισόδημα που προέκυψε σε αυτήν μέχρι όμως του ποσού του φόρου που αναλογεί για αυτό το εισόδημα στην Ελλάδα.

Για την εξεύρεση του ποσού αυτού του φόρου, το ποσό του φόρου που προκύπτει στην Ελλάδα στο συνολικό εισόδημα ύστερα από την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου αυτού, μειώνεται κατά το ποσό που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου αυτού και μερίζεται, ανάλογα με τα δυο τμήματα του

εισοδήματος στην Ελλάδα και στην αλλοδαπή. Εάν το ποσό του φόρου που προκαταβλήθηκε ή παρακρατήθηκε είναι μεγαλύτερο από τον οφειλόμενο φόρο, η επιπλέον διαφορά επιστρέφεται.

(Δεν εκπίπτει ο φόρος που καταβλήθηκε στην αλλοδαπή, εφόσον ο δικαιούχος του εισοδήματος έχει φορολογηθεί σύμφωνα με το άρθρο 12 με εξάντληση της φορολογικής του υποχρέωσης.-(προστέθηκε με το άρθρο 6 παρ.3 του ν 3522/06)).

9.Ο φόρος, που αναλογεί στο συνολικό καθαρό εισόδημα ή το υπόλοιπο που απομένει μετά τις εκπτώσεις της προηγούμενης παραγράφου, καταβάλλεται σε τρεις ίσες δόσεις από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται μέχρι την τελευταία εργάσιμη, για τις δημόσιες υπηρεσίες, ημέρα του επόμενου μήνα από τη βεβαίωση του φόρου και η καθεμία από τις επόμενες την τελευταία εργάσιμη, για τις δημόσιες υπηρεσίες, ημέρα του τρίτου και πέμπτου μήνα, αντιστοίχως, από τη βεβαίωση του φόρου.

Αν ο φόρος βεβαιώνεται το μήνα Οκτώβριο του οικείου οικονομικού έτους και μετά, καταβάλλεται εφάπαξ μέχρι την τελευταία εργάσιμη, για τις δημόσιες υπηρεσίες, ημέρα του μεθεπόμενου μήνα από τη βεβαίωση του φόρου.

(Αν το συνολικό ποσό της οφειλής, η οποία προκύπτει με βάση την αρχική δήλωση του υπόχρεου, είναι μέχρι το ποσό των διακοσίων πενήντα (250) ευρώ για τον ίδιο και τη σύζυγό του αθροιστικά λαμβανόμενο, τούτο θα καταβληθεί μέχρι την τελευταία εργάσιμη, για τις δημόσιες υπηρεσίες, ημέρα του μεθεπόμενου μήνα από τη βεβαίωση του φόρου- αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 παρ.8 του ν.3522/06))

Όταν η δήλωση υποβάλλεται ηλεκτρονικά μέσω διαδικτύου, παρέχεται έκπτωση ενάμιση τοις εκατό (1,5%) στο συνολικό ποσό της οφειλής και μέχρι του ποσού των εκατό δεκαοχτώ ευρώ (118) ανεξάρτητα από τον αριθμό των δόσεων (προστέθηκε με το άρθρο 1 παρ.9 του ν.3522/06)

Όταν ο οφειλόμενος με βάση την εμπρόθεσμη δήλωση φόρος καταβάλλεται εφάπαξ μέσα στην προθεσμία της πρώτης δόσης, ανεξάρτητα αν βεβαιώθηκε σε μια ή περισσότερες δόσεις, παρέχεται στο συνολικό ποσό του φόρου και των λοιπών συμβεβαιούμενων με αυτόν οφειλών έκπτωση δυόμιση τοις εκατό (1,5%).

Όταν η δήλωση υποβάλλεται ηλεκτρονικά μέσω διαδικτύου, εκτός από την έκπτωση του προηγούμενου εδαφίου, παρέχεται έκπτωση δυόμιση τοις εκατό (2,5%) στο συνολικό ποσό της οφειλής και μέχρι του ποσού των εκατό δεκαοχτώ ευρώ (118) ανεξάρτητα από τον αριθμό των δόσεων.

Κατά την καταβολή του φόρου που προκύπτει με βάση τροποποιητική δήλωση παρέχεται έκπτωση ποσοστού δυο και μίση τους εκατό (2,5%) στο σύνολο της νέας οφειλής, εφόσον αυτή είναι μικρότερη από την αρχική και ο υπόχρεος κατέβαλε την αρχική οφειλή και έτυχε παρόμοιας έκπτωσης ή κατέβαλε μέσα στην προθεσμία της πρώτης δόσης ποσό της αρχικής οφειλής που καλύπτει σε ποσοστά το ενενήντα οκτώ και μισή τοις εκατό (98,5%) της νέας οφειλής, εφόσον το λάθος οφείλεται σε υπαιτιότητα της φορολογικής αρχής.-(καταργήθηκαν με το άρθρο 1 παρ.9 του ν. 3522/06)).

10.Όσοι κατοικούν στην αλλοδαπή και αποκτούν εισόδημα από πηγή που βρίσκεται στην Ελλάδα, στο ποσό του φόρου που αντιστοιχεί στο πρώτο κλιμάκιο της φορολογικής κλίμακας της παραγράφου 1 προστίθεται ο φόρος, ο οποίος προκύπτει με την εφαρμογή του αναλογικού συντελεστή πέντε τοις εκατό (5%).

Η διάταξη αυτής της παραγράφου δεν εφαρμόζεται για κατοίκους των χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αποκτούν εισόδημα στην Ελλάδα πλέον του ενενήντα τοις εκατό (90%) του συνολικού εισοδήματός τους.

11.Όσοι κατοικούν στην αλλοδαπή και αποκτούν εισόδημα από πηγή που βρίσκεται στην Ελλάδα δεν δικαιούνται τις μειώσεις που ορίζονται στις παραγράφους 2 και 3.

Από τη διάταξη εξαιρούνται οι κάτοικοι των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αποκτούν εισόδημα στην Ελλάδα πλέον του ενενήντα τοις εκατό (90%) του συνολικού εισοδήματός τους.

12.Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομιών καθορίζονται τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την αναγνώριση της συνδρομής των προϋποθέσεων για τη μείωση του φόρου που ορίζεται από το άρθρο αυτό.

Επίσης, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Υγείας και Πρόνοιας καθορίζονται τα δικαιολογητικά τα οποία απαιτούνται για την απόδειξη του ποσοστού αναπηρίας.

Με τις αποφάσεις των προηγούμενων εδαφίων ορίζεται επίσης και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή του άρθρου αυτού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Ο φόρος εισοδήματος στην Ελλάδα Ν. 2238/1994.

(Ανάλυση ορισμένων βασικών διατάξεων).

Η φορολογία εισοδήματος ορίζεται από το ν. 2238/1994 ‘‘Κύρωση του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος’’. Ο κώδικας φορολογίας εισοδήματος έχει συνταχθεί με τις διατάξεις των παραγράφων 6 & 7 του άρθρου 76 του Συντάγματος από την ειδική επιτροπή που συγκροτήθηκε, κατά εξουσιοδότηση των διατάξεων 105 του ν. 1892/1990 (Φ.Ε.Κ. 101 Α΄), με την 1126657/1341/0006 από 31 Δεκεμβρίου 1993 (Φ.Ε.Κ. 13 Β΄ 1994) απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και ο οποίος χωρίζεται σε δυο εξίσου σημαντικά τμήματα:

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟ: Φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων. Το τμήμα αυτό αναφέρεται στην επιβολή του φόρου. Κάποιες από αυτές τις διατάξεις του τμήματος αυτού είναι το αντικείμενο και υποκείμενο του φόρου (άρθρο 1 & 2), οι πηγές του εισοδήματος (άρθρο 4), η φορολογία εισοδημάτων των συζύγων και των ανήλικων τέκνων (άρθρο 5), ποιες είναι οι απαλλαγές από τον φόρο (άρθρο 6), ποια πρόσωπα θεωρείται ότι βαρύνουν τους φορολογούμενους και η έκπτωση δαπανών από το συνολικό εισόδημα (άρθρο 8), και τέλος ορίζεται επίσης και ο φόρος μισθωτών υπηρεσιών (άρθρο 9).

Η φορολογία φυσικών προσώπων αναφέρεται και στην αυτοτελή φορολόγηση εισοδήματος από ακίνητα (άρθρο 11), κινητές αξίες (άρθρο 12), από επιχειρήσεις ή επαγγέλματα (άρθρο 13) και από μισθωτές υπηρεσίες (άρθρο 14).

Προσδιορίζεται επίσης το εισόδημα με βάση τα τεκμήρια διαβίωσης (άρθρο 16), τα τεκμήρια απόκτησης περιουσιακών στοιχείων (άρθρο 17), σε ποιες περιπτώσεις δεν εφαρμόζεται το τεκμήριο (άρθρο 18) και η διαφορά εισοδήματος και υπολογισμός του φόρου αυτής (άρθρο 19).

Αναλύονται οι κατηγορίες εισοδήματος σύμφωνα με τις πηγές και ο προσδιορισμός του καθαρού και του ακαθάριστου εισοδήματος (άρθρο 20 – 50), όπως επίσης και η παρακράτηση προκαταβολή και απόδοση φόρου κατά κατηγορίες εισοδήματος (άρθρο 51 – 60). Ορίζει ποιοι είναι υπόχρεοι σε υποβολή δήλωσης, ποιες είναι οι προθεσμίες υποβολής (άρθρο 61,62) ποιοι είναι οι πρόσθετοι φόροι σε περίπτωση εκπρόθεσμης δήλωσης, ή μη υποβολής της δήλωσης (άρθρο 86), και ποιες οι ποινικές κυρώσεις σε περίπτωση φοροδιαφυγής υπερτιμολογήσεων και για την μη απόδοση παρακρατούμενων φόρων (άρθρο 94-96).

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟ: Αναφέρεται στην φορολογία εισοδήματος Νομικών Προσώπων. Αναλύει τι είναι αντικείμενο και τι υποκείμενο φόρου (άρθρο 99-101), ποιες είναι οι απαλλαγές από τον φόρο που ισχύουν για τα Νομικά Πρόσωπα (άρθρο 103), το καθαρό και ακαθάριστο εισόδημα (άρθρο 105) και πως γίνεται ο υπολογισμός φορολογητέου εισοδήματος (άρθρο 106).

Τέλος ορίζει ποιοι είναι οι υπόχρεοι σε δήλωση φόρου εισοδήματος (άρθρο 107), πως υπολογίζεται ο φόρος (άρθρο 109), πως καταβάλλεται ο φόρος (άρθρο 110,111), ποιοι έχουν υποχρέωση στην παρακράτηση φόρου (άρθρο 114) και πως φορολογούνται τα αδιανέμητα κέρδη (άρθρο 117).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΕΚΤΕΝΗ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΑ ΑΡΘΡΑ 16 - 19

3.1 ΑΡΘΡΟ 16 “ΤΕΚΜΗΡΙΟ ΔΑΠΑΝΩΝ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ”

1. Για τον προσδιορισμό της συνολικής δαπάνης διαβίωσης του φορολογούμενου, της συζύγου του και των προσώπων που συνοικούν και τους βαρύνουν λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία:

α) Το ετήσιο τεκμαρτό μίσθωμα για ιδιοκατοικούμενη ή μισθωμένη κύρια κατοικία άνω των διακοσίων (200) τετραγωνικών μέτρων και για δευτερεύουσα κατοικία γενικώς άνω των εκατόν πενήντα (150) τετραγωνικών μέτρων, όπως αυτό εξευρίσκεται σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 22, το οποίο πολλαπλασιάζεται με συντελεστή δυο (2). Το τεκμαρτό μίσθωμα μιας ή περισσότερων εξοχικών κατοικιών υπολογίζεται σε καθεμία από αυτές τις τρεις μήνες το έτος. Αν ο φορολογούμενος, η σύζυγος του και τα πρόσωπα που συνοικούν με αυτόν και τον βαρύνουν έχουν στην κατοχή ή στην κυριότητα τους ή έχουν μισθώσει περισσότερα ακίνητα με συνολική επιφάνεια άνω των εκατόν πενήντα (150) τετραγωνικών μέτρων, τα οποία χρησιμοποιούνται από αυτούς ως δευτερεύουσα κατοικία, τότε για τον υπολογισμό του τεκμαρτού μισθώματος τους λαμβάνονται υπόψη όλες οι μισθωμένες ή ιδιοκατοικούμενες δευτερεύουσες κατοικίες. Για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου δεν λαμβάνεται υπόψη η τεκμαρτή δαπάνη για δευτερεύουσα κατοικία με επιφάνεια μέχρι εκατόν πενήντα (150) τετραγωνικά μέτρα που βρίσκεται σε χωριό ή πόλη με πληθυσμό κάτω από πέντε χιλιάδες κατοίκους και η οποία περιήλθε στο φορολογούμενο ή τη σύζυγο του από κληρονομιά, προίκα ή γονική παροχή, εκτός από τις κατοικίες που βρίσκονται σε περιοχές οι οποίες χαρακτηρίζονται κατά την κείμενη νομοθεσία ως τουριστικοί τόποι.

Τα ποσά της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης που προκύπτουν από την εφαρμογή των διατάξεων της περίπτωσης αυτής περιορίζονται κατά ποσοστό 50% στις περιπτώσεις όπου οι κατοικίες – κύριες και δευτερεύουσες - προσδιορίζουν την

τεκμαρτή δαπάνη αποκτήθηκαν από κληρονομιά ή δωρεά ή γονική παροχή, καθώς και αυτές που αποκτήθηκαν από επαχθή αίτια από συνταξιούχο πριν από την συνταξιοδότηση του.

β) η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη που υπολογίζεται με βάση το ύψος των ετήσιων εξόδων συντήρησης και κυκλοφορίας επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης που προσδιορίζεται ανάλογα με τους φορολογήσιμους ίππους του αυτοκινήτου και της συμμετοχής της τεκμαρτής αυτής δαπάνης στους οικογενειακούς προϋπολογισμούς, ως ακολούθως:

Φορολογήσιμοι ίπποι αυτοκινήτου	Ετήσια τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης
Μέχρι 7	4800
8	6100
9	8000
10	9900
11	11800
12	14200
13	16700
14	20500
15	26500
16	33600
17	41300
18	49500
19	57800
20	66600
21	75700
22-23	85300
24-25	95900
26-27	107900
28 και άνω	112900

Η τεκμαρτή αυτή δαπάνη από κάθε επιβατικό αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης μειώνεται ανάλογα με την παλαιότητα του, η οποία υπολογίζεται από το έτος της πρώτης κυκλοφορίας του στην Ελλάδα, κατά ποσοστό:

αα) Δέκα πέντε τοις εκατό (15%) για χρονικό διάστημα πάνω από πέντε (5) έτη και μέχρι δέκα (10) έτη.

ββ) Είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) για χρονικό διάστημα από δέκα (10) έτη και μέχρι δεκαπέντε (15) έτη.

γγ) Σαράντα τοις εκατό (40%) για χρονικό διάστημα πάνω από δεκαπέντε (15) έτη. Το ίδιο ποσοστό μείωσης υπολογίζεται για την δαπάνη που προκύπτει με βάση το αυτοκίνητο που έχει αγοραστεί από τον Οργανισμό Διαχείρισης Δημοσίου Υλικού (Ο.Δ.Δ.Υ.), καθώς και όταν πρόκειται για επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης τα οποία είναι ειδικά διασκευασμένα για ανάπηρους.

Ως ειδικά διασκευασμένα αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης για ανάπηρους θεωρούνται εκείνα που διασκευάστηκαν ύστερα από άδεια της αρμόδιας αρχής να οδηγούνται από πρόσωπα που παρουσιάζουν αναπηρία με ποσοστό τουλάχιστον εξήντα εφτά τοις εκατό (67%) από φυσική αναπηρία, νοητική καθυστέρηση ή ψυχική πάθηση ή για να μεταφέρουν αυτά τα πρόσωπα μαζί με τα αντικείμενα που είναι απαραίτητα για τη μετακίνηση τους.

δδ) Πενήντα τοις εκατό (50%) για την δαπάνη που προκύπτει με βάση αυτοκίνητο που ανήκει στην κυριότητα του φορολογούμενου για χρονικό διάστημα πάνω από δέκα (10) έτη, εφόσον αυτός έχει ηλικία πάνω από εξήντα (60) έτη και αποκτά αποκλειστικώς εισοδήματα από συντάξεις ή και από ιδιοκατοίκηση κύριας και δευτερεύουσας κατοικίας, καθώς και για την δαπάνη που προκύπτει με βάση το επιβατικό αυτοκίνητο ιδιωτικής χρήσης ιδιοκτησίας προσώπου που το εισήγαγε με μειωμένους δασμούς, φόρους ή τέλη λόγω μετοικεσίας του από την αλλοδαπή για τα δύο αμέσως επόμενα έτη από την λήξη της απαλλαγής της περίπτωσης ε' του άρθρου 18, εφόσον ο δικαιούχος της μείωσης κατά τα έτη αυτά να κατοικεί στην Ελλάδα.

εε) Εξήντα τοις εκατό (60%) για χρονικό διάστημα πάνω από τριάντα έτη από το έτος κατασκευής, εφόσον διαθέτουν πιστοποιητικό αυθεντικότητας, το οποίο εκδίδεται από διεθνή ή ημεδαπό φορέα που έχει αρμοδιότητα να εκδίδει αυτό το πιστοποιητικό.

Στις περιπτώσεις εταιριών ομόρρυθμων ή ετερόρρυθμων ή περιορισμένης ευθύνης ή ανώνυμων ή αστικών, καθώς και των κοινωνιών και κοινοπραξιών που ασκούν επιχείρηση ή επάγγελμα, οι οποίες έχουν κυριότητα στην κατοχή τους

επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης, η τεκμαρτή δαπάνη που αναλογεί σε αυτά λογίζεται ως τεκμαρτή δαπάνη των:

- i.** Ομόρρυθμων ή απλών εκτός των ετερόρρυθμων εταίρων η κοινωνών ή μελών της κοινοπραξίας, φυσικών προσώπων, μεριζόμενη μεταξύ αυτών κατά το ποσοστό συμμετοχής τους στην εταιρία, προκειμένου περί ομόρρυθμων ή ετερόρρυθμων ή αστικών εταιριών ή στην κοινωνία ή στην κοινοπραξία.
- ii.** Των φυσικών προσώπων μελών της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης, μεριζόμενη μεταξύ αυτών, κατά το ποσοστό συμμετοχής του καθενός στην εταιρία περιορισμένης ευθύνης.
- iii.** Των διαχειριστών της εταιρίας περιορισμένης ευθύνης που είναι και εταίροι της, μεριζόμενη μεταξύ αυτών κατά το ποσοστό συμμετοχής τους στην εταιρεία περιορισμένης ευθύνης.
- iv.** Των διευθυνόντων και εντεταλμένων συμβούλων, διοικητών ανωνύμων εταιριών και προέδρων των διοικητικών συμβουλίων τους, μεριζόμενη ισομερώς μεταξύ τους.

Αν τις πιο πάνω περιπτώσεις οι εταίροι των ομόρρυθμων ή ετερόρρυθμων ή περιορισμένης ευθύνης ή αστικών εταιριών, καθώς και των κοινοπραξιών είναι νομικά πρόσωπα, η τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει με βάση τα επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης που έχουν στην κυριότητα ή την κατοχή τους λογίζεται ως τεκμαρτοί δαπάνη των φυσικών προσώπων, που μετέχουν αυτά τα νομικά πρόσωπα, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο προηγούμενο εδάφιο.

Για τα αλλοδαπά νομικά πρόσωπα που δεν έχουν εγκατάσταση στην Ελλάδα, αλλά υποχρεούνται σε υποβολή δήλωσης με βάση την παράγραφο 1 του άρθρου 107, καθώς και για τις αλλοδαπές επιχειρήσεις που δεν υπάγονται στις διατάξεις της περίπτωσης δ' του άρθρου 18, το ποσό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης που προκύπτει με βάση αυτοκίνητα αυτής της περίπτωσης ιδιοκτησίας του αλλοδαπού νομικού προσώπου ή ιδιοκτησίας ή κατοχής γραφείου, υποκαταστήματος ή πρακτορείου της αλλοδαπής επιχείρησης εγκατεστημένου στην Ελλάδα, βαρύνει το νομικό πρόσωπο ή την αλλοδαπή επιχείρηση ή προϊστάται του οικείου γραφείου ή υποκαταστήματος ή πρακτορείου.

Η τεκμαρτή αυτή δαπάνη βαρύνει καθένα από τα φυσικά πρόσωπα που ορίζονται από τις διατάξεις αυτής της παραγράφου, ανεξάρτητα από τον τόπο διαμονής ή κατοικίας τους και δεν μπορεί για καθένα από αυτά τα πρόσωπα και για κάθε εταιρεία να είναι ανώτερη από τη μεγαλύτερη τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει από αυτοκίνητο της εταιρίας.

Στην περίπτωση κατά την οποία ο φορολογούμενος, η σύζυγος του και τα προστατευμένα μέλη είναι κύριοι ή κάτοχοι και άλλων επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης, η τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει για τα αυτοκίνητα αυτά λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της συνολικής τεκμαρτής δαπάνης.

Η τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει βάσει του επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης του οποίου κύριος ή κάτοχος είναι ανήλικο τέκνο, λογίζεται ως τεκμαρτή δαπάνη του γονέα που έχει το μεγαλύτερο εισόδημα και αν αυτός έχασε την γονική μέριμνα τη γονική μέριμνα του άλλου γονέα. Σε περίπτωση απόκτησης ή μεταβίβασης με οποιοδήποτε τρόπο επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης κατά την διάρκεια του έτους, η τεκμαρτή δαπάνη περιορίζεται σε τόσα δωδέκατα όσοι και οι μήνες κυριότητας ή κατοχής του αυτοκινήτου. Διάστημα μεγαλύτερο από δεκαπέντε μέρες λογίζεται ως ολόκληρος μήνας. Τα ίδια εφαρμόζονται και στην περίπτωση ακινησίας ή ολοκληρωτικής καταστροφής του αυτοκινήτου από οποιαδήποτε αιτία. Σε περίπτωση εικονικής κτήσης αυτών από περισσότερα πρόσωπα, το τεκμήριο της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης του ισχύει αυτοτελώς στο σύνολο της για κάθε έναν από τους συμβαλλόμενους. Ως εικονική θεωρείται ιδίως η μεταβίβαση ή η κτήση όταν πραγματοποιείται μεταξύ συγγενών εξ αίματος η εξ αγχιστείας κατ' ευθείαν γραμμή ή εκ του πλαγίου μέχρι και τον τρίτο βαθμό, οπότε επιτρέπεται και η ανταπόδειξη. Όταν η συγκυριότητα είναι πραγματική, η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη μερίζεται κατά λόγο των ιδανικών μεριδίων καθενός συγκυρίου.

Προκειμένου για εκπαιδευτές οδηγών αυτοκινήτων καθώς και για τις επιχειρήσεις ενοικίασης αυτοκινήτων, που χρησιμοποιούν για το σκοπό αυτόν περισσότερα επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης, για τον υπολογισμό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης λαμβάνεται υπόψη το αυτοκίνητο που δίνει τη μεγαλύτερη τεκμαρτή δαπάνη. Στις περιπτώσεις ενοικίασης ή χρηματοδοτικής μίσθωσης αυτοκινήτων επιβατικών ιδιωτικής ή μικτής χρήσης, η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη, που αντιστοιχεί στο χρόνο χρησιμοποίησης αυτών, βαρύνει το μισθωτή της.

γ) Η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη με βάση τον κυβισμό του δίτροχου ή τρίτροχου ιδιωτικής χρήσης αυτοκινούμενου οχήματος, η οποία καθορίζεται στο ποσό των δύο χιλιάδων εννιακοσίων (2900) ευρώ για μοτοσικλέτα πεντακοσίων (500) κυβικών εκατοστών, προσαυξανόμενη με το ποσό των πεντακοσίων ογδόντα (580) ευρώ ανά εκατό (100) κυβικά εκατοστά προκειμένου για μοτοσικλέτες με κυβισμό πάνω από πεντακόσια (500) κυβικά εκατοστά.

Η περίπτωση αυτή της γ' παραγράφου 1 καταργήθηκε με την παράγραφο 10 του άρθρου 4 του ν.3091/2002 (ΦΕΚ Α' 330) και ισχύει από 1.1.2003.

δ) η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη που καταβάλλεται για οικιακούς βοηθούς, οδηγούς αυτοκινήτων, δασκάλους και λοιπό προσωπικό, πολλαπλασιαζόμενη με συντελεστή δύο. Αν ο φορολογούμενος απασχολεί ένα μόνο οικιακό βοηθό, η καταβαλλόμενη για αυτόν ετήσια δαπάνη δεν αποτελεί τεκμήριο, όταν ο ίδιος ή πρόσωπο που συνοικεί με αυτόν και τον βαρύνει παρουσιάζει αναπηρία εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και πάνω από διανοητική καθυστέρηση ή φυσική αναπηρία ή έχει ηλικία πάνω από εξήντα πέντε (65) ετών.

Η περίπτωση αυτής της παραγράφου 1 καταργήθηκε με την παράγραφο 10 του άρθρου 4 του ν. 3091/2002 (ΦΕΚ Α' 330) και ισχύει από 1.1.2003.

ε) Η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη σκαφών αναψυχής ή κατοχής του φορολογούμενου, της συζύγου του ή των προσώπων που τους βαρύνουν κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου, η οποία ορίζεται ως εξής:

αα) για μηχανοκίνητα σκάφη ανοικτού τύπου, ταχύπλοα και μη, ολικού μήκους μέχρι τρία (3) μέτρα, στο ποσό των δυο χιλιάδων εξακοσίων (2600) ευρώ, που προσαυξάνεται με το ποσό των χιλίων τριακοσίων (1300) ευρώ για κάθε μέτρο μήκους πάνω από τα τρία (3) μέτρα.

ββ) Προκειμένου για ιστιοφόρα ή μηχανοκίνητα ή μικτά σκάφη, με χώρο ενδιαίτησης, η τεκμαρτή δαπάνη υπολογίζεται βάσει των μέτρων ολικού μήκους ου σκάφους ως εξής:

Πάνω από 24 και μέχρι 26 μέτρα	250.000
Μήκος σκάφους	Ετήσια τεκμαρτή
Πάνω από 26 και μέχρι 28 μέτρα	295.800
Πάνω από 28 και μέχρι 30 μέτρα	348.000
Μέχρι 8 μέτρα	21.000
Πάνω από 30 και μέχρι 32 μέτρα	407.200
Πάνω από 8 και μέχρι 10 μέτρα	38.000
Πάνω από 32 μέτρα	455.000
Πάνω από 10 και μέχρι 12 μέτρα	55.600
Πάνω από 12 και μέχρι 14 μέτρα	74.400
Πάνω από 14 και μέχρι 16 μέτρα	95.000
Πάνω από 16 και μέχρι 18 μέτρα	117.800
Πάνω από 18 και μέχρι 20 μέτρα	144.200
Πάνω από 20 και μέχρι 22 μέτρα	174.800
Πάνω από 22 και μέχρι 24 μέτρα	210.000

Τα ποσά της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης αυτής της υποπερίπτωσης μειώνονται κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) προκειμένου για ιστιοφόρα ναυταθλητικά σκάφη που χρησιμοποιούνται για ναυαθλητικούς αγώνες. Για τη μείωση αυτή απαιτείται σχετική βεβαίωση που χορηγείται από την Ελληνική Ιστιοπλοϊκή Ομοσπονδία θεωρημένη από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού.

Επίσης, πλοία που έχουν κατασκευασθεί ή κατασκευάζονται στην Ελλάδα εξ' ολοκλήρου από ξύλο, τύπων <<τρεχαντήρι>>, <<βαρκαλάς>>, <<πέραμα>>, <<τσερνίκι>>, και <<λίμπερτυ>>, που προέρχονται από την Ελληνική ναυτική παράδοση, τα ποσά της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης μειώνονται κατά ποσοστό είκοσι πέντε τοις εκατό (25%).

Η τεκμαρτή δαπάνη από κάθε σκάφος μειώνεται ανάλογα με την παλαιότητα του κατά το ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%), αν έχει περάσει χρονικό διάστημα πάνω από πέντε έτη και μέχρι δέκα έτη από το έτος που νηολογήθηκε για πρώτη φορά και είκοσι τοις εκατό (20%), αν έχει περάσει χρονικό διάστημα πάνω από δέκα έτη.

Προκειμένου για σκάφη με μόνιμο πλήρωμα ναυτολογημένο για ολόκληρο ή μέρος του έτους, στην παραπάνω δαπάνη προστίθεται και η αμοιβή του πληρώματος πολλαπλασιαζόμενη με συντελεστή δύο (2). Τα σκάφη επαγγελματικής χρήσης δεν λαμβάνονται υπόψη για το τεκμήριο της δαπάνης. Οι διατάξεις της περίπτωσης β', εκτός αυτών που αναφέρονται στην ακινησία των αυτοκινήτων, εφαρμόζονται ανάλογα και στην περίπτωση αυτή.

στ) Η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη για αεροσκάφη και ελικόπτερα κυριότητας ή κατοχής του φορολογούμενου, της συζύγου του ή των προσώπων που συνοικούν μαζί τους και τους βαρύνουν, η οποία ορίζεται ως εξής:

αα) Για αεροσκάφη με κινητήρα κοινό, εσωτερικής καύσης και στροβιλοελικοφόρα, καθώς και ελικόπτερα στο ποσοστό των εξήντα πέντε χιλιάδων (65000) ευρώ για τους εκατόν πενήντα (150) πρώτους ίππους ισχύος του κινητήρα τους, που προσαυξάνεται με το ποσό των πεντακοσίων (500) ευρώ για κάθε ίππο πάνω από τους εκατόν πενήντα (150) ίππους.

ββ) Για αεροσκάφη αεριοπροωθούμενα (JET) στο ποσό των διακοσίων (200) ευρώ για κάθε λίμπρα ώθησης.

Οι διατάξεις της περίπτωσης β' εφαρμόζονται αναλόγως και στην περίπτωση αυτή.

ζ) Η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη που υπολογίζεται με βάση το ύψος των ετήσιων εξόδων συντήρησης και χρήσης δεξαμενής κολύμβησης που χρησιμοποιείται για τις

οικογενειακές ανάγκες ή του κυρίου της ή του κατόχου της, και της συμμετοχής των εξόδων αυτών στους οικογενειακούς προϋπολογισμούς. Η ετήσια αυτή τεκμαρτή δαπάνη ορίζεται με βάση την επιφάνεια της δεξαμενής ως εξής:

Επιφάνεια της δεξαμενής κολύμβησης (σε τ.μ)	Ετήσια τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης εξωτερικής δεξαμενής
Από 25 μέχρι και 60	11600
Πάνω από 60 μέχρι και 120	29200
Πάνω από 120	46800

Προκειμένου για εσωτερική δεξαμενή κολύμβησης τα ποσά της τεκμαρτής δαπάνης αυτής της περίπτωσης προσαυξάνονται κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%).

2. Το συνολικό ποσό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης του φορολογούμενου, της συζύγου του και των προσώπων που τους βαρύνουν, όπως αυτό προσδιορίζεται από την προηγούμενη παράγραφο, προσαυξάνεται κατά δέκα τοις εκατό (10%) για καθένα στοιχείο προσδιορισμού της δαπάνης αυτής πέρα από το δεύτερο. Το ποσό της προσαύξησης δεν μπορεί να υπερβεί τα διπλάσιο του μεγαλύτερου ποσού της τεκμαρτής δαπάνης που προκύπτει από τα στοιχεία που έχει στην κυριότητα ή την κατοχή του ο υπόχρεος, η σύζυγος του και τα πρόσωπα που τους βαρύνουν.

Δεν προσαυξάνεται η δαπάνη που προκύπτει κατά τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο, όταν το ποσό αυτής δεν υπερβαίνει τα επτά χιλιάδες τριακόσια πενήντα (7350) ευρώ.

3. Το ετήσιο συνολικό ποσό τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης που προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων μπορεί να αμφισβητηθεί από το φορολογούμενο όταν η πραγματική δαπάνη του φορολογούμενου και των μελών που τον βαρύνουν είναι μικρότερη από την τεκμαρτή δαπάνη, όπως αποδεικνύεται από τον υπόχρεο με βάση πραγματικά περιστατικά. Η επίκληση των περιστατικών αυτών μπορεί να γίνει μόνο από τους υπόχρεους οι οποίοι:

- α)** Υπηρετούν την στρατιωτική θητεία τους στις Ένοπλες Δυνάμεις.
- β)** Είναι φυλακισμένοι.
- γ)** Νοσηλεύονται σε νοσοκομείο ή κλινική.

δ) Έχουν δικαίωμα εισαγωγής επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης με μειωμένους δασμούς, φόρους ή τέλη. Τα πρόσωπα που έχουν το δικαίωμα αυτό δύναται να επικαλούνται το περιστατικό αυτό για πέντε (5) έτη από το έτος του εκτελωνισμού του αυτοκινήτου εκτός από τους ναυτικούς, οι οποίοι μπορούν να το επικαλούνται για ένα έτος από το εκτελωνισμού του αυτοκινήτου.

Η περίπτωση αυτή καταργήθηκε με την παράγραφο 13 του άρθρου 4 του ν. 2579/1998 (ΦΕΚ 31 Α΄) και ισχύει από την 1^η Ιανουαρίου 1998.

ε) Είναι άνεργοι και για το χρονικό διάστημα που δικαιούνται βοήθημα ανεργίας.

στ) Συγκατοικούν με συγγενείς πρώτου βαθμού και έχουν μειωμένες δαπάνες διαβίωσης, γιατί αποδεικνύεται ότι στις δαπάνες συμβάλλουν οι συγγενείς αυτοί οι οποίοι πραγματοποιούν εισόδημα από εμφανείς πηγές.

ζ) Είναι ορφανοί ανήλικοι οι οποίοι έχουν στην κυριότητα τους επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης από κληρονομιά του πατέρα ή της μητέρα τους.

η) Προσκομίζουν στοιχεία από τα οποία αποδεικνύεται ότι από γεγονότα ανώτερης βίας πραγματοποίησαν δαπάνη μικρότερη από την τεκμαρτή.

Όταν συντρέχει μια ή περισσότερες από τις περιπτώσεις αυτής της παραγράφου, ο φορολογούμενος υποχρεούται να υποβάλει μαζί με τη δήλωση του και τα αναγκαία δικαιολογητικά για την απόδειξη των ισχυρισμών του. ο προϊστάμενος της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας ελέγχει την ακρίβεια των ισχυρισμών και τα αποδεικτικά στοιχεία του φορολογούμενου και μειώνει ανάλογα την ετήσια τεκμαρτή δαπάνη στην οποία αναφέρονται οι ισχυρισμοί και τα αποδεικτικά στοιχεία.

Στις πιο πάνω α΄ και στ΄ περιπτώσεις, η διαφορά μεταξύ της τεκμαρτής και πραγματικής δαπάνης διαβίωσης λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της συνολικής τεκμαρτής δαπάνης του γονέα ή του τέκνου που συμβάλλει στις δαπάνες διαβίωσης του υπόχρεου.

Αν πρόκειται για τους γονείς, η διαφορά τεκμαρτής δαπάνης καταλογίζεται σε εκείνον που έχει το μεγαλύτερο εισόδημα.

3.1.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΡΘΡΟΥ 16

1. Τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης για κύρια και δευτερεύουσα κατοικία.

Καθιερώθηκε από 1.1.2003 το ετήσιο τεκμαρτό μίσθωμα για ιδιοκατοικούμενη ή μισθούμενη κύρια κατοικία άνω των 200τ.μ ως στοιχείου προσδιορισμού της δαπάνης διαβίωσης του φορολογούμενου, της συζύγου ου και των προσώπων που τον βαρύνουν. Παράλληλα αυξήθηκε η συνολική επιφάνεια των δευτερευουσών κατοικιών, το τεκμαρτό μίσθωμα των οποίων λαμβάνεται υπόψη από 100 σε 150 τ.μ.

Σε περίπτωση που υπάρχουν περισσότερες από μία δευτερεύουσες κατοικίες για την εφαρμογή του παραπάνω τεκμηρίου αθροίζονται οι επιφάνειες όλων των δευτερευουσών κατοικιών. Το ετήσιο τεκμαρτό μίσθωμα τόσο για την κύρια όσο και για την δευτερεύουσα κατοικία, πολλαπλασιάζεται με συντελεστή 2, ενώ το τεκμαρτό

μίσθωμα μιας ή περισσότερων εξοχικών κατοικιών υπολογίζεται σε καθεμιά από αυτές για 3 μήνες το έτος.

Εξαιρείται και δεν λαμβάνεται υπόψη η τεκμαρτή δαπάνη για δευτερεύουσα κατοικία με επιφάνεια μέχρι 150τ.μ που βρίσκεται σε χωριό ή πόλη με πληθυσμό κάτω από 5000 κατοίκους, εκτός από τις κατοικίες που βρίσκονται σε περιοχές οι οποίες χαρακτηρίζονται κατά την κείμενη νομοθεσία ως τουριστικοί τόποι.(Άρθρο 16 παράγ. 1^α ΚΦΕ και Εγκ. ΠΟΛ. 1038/5.3.2003).

Ειδικά από 1.1.2005 τα ποσά της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης περιορίζονται κατά 50% στις περιπτώσεις όπου οι κατοικίες – κύριες και δευτερεύουσες – που προσδιορίζονται την τεκμαρτή δαπάνη αποκτήθηκαν από κληρονομιά ή δωρεά ή γονική παροχή, καθώς και αυτές που αποκτήθηκαν από επαχθή αίτια από συνταξιούχο πριν από τη συνταξιοδότηση του. (Άρθρο 16 1^α παράγ. ΚΦΕ)

2. Τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης για δευτερεύουσες κατοικίες.

α) Εάν ο φορολογούμενος έχει μόνο μια (μοναδική) **δευτερεύουσα κατοικία** εφόσον η επιφάνεια της **υπερβαίνει τα 150 (100 μέχρι 31.12.2002) τετραγωνικά μέτρα**, ως τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης με βάση αυτή ορίζεται το διπλάσιο ποσό του ετήσιου τεκμαρτού ή καταβαλλόμενου μισθώματος. Αντιθέτως εάν η κατοικία είναι κάτω των 150 (100 μέχρι 31.12.2002.) τ.μ δεν υπολογίζεται το τεκμήριο αυτό.

β) Όταν η δευτερεύουσα κατοικία είναι εξοχική θα υπολογισθεί τεκμαρτό μίσθωμα για τρεις μήνες το έτος.

γ) Αν ο φορολογούμενος, η σύζυγος του και τα πρόσωπα που συνοικούν με αυτόν έχουν περισσότερες από μια δευτερεύουσες κατοικίες με συνολική επιφάνεια, όλες μαζί πάνω από 150 (100 μέχρι 31.12.2002) τ.μ., τότε για τον υπολογισμό του πραγματικού ή τεκμαρτού μισθώματος τους λαμβάνονται υπόψη όλες οι μισθωμένες ή ιδιοκατοικούμενες κατοικίες τους.

Για να θεωρηθεί ότι οι φορολογούμενοι έχουν περισσότερα από ένα ακίνητα (κατοικίες), θα πρέπει να τα έχουν ταυτόχρονα στην κατοχή ή στην κυριότητα τους και τα ακίνητα αυτά να έχουν συνολικά επιφάνεια μεγαλύτερη από 150 (100 μέχρι 21.12.2002)τ.μ.

Πχ. Εάν κάποιος τον Ιούνιο και τον Ιούλιο είχε νοικιάσει μια δευτερεύουσα κατοικία επιφάνειας 95 τ.μ και τον Αύγουστο αγόρασε μια κατοικία 85 τ.μ που τη χρησιμοποιούσε ως δευτερεύουσα κατοικία δεν θα υπολογιστεί γι' αυτόν δαπάνη

διαβίωσης. Εάν όμως την κατοικία αυτή την αγόρασε του Ιουλίου, τότε θα του υπολογιστεί τεκμήριο για τον Ιούλιο με βάση και τις δύο κατοικίες.

δ) Από 1.1.2005 στις περιπτώσεις όπου οι κατοικίες –κύριες ή δευτερεύουσες – που προσδιορίζουν την τεκμαρτή δαπάνη αποκτήθηκαν από κληρονομιά ή δωρεά ή γονική παροχή, καθώς και αυτές που αποκτήθηκαν από επαχθή αίτια από συνταξιούχο πριν από την συνταξιοδότηση του περιορίζονται κατά ποσοστό 50%.

3. Υπολογισμός της τεκμαρτής δαπάνης στην περίπτωση συνιδιοκτησίας της δευτερεύουσας κατοικίας.

Εάν ο φορολογούμενος, η σύζυγος του και τα πρόσωπα που τους βαρύνουν έχουν ποσοστό συνιδιοκτησίας σε μια (μοναδική και για τους δύο συζύγους και τα πρόσωπα που τους βαρύνουν) δευτερεύουσα κατοικία με πρόσωπα που δεν βαρύνουν το φορολογούμενο ή την σύζυγο του, τότε για να κριθεί εάν η κατοικία με πρόσωπα που δεν βαρύνουν το φορολογούμενο ή τη σύζυγο του, τότε για να κριθεί εάν η κατοικία αυτή αποτελεί τεκμήριο πολλαπλασιάζεται το άθροισμα των ποσοστών του συζύγου, της συζύγου και των προσώπων που τους βαρύνουν με το εμβαδό της κατοικίας αυτής.

Εάν το γινόμενο υπολείπεται των 150 (100 μέχρι 31.12.2002) τ.μ., το τεκμαρτό μίσθωμα της δεν αποτελεί τεκμήριο για το φορολογούμενο ή την σύζυγο του.

Εάν το γινόμενο αυτό υπερβαίνει τα 150 (100 μέχρι 31.12.2002) τ.μ., το τεκμαρτό μίσθωμα της αποτελεί τεκμήριο.

3^α . Μείωση της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης κατά 50% για κύρια κατοικία όταν η κατοικία αποκτήθηκε από κληρονομιά οικοπέδου που δόθηκε αντιπαροχή.

Φορολογούμενος ο οποίος απέκτησε από κληρονομιά οικόπεδο, δίνοντας το αντιπαροχή έλαβε μια μεζονέτα 350τ.μ., που χρησιμοποιεί ως κύρια κατοικία. Επειδή η κατοικία αποκτήθηκε χωρίς να καταβληθεί χρηματικό ποσό αλλά με αντιπαροχή οικοπέδου που έχει περιέλθει στην κυριότητα του φορολογούμενου από κληρονομιά, εφαρμόζεται η διάταξη της μείωσης της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης κατά 50% από 1.1.2005 και μετά.

4. Κάτοικοι εξωτερικού με κατοικία και στην Ελλάδα. Δευτερεύουσα κατοικία.

Οι κάτοικοι εξωτερικού που διατηρούν μια κατοικία και στην Ελλάδα, θεωρείται για τη διοίκηση ότι διατηρούν δευτερεύουσα κατοικία. Εφόσον η επιφάνεια της υπερβαίνει τα 150τ.μ, το ετήσιο τεκμαρτό μίσθωμα λαμβάνεται υπόψη για τον προσδιορισμό της συνολικής ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης από δευτερεύουσα κατοικία

Από 1.1.2005 στις περιπτώσεις όπου οι κατοικίες στις περιπτώσεις όπου οι κατοικίες – κύριες και δευτερεύουσες – που προσδιορίζουν την τεκμαρτή δαπάνη αποκτήθηκαν από κληρονομιά ή δωρεά ή γονική παροχή, καθώς και αυτές που αποκτήθηκαν από επαχθή αιτία από συνταξιούχο πριν από την συνταξιοδότηση του περιορίζονται κατά ποσοστό 50%.

4^α. Μείωση 50% στο ποσό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης εφόσον οι κατοικίες κύρια ή δευτερεύουσες αποκτήθηκαν από χαριστική αιτία ή από επαχθή αιτία από συνταξιούχο πριν από την συνταξιοδότηση του.

Για δαπάνες που πραγματοποιούνται από την 1.1.2005 και μετά μείωση κατά ποσοστό 50% στα ποσά της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης που προκύπτουν λόγω κυριότητας ή κατοχής ή ενοικίασης κύριας κατοικίας επιφάνειας άνω των 200τ.μ και δευτερεύουσας ή δευτερευουσών συνολικής επιφάνειας άνω των 150τ.μ., εφόσον οι κατοικίες αυτές αποκτήθηκαν από χαριστική αιτία (κληρονομιά, δωρεά, γονική παροχή) ή αποκτήθηκαν από επαχθή αιτία από συνταξιούχο πριν από την συνταξιοδότηση του. (Σχετ. εγκ. 1012212/1017/ΠΟΛ. 1016/7.2.2005)

5. Πότε δεν ισχύει το τεκμήριο δαπανών με βάση τα Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητα.

Ισχύει από 1.1.2003 και μετά.

Επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής κυριότητας ή κατοχής του φορολογούμενου, της συζύγου και των προσώπων που τους βαρύνουν:

- απαλλάσσονται από την ετήσια τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει από όλα τα επιβατικά ιδιωτικής χρήσης αυτοκίνητα που έχουν αποκτηθεί μέχρι την 31.12.1992, ανεξαρτήτως φορολογήσιμων ίππων.
- Απαλλάσσονται από την ετήσια δαπάνη που προκύπτει από όλα τα αυτοκίνητα μέχρι 14 φορολογήσιμους ίππους τα οποία έχουν αποκτηθεί κατά το χρονικό διάστημα από 1.1.93-31.12.03.

- Απαλλάσσονται από την ετήσια τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει από όλα τα αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης άνω των 14 φορολογήσιμων ίππων που έχουν αποκτηθεί το ίδιο χρονικό διάστημα (1.1.93-31.12.03) ,ε την απαραίτητη προϋπόθεση ότι η εργοστασιακή τιμολογιακή αξία του έτους πρώτης κυκλοφορίας τους μειωμένη λόγω παλαιότητας κατά τα ποσοστά της κλίμακας δεν υπερβαίνει το ποσό των 50.000 ευρώ.

- Απαλλάσσονται από της ετήσια τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει από όλα τα αυτοκίνητα που αποκτώνται από την 1.1.2004 και μετά, των οποίων η εργοστασιακή τιμολογιακή αξία του έτους πρώτης κυκλοφορίας τους μειωμένη λόγω παλαιότητας με την κλίμακα του άρθρου 126 παρ. 1 του ν. 2960/2001 δεν υπερβαίνει το ποσό των 50.000 ευρώ, ανεξάρτητα από τους φορολογήσιμους ίππους των αυτοκινήτων αυτών.

6. Κλίμακα άρθρου 126 παρ. 1 του ν. 2960/2001 βάσει της οποίας θα μειώνεται η εργοστασιακή τιμολογιακή αξία των μεταχειρισμένων αυτοκινήτων.

Η κλίμακα βάσει της οποίας θα μειώνεται η εργοστασιακή τιμολογιακή αξία των αυτοκινήτων είναι η ακόλουθη:

- Πάνω από 6 και μέχρι 12 μήνες από την ημερομηνία της πρώτης θέσης σε κυκλοφορία και με την προϋπόθεση ότι έχει διανύσει περισσότερα από 6000 χιλιόμετρα μείωση της αξίας σε ποσοστό 7%

Από 1 μέχρι και 2 έτη 14%	Πάνω από 9 μέχρι και 10 έτη 62%
Πάνω από 2 μέχρι και 3 έτη 21%	Πάνω από 10 μέχρι και 11 έτη 67%
Πάνω από 3 μέχρι και 4 έτη 28%	Πάνω από 11 μέχρι και 12 έτη 70%
Πάνω από 4 μέχρι και 5 έτη 34%	Πάνω από 12 μέχρι και 13 έτη 73%
Πάνω από 5 μέχρι και 6 έτη 40%	Πάνω από 13 μέχρι και 14 έτη 76%
Πάνω από 6 μέχρι και 7 έτη 46%	Πάνω από 14 μέχρι και 15 έτη 79%
Πάνω από 7 μέχρι και 8 έτη 52%	Πάνω από 15 έτη 80%
Πάνω από 8 μέχρι και 9 έτη 57%	

7. Πίνακας που εμφανίζει πότε εφαρμόζεται το τεκμήριο δαπανών διαβίωσης με βάση Ε.Ι.Χ αυτοκίνητα. Ισχύει από 1.1.2003.

Αριθμός αυτοκινήτων φορολογούμενου συζύγου, παιδιών κλπ προστατευμένων	Έτος απόκτησης	Φορολογήσιμοι ίπποι	Εργοστασιακή τιμολογιακή αξία πρώτου έτους κυκλοφορίας μείον παλαιότητα	Τεκμήριο
Ε.Ι.Χ αυτοκίνητα ένα ή περισσότερα	Μέχρι 31.12.1992	Ανεξάρτητα ίπων	-	OXI
Ε.Ι.Χ αυτοκίνητα ένα η περισσότερα	Από 1.1.1993-31.12.2003	Μέχρι και 14	-	OXI
Ε.Ι.Χ αυτοκίνητα ένα η περισσότερα	Από 1.1.1993-31.12.2003	Πάνω από 14	Μέχρι 50000 ευρώ	OXI
Ε.Ι.Χ αυτοκίνητα	Από 1.1.1993-31.12.2003	Πάνω από 14	Πάνω από 50000 ευρώ	NAI
Ε.Ι.Χ αυτοκίνητα ένα η περισσότερα	Από 1.1.2004	Ανεξάρτητα ίπων	Μέχρι 50000 ευρώ	OXI
Ε.Ι.Χ αυτοκίνητα	Από 1.1.2004	Ανεξάρτητα ίπων	Πάνω από 50000 ευρώ	NAI

8 · Τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης που προκύπτει από αυτοκίνητο τύπου jeep.

Με τις διατάξεις του άρθρου 14 παρ. 1 του ν. 3220/2004 προστέθηκε περίπτωση θ' στο άρθρο 18 του Κ.Φ.Ε και επεκτείνεται η μη εφαρμογή του τεκμηρίου διαβίωσης σε περισσότερα από ένα αυτοκίνητα μέχρι και 14 φορολογήσιμους ίππους που έχουν αποκτηθεί από 1.1.1993 μέχρι και την 31.12.2003. Επίσης καθιερώνεται η απαλλαγή από το τεκμήριο διαβίωσης και για αυτοκίνητα άνω των 14 φορολογήσιμων ίπων που έχουν αποκτηθεί το ίδιο χρονικό διάστημα, εφόσον η εργοστασιακή τιμολογιακή αξία του έτους πρώτης κυκλοφορίας τους, μειωμένη λόγω παλαιότητας κατά ποσοστά της κλίμακας της παραγράφου 1 του άρθρου 126 του ν. 2960/2001 και δεν υπερβαίνει το ποσό των 50000 ευρώ.

Από τις παραπάνω διατάξεις, οι οποίες καταλαμβάνουν και τα jeep προκύπτει ότι εάν το αυτοκίνητο τύπου jeep που έχει χαρακτηριστεί αγροτικό από το γραφείο

συγκοινωνιών της Νομαρχιακής αυτοδιοίκησης και από την Δ/ση Αγροτικής Ανάπτυξης είναι μέχρι 14 φορολογήσιμους ίππους και έχει αποκτηθεί στο διάστημα από 1.1.1993 μέχρι την 31.12.2003 δεν λαμβάνεται υπόψη για το προσδιορισμό της τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης. Το ίδιο ισχύει εάν είναι πάνω από 14 φορολογήσιμους ίππους, έχει αποκτηθεί το ίδιο χρονικό διάστημα αλλά η εργοστασιακή τιμολογιακή αξία του υπολογιζόμενη με τον τρόπο που περιγράφεται πιο πάνω δεν υπερβαίνει τις 50.000 ευρώ.

Εάν η εργοστασιακή τιμολογιακή μετά τις μειώσεις που προβλέπονται υπερβαίνει τα 50.000 ευρώ, τότε λαμβάνεται υπόψη για τον προσδιορισμό της συνολικής τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 16 του ΚΦΕ.

9. Τρόπος υπολογισμού της τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης με βάση την κυριότητα η κατοχή αυτοκινήτου Jeep με βάση την εργοστασιακή τιμολογιακή αξία του αυτοκινήτου (Ισχυσε μέχρι 31.12.2002).

Από το οικονομικό έτος 1999 επαναπροσδιορίζεται ο τρόπος υπολογισμού της τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης του φορολογούμενου με βάση τη κυριότητα ή κατοχή αυτοκινήτου JEEP ή τύπου JEEP, στην περίπτωση που ο φορολογούμενος επιλέγει τον προσδιορισμό αυτής της τεκμαρτής δαπάνης με βάση την εργοστασιακή τιμολογιακή αξία του.

Έτσι για τα οχήματα:

α) Που θα ταξινομηθούν από 1.1.1998 και μετά, ως τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης θα λαμβάνεται η εργοστασιακή τιμολογιακή αξία τους κατά το κρινόμενο έτος προσαυξημένη κατά ποσοστό 80%.

β) Που έχουν ήδη ταξινομηθεί μέχρι 31.12.1991, ως εργοστασιακή τιμολογιακή αξία θεωρείται εκείνη της 31.12.1991, προσαυξημένη κατά ποσοστό 20% η οποία δεν μπορεί να υπερβεί την εργοστασιακή τιμολογιακή αξία ίδιου ή όμοιου με αυτά τύπου οχήματος κατά το κρινόμενο έτος.

γ) Που έχουν ταξινομηθεί από 1.1.1992 μέχρι 31.12.1997, ως εργοστασιακή τιμολογιακή αξία θεωρείται εκείνη του χρόνου αγοράς τους από το φορολογούμενο, προσαυξημένη κατά ποσοστό 20, η οποία δεν μπορεί να υπερβεί την εργοστασιακή τιμολογιακή αξία ίδιου ή όμοιου με αυτά τύπου οχήματος κατά το κρινόμενο έτος.

10. Η τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης μερίζεται σε τόσα δωδέκατα όσοι και οι μήνες κυριότητας ή κατοχής του αυτοκινήτου.

Σε περίπτωση απόκτησης ή μεταβίβασης με οποιοδήποτε τρόπο Ε.Ι.Χ αυτοκινήτου κατά την διάρκεια του έτους η τεκμαρτή δαπάνη μερίζεται σε τόσα δωδέκατα όσοι και οι μήνες κυριότητας ή κατοχής του αυτοκινήτου. Διάστημα μεγαλύτερο από 15 ημέρες λογίζεται ως ολόκληρος μήνας. Τα ίδια εφαρμόζονται και στην περίπτωση ακινησίας ή ολοκληρωτικής καταστροφής του αυτοκινήτου από οποιαδήποτε αιτία.

11. Τεκμαρτή δαπάνη αυτοκινήτου με ξένους αριθμούς κυκλοφορίας που κυκλοφορούν στην Ελλάδα.

Το τεκμήριο που υπολογίζεται με βάση το ύψος των ετήσιων εξόδων συντήρησης και κυκλοφορίας επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης εφαρμόζεται και για τα πρόσωπα που έχουν στην κυριότητα ή στην κατοχή τους αυτοκίνητα με ξένους αριθμούς κυκλοφορίας, εφόσον κυκλοφορούν στην Ελλάδα.

Σε περίπτωση ακινησίας ή ολοκληρωτικής καταστροφής του αυτοκινήτου κατά την διάρκεια του έτους η τεκμαρτή δαπάνη περιορίζεται σε τόσα δωδέκατα όσοι οι μήνες κυριότητας ή κατοχής του αυτοκινήτου. Η ακινησία του αυτοκινήτου εφαρμόζονται και στα αυτοκίνητα με ξένους αριθμούς κυκλοφορίας εφόσον αποδεικνύεται η ακινησία τους από σχετική βεβαίωση της αρμόδιας τελωνειακής αρχής.

Κριτήριο για την εφαρμογή του τεκμηρίου αποτελεί το γεγονός της κυριότητας ή κατοχής του αυτοκινήτου και κυκλοφορίας του στην Ελλάδα και όχι αν κυκλοφορεί με ελληνικές ή ξένες πινακίδες. Ο περιορισμός σε δωδέκατα εξαρτάται από το χρόνο της απόκτησης ή μεταβίβασης της κυριότητας ή κατοχής του αυτοκινήτου, καθώς και από τη θέση αυτού σε ακινησία με βάση τη σχετική βεβαίωση αρμόδιας δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας ή της αρμόδιας τελωνειακής αρχής ή σε περίπτωση ολοκληρωτικής καταστροφής τη βεβαίωση τυχόν άλλης δημόσιας αρχής.

12. Μείωση κατά 60% της τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης αυτοκινήτου αντίκας. Ίσχυσε μέχρι 31.12.2002.

Για επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης (μηχανοκίνητα) ιστορικού ενδιαφέροντος (ιδιωτικής χρήσης επιβατικά αυτοκίνητα εποχής – αντίκες) εφόσον έχει παρέλθει χρονικό διάστημα πάνω από 30 χρόνια από το έτος κατασκευής τους

και διαθέτουν πιστοποιητικό αυθεντικότητας, μειώνονται κατά ποσοστό 60% τα ποσά της τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης με βάση τους φορολογήσιμους ίππους επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης που ορίζονται στο άρθρο 16 παρ. 1 περίπτ. β' του . 2238/1994.

Σύμφωνα με το άρθρο 18 περίπτ. η' του ν. 2238/1994 που ισχύει από 1.1.2003 δεν υπάρχει τεκμήριο διαβίωσης με βάση επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης κυριότητας ή κατοχής του φορολογούμενου, της συζύγου του και των προσώπων που τους βαρύνουν τα οποία έχουν αποκτηθεί μέχρι την 31.12.1992.

α) Για τον υπολογισμό των 30 ετών από το έτος της κατασκευής του αυτοκινήτου αντίκα ως κρίσιμη ημερομηνία λαμβάνεται η 1^η Ιανουαρίου της οικείας χρήσης. Έτσι για παράδειγμα προκειμένου για τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος του οικονομικού έτους 2000, θα πρέπει την 1.1.1999 να έχουν παρέλθει πάνω από 30 έτη από το έτος κατασκευής του αυτοκινήτου αντίκα, και κατά συνέπεια αυτό πρέπει να έχει κατασκευαστεί πριν από την 1.1.1969.

β) Το αυτοκίνητο αντίκα πρέπει να διατεθεί πιστοποιητικό αυθεντικότητας.

Πρέπει δηλαδή να είναι πράγματι επιβατικό αυτοκίνητο ιστορικού ενδιαφέροντος (αντίκα). Διευκρινίζεται ότι τα ποσά που προκύπτουν μετά την προαναφερόμενη μείωση κατά 60% δεν έχουν καμιά άλλη περαιτέρω μείωση (πχ. Με βάση τα έτη κυκλοφορίας του αυτοκινήτου την Ελλάδα).

Προκειμένου για αυτοκίνητα JEEP ή τύπου JEEP που είναι αντίκες , ο ιδιοκτήτης τους αν επιλέξει να υπολογισθεί το τεκμήριο αυτών με βάση την εργοστασιακή τιμολογιακή τους αξία, δεν θα συνυποβάλλει τα δικαιολογητικά που προαναφέρθηκαν για τις αντίκες, ενώ αν επιλέξει να υπολογισθεί το τεκμήριο τους με βάση τα ποσά του παραπάνω πίνακα μειωμένα κατά 20% θα συνυποβάλλει και τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για τα επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης αντίκες.

Τα παραπάνω ίσχυσαν για δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν από 1.1.1999 και μετά.

13. Ετήσια τεκμαρτή δαπάνη αυτοκινήτου που ανήκει σε προστατευόμενο μέλος της οικογένειας.

Η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης με βάση την φορολογήσιμη ιπποδύναμη επιβατικού αυτοκινήτου Ι.Χ. που ανήκει σε πρόσωπο που βαρύνει το φορολογούμενο (ενήλικος υιός του φορολογούμενου, φοιτητής που διάγει το 24^ο έτος της ηλικίας του)

υπολογίζεται ως ετήσια τεκμαρτή δαπάνη του φορολογούμενου (πατέρα) με την προϋπόθεση ότι ο φορολογούμενος (πατέρας)είχε το αυτοκίνητο αυτό στη διάθεση του για τις ατομικές ή οικογενειακές του ανάγκες.

14. Τεκμαρτή δαπάνη Ε.ΙΧ αυτοκινήτου φοιτητή.

Η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης που προκύπτει από Ε.Ι.Χ αυτοκίνητο που ανήκει σε ηλικία κάτω των 25 ετών φοιτητή ή φοιτήτρια, ο οποίος δεν έχει κανένα εισόδημα προσauζάνει τα δηλούμενα ή προσδιοριζόμενα εισοδήματα του φορολογούμενου και όχι του προστατευόμενου αυτού μέλους.

15. Τα αυτοκίνητα τροχόσπιτα θεωρούνται επιβατικά αυτοκίνητα.

Τα αυτοκινούμενα τροχόσπιτα χαρακτηρίζονται ως επιβατικά και υπάγονται σε όλες τις οικονομικές επιβαρύνσεις (δασμούς, εισφορές, φόρους κ.τ.λ) των επιβατικών ιδιωτικής χρήσης (εγκύκλιοι 127589/64 και 13283/84 του Υπουργείου Μεταφορών). Επίσης από τις δασμολογικές διατάξεις προκύπτει ότι τα αυτοκινούμενα κατατάσσονται στην ίδια δασμολογική κλάση με τα επιβατικά αυτοκίνητα και έχουν την ίδια από πλευράς δασμών μεταχείριση. Τα αυτοκινούμενα τροχόσπιτα λοιπόν θεωρούνται επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτική χρήσης και υπάγονται στο αντίστοιχο τεκμήριο δαπανών διαβίωσης.

16. Έννοια της εικονικής απόκτησης ή μεταβίβασης αυτοκινήτου.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 16 παρ. 1 του ΚΦΕ, σε περίπτωση εικονικής μεταβίβασης επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης ή εικονικής απόκτησης αυτών από περισσότερα πρόσωπα, το τεκμήριο της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης του ισχύει αυτοτελώς στο σύνολο της για καθέναν από τους συμβαλλόμενους.

Ως εικονική θεωρείται ιδίως η μεταβίβαση ή απόκτηση όταν πραγματοποιείται μεταξύ συγγενών εξ αίματος ή εξ αγχιστείας κατευθείαν γραμμή εκ πλαγίου μέχρι και τον τρίτο βαθμό, οπότε επιτρέπεται και η ανταπόδειξη. Όταν η συγκυριότητα είναι πραγματική η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη μερίζεται κατά το λόγο των ιδανικών μεριδίων καθενός συγκυρίου.

Από την διάταξη του νόμου σαφώς προκύπτει ότι εικονική απόκτηση **δεν έχουμε σε κάθε περίπτωση απόκτηση αυτοκινήτου από περισσότερα του ενός συγγενικά πρόσωπα.**

17. Επιχειρήσεις εκπαίδευσης υποψηφίων οδηγών και ενοικίασης αυτοκινήτων.

Προκειμένου για εκπαιδευτές οδηγών αυτοκινήτων καθώς και για τις επιχειρήσεις ενοικίασης αυτοκινήτων, που χρησιμοποιούν για το σκοπό αυτόν περισσότερα επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης, για τον υπολογισμό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης λαμβάνεται υπόψη το αυτοκίνητο που δίνει την μεγαλύτερη τεκμαρτή δαπάνη.

18. Ποια Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητα θεωρούνται ειδικά διασκευασμένα για ανάπηρους.

Η τεκμαρτή δαπάνη με βάση τη φορολογήσιμη ιπποδύναμη του επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης μειώνεται κατά 40% για τη δαπάνη που προκύπτει με βάση Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητα, τα οποία είναι ειδικά διασκευασμένα για ανάπηρους. Ως επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης ειδικά διασκευασμένα για ανάπηρους θεωρούνται εκείνα που διασκευάστηκαν ύστερα από άδεια της αρμόδιας αρχής (δηλαδή της αρμόδιας Υπηρεσίας του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών) για να οδηγούνται από πρόσωπα (δηλαδή από το φορολογούμενο ή την σύζυγο του ή από τα πρόσωπα που βαρύνουν αυτούς) που παρουσιάζουν αναπηρία με ποσοστό τουλάχιστον 67% από φυσική αναπηρία, νοητική καθυστέρηση ή ψυχική πάθηση ή για να μεταφέρουν αυτά τα πρόσωπα μαζί με τα αντικείμενα που είναι απαραίτητα για τη μετακίνηση τους.

19. Μείωση της τεκμαρτής δαπάνης κατά 40% όταν το αυτοκίνητο προέρχεται από τον Ο.Δ.Δ.Υ.

Για την μείωση της τεκμαρτής δαπάνης κατά 40% αρκεί το αυτοκίνητο να προέρχεται από τον Ο.Δ.Δ.Υ., χωρίς να είναι αναγκαίο να αγοράστηκε από τον φορολογούμενο απευθείας από τον φορολογούμενο απευθείας από τον Ο.Δ.Δ.Υ. Επομένως την μείωση της δαπάνης αυτής θα την έχει και ο φορολογούμενος που αγόρασε το αυτοκίνητο από τρίτο, ο οποίος τρίτος το είχε αγοράσει από τον Ο.Δ.Δ.Υ.

20. Πως υπολογίζεται η τεκμαρτή δαπάνη όταν υπάρχουν πολλά στοιχεία προσδιορισμού τεκμαρτής δαπάνης.

Το συνολικό ποσό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης του φορολογούμενου, της συζύγου του και των προσώπων που τους βαρύνουν, όπως αυτό προσδιορίζεται από την προηγούμενη παράγραφο, προσαυξάνεται κατά δέκα τοις εκατό (10%) για καθένα στοιχείο προσδιορισμού της δαπάνης αυτής πέρα από το δεύτερο. Το ποσό της προσαύξησης δεν μπορεί να υπερβεί το διπλάσιο του μεγαλύτερου ποσού της τεκμαρτής δαπάνης που προκύπτει από τα στοιχεία που έχει στην κυριότητα ή την κατοχή του ο υπόχρεος, η σύζυγος του και τα πρόσωπα που τους βαρύνουν.

Δεν προσαυξάνεται η δαπάνη που προκύπτει κατά τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο, όταν το ποσό αυτής δεν υπερβαίνει τα επτά χιλιάδες τριακόσια πενήντα (7350) ευρώ.

Η τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης είναι κατ' εξοχήν οικογενειακή δαπάνη και για αυτό αθροίζονται, σε οικογενειακή βάση όλα τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό της.

Αν τα στοιχεία αυτά δεν υπερβαίνουν τα 2, η τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης δεν προσαυξάνεται. Αν όμως αυτά υπερβαίνουν τα 2, τότε για κάθε ένα στοιχείο πέρα από τα 2, η συνολική τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης θα προσαυξάνεται κατά 10%. Το ποσό της προσαύξησης δεν μπορεί να υπερβεί το διπλάσιο του μεγαλύτερου ποσού της τεκμαρτής δαπάνης. Επίσης δεν προσαυξάνεται με κανένα ποσοστό η δαπάνη όταν το ποσό αυτής δεν υπερβαίνει τα 7.350 ευρώ.

Κάθε στοιχείο δαπάνης προσμετράται ολόκληρο, έστω και εάν ο φορολογούμενος έχει ποσοστό επί της κυριότητας αυτού. Όταν πρόκειται όμως για περίπτωση που στο στοιχείο υπάρχει συνιδιοκτησία μεταξύ των συζύγων ή μεταξύ των συζύγων και προσώπων που τους βαρύνουν ή μόνο μεταξύ των προσώπων που βαρύνουν τους δύο συζύγους, το στοιχείο προσδιορισμού της τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης λαμβάνεται υπόψη μια φορά.

Διευκρινίζεται ότι εάν σε μια Α.Ε. πρόεδρος είναι ο σύζυγος και διευθύνων σύμβουλος η σύζυγος τότε ο καθένας έχει ένα διαφορετικό στοιχείο δαπάνης από την χρήση των αυτοκινήτων εταιρίας.

21. Ενοικιαστές επιβατικών αυτοκινήτων Ι.Χ. ή μικτής χρήσης με απλή ενοικίαση ή κατά το σύστημα Leasing.

Η τεκμαρτή δαπάνη εκτός από τον κύριο βαρύνει και τον κάτοχο των Ε.Ι.Χ. αυτοκινήτων ή αυτοκινήτων μικτής χρήσης εφόσον η κατοχή αυτού του αυτοκινήτου είναι μεγάλου χρονικού διαστήματος και οπωσδήποτε πάνω από ένα μήνα. Έτσι βαρύνει και τους ενοικιαστές αυτού του είδους αυτοκινήτων, είτε η ενοικίαση είναι απλή, είτε είναι κατά το σύστημα Leasing. Με αυτή την έννοια εάν κάτοικος της Ελλάδας ενοικιαστής αυτοκινήτου νοικιάσει εντός του έτους περισσότερα του ενός αυτοκίνητα, όλα θα ληφθούν υπόψη για τον προσδιορισμό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης επιβατικών αυτοκινήτων.

22. Τεκμαρτή δαπάνη για σκάφη αναψυχής και αεροσκάφη βαρύνει τον κύριο ή τον κάτοχό τους.

Η τεκμαρτή δαπάνη με βάση την κυριότητα ή κάτοχο που είναι κάτοικος Ελλάδας, ανεξάρτητα από την εθνικότητα της χώρας του νηολογίου στο οποίο έχει καταχωρηθεί και ο χρόνος παλαιότητας υπολογίζεται από την πρώτη εγγραφή του σκάφους σε οποιοδήποτε νηολόγιο. Τα ίδια ισχύουν και για τα αεροσκάφη.

23. Κατοχής σκάφους αναψυχής.

Σε φόρο υπόκεινται κάθε φυσικό πρόσωπο, το οποίο αποκτά εισόδημα που προκύπτει στην Ελλάδα ανεξάρτητα από την ιθαγένεια και τον τρόπο κατοικίας ή διαμονής του. Επίσης ανεξάρτητα από την ιθαγένειά του, σε φόρο υπόκεινται κάθε φυσικό πρόσωπο για τα εισοδήματά του που προκύπτουν στην αλλοδαπή, εφόσον έχει την κατοικία του στην Ελλάδα.

Όταν λοιπόν ένα φυσικό πρόσωπο είναι μόνιμος κάτοικος της Ελλάδας και έχει στην κυριότητα του ή στην κατοχή του σκάφος, βαρύνεται με την οικεία τεκμαρτή δαπάνη ανεξάρτητα από τη σημαία που έχει το σκάφος.

Με τον όρο <<κατοχή>> η πρόθεση του νομοθέτη εμφανώς είναι η συνολική τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης με βάση σκάφη αναψυχής ιδιωτική χρήσης να βαρύνει τα πρόσωπα που στην πραγματικότητα κάνουν χρήση του σκάφους αυτού.

Δηλαδή τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης να βαρύνει τα πρόσωπα τα οποία αν και δεν έχουν στην κυριότητα τους, έχουν στην διάθεση τους για τις ατομικές ή οικογενειακές τους ανάγκες τέτοιου είδους μεταφορικά μέσα, και όχι βεβαίως όταν φιλοξενούνται σε τέτοια σκάφη για μικρά χρονικά διαστήματα.

Για τα αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης το τεκμήριο εφαρμόζεται και για τα πρόσωπα που έχουν στη κυριότητα τους ή στην κατοχή τους αυτοκίνητα με ξένους

αριθμούς κυκλοφορίας εφόσον κυκλοφορούν στην Ελλάδα. Συνεπώς εκτός αυτών που αναφέρονται στην ακινησία των αυτοκινήτων, εφαρμόζονται ανάλογα και στα σκάφη αναψυχής με ξένη σημαία, τα οποία πλέουν στα ελληνικά ύδατα είτε είναι ελλημενισμένα ή εκτελούν δρομολόγια στην αλλοδαπή, βαρύνονται με ετήσια τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης.

Από 1.1.2006 το τεκμήριο προσδιορισμού της ετήσιας δαπάνης δεν εφαρμόζεται για τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει με βάση σκάφη αναψυχής ιδιωτικής χρήσης κυριότητας ή κατοχής μονίμων κατοίκων εξωτερικού.

24. Αλλοδαπή κάτοικοι Ελλάδας που έχουν στην κυριότητα ή κατοχής τους σκάφη αναψυχής με ξένη σημαία τα οποία είναι ελλημενισμένα στην Ελλάδα βαρύνονται με την ετήσια τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης. Περιστασιακή διέλευση.

Κριτήριο για την εφαρμογή του τεκμηρίου διαβίωσης σε σκάφος αναψυχής με ξένη σημαία, αποτελεί το γεγονός της κυριότητας ή κατοχής του σκάφους αναψυχής ή η σημαία του. Οι αλλοδαποί που δεν υπόκεινται σε φορολόγηση στην Ελλάδα, εφόσον έχουν στην κυριότητα ή κατοχή τους σκάφη αναψυχής με ξένη σημαία τα οποία είτε είναι ελλημενισμένα στην Ελλάδα, είτε εκτελούν πλόες στα ελληνικά ύδατα, βαρύνονται με την ετήσια τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης. Κατ' εξαίρεση, δεν υπολογίζεται ετήσια τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης για τα σκάφη αναψυχής με ξένη σημαία που πλέουν στην Ελλάδα περιστασιακά, πχ λόγω τουρισμού.

Από 1.1.2006 το τεκμήριο προσδιορισμού της ετήσιας δαπάνης δεν εφαρμόζεται προκειμένου για τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει με βάση σκάφη αναψυχής ιδιωτικής χρήσης κυριότητας ή κατοχής μονίμων κατοίκων εξωτερικού (παράγραφος ι' γ του άρθρου 18 του ν 2238/1994).

25. Δεν αναγνωρίζεται ακινησία στα σκάφη αναψυχής.

Δεν προβλέπεται από τις διατάξεις που ισχύουν ακινησία για τα σκάφη αναψυχής ιδιωτικής χρήσης και, εφόσον είναι καταχωρημένα και δεν έχουν διαγραφεί από το νηολόγιο-λεμβολόγιο, βαρύνουν τα πρόσωπα που τα κατέχουν ή τα χρησιμοποιούν, ολόκληρο το έτος ανεξάρτητα από τη σημαία.

Προκειμένου ο φορολογούμενος να μη βαρύνεται κάθε έτος με τεκμαρτή δαπάνη λόγω κατοχής σκάφους αναψυχής ιδιωτικής χρήσης, θα πρέπει ή να μεταβιβάσει το σκάφος-ή να το διαγράψει από το οικείο λεμβολόγιο με τις προϋποθέσεις που ορίζονται από το άρθρο 23 του Γενικού Κανονισμού Λιμένα.

26. Μήκος σκαφών αναψυχής.

Για την εξεύρεση του μήκους του σκάφους λαμβάνεται το μήκος της ευθείας γραμμής που ενώνει τα πιο απομακρυσμένα σημεία της πλώρης και της πρύμνης του σκάφους. Όταν το μήκος δεν είναι ακέραιος αριθμός μέτρων, τότε υπολογίζεται η τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης με βάση τον αμέσως επόμενο ακέραιο αριθμό μέτρων.

27. Μείωση κατά 25 % της τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης σκαφών αναψυχής που κατασκευάζονται στην Ελλάδα εξ' ολοκλήρου από ξύλο.

Μειώνονται κατά 25% τα ποσά της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης με βάση την κυριότητα ή και την κατοχή σκαφών αναψυχής, προκειμένου για πλοία αναψυχής που έχουν κατασκευασθεί ή κατασκευάζονται στην Ελλάδα εξ' ολοκλήρου από ξύλο.

Η μειωμένη αυτή τεκμαρτή δαπάνη μειώνεται περαιτέρω ανάλογα με την παλαιότητα του σκάφους κατά ποσοστό 10% αν έχει περάσει χρονικό διάστημα πάνω από 5 έτη μέχρι και 10 έτη από το έτος που νηολογήθηκε για πρώτη φορά και 20% αν έχει περάσει χρονικό διάστημα πάνω από 10 έτη.

28. Ναυταθλητικά σκάφη αγώνων

Το ποσό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης για ιστιοφόρα ναυταθλητικά σκάφη που χρησιμοποιούνται για ναυταθλητικούς αγώνες μειώνονται κατά ποσοστό 50%. Για την μείωση αυτή απαιτείται σχετική βεβαίωση που χορηγείται από την Ελληνική Ιστιοπλοϊκή Ομοσπονδία θεωρημένη από την Γενική Γραμματεία Αθλητισμού.

Τα σκάφη επαγγελματικής χρήσης δεν λαμβάνονται υπόψη για το τεκμήριο της δαπάνης, εφόσον βέβαια πληρούν τις προϋποθέσεις κατάταξης τους ως επαγγελματικών.

29. Σκάφη αναψυχής με χώρο ενδιαίτησης.

Μεταξύ των κριτηρίων που λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό του ποσού της τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης με βάση την κυριότητα ή κατοχή σκάφους αναψυχής περιλαμβάνεται και το στοιχείο της ύπαρξης ή μη χώρου ενδιαίτησης σε αυτό.

Ως χώροι ενδιαίτησης επιβατών των μικρών τουριστικών σκαφών νοούνται:

α) για την παραμονή των επιβατών: οι θαλαμίσκοι, οι τραπεζαρίες, τα σαλόνια καθώς και οι κατάλληλα διαμορφωμένοι χώροι ανοικτών καταστροφμάτων β) για την εξυπηρέτηση των επιβατών: οι χώροι υγιεινής και τα μαγειρεία.

Σημειώνουμε ότι στην ολική χωρητικότητα ενός σκάφους προσμετράτε ο χώρος παραμονής ή χρήσης από επιβάτες ή πλήρωμα εφόσον είναι <<κλειστός>>, ανεξάρτητα με το είδος του περιλαμβανόμενου σε αυτόν εξοπλισμού ενδιαίτησης.

Άρα ο θαλαμίσκος ανεξάρτητα από το χώρο του ή το είδος ή την ποσότητα του εξοπλισμού ενδιαίτησης, θεωρείται χώρος ενδιαίτησης και τα σκάφη αναψυχής που διαθέτουν μια τέτοια καμπίνα θεωρούνται σκάφη αναψυχής με χώρου ενδιαίτησης.

30. Το ποσό της τεκμαρτής δαπάνης μειώνεται λόγω παλαιότητας για μηχανοκίνητα ανοικτού τύπου, μηχανοκίνητα, ιστιοφόρα με χώρο ενδιαίτησης.

Η τεκμαρτή δαπάνη τόσο για τα μηχανοκίνητα ανοικτού τύπου, όσο και για τα μηχανοκίνητα, τα ιστιοφόρα στα οποία περιλαμβάνονται και τα ναυταθλητικά, τα μικτά με χώρο ενδιαίτησης μειώνεται ανάλογα με την παλαιότητα του σκάφους κατά ποσοστό 10% αν έχει περάσει χρονικό διάστημα πάνω από 5 έτη και μέχρι 10 έτη από το έτος που νηολογήθηκε για πρώτη φορά και 20% αν έχει περάσει χρονικό διάστημα πάνω από 10 έτη.

31. Η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη σκάφους αναψυχής μειώνεται ανάλογα με την παλαιότητα από το έτος κυκλοφορίας την Ελλάδα.

Η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη σκάφους αναψυχής ιδιωτικής χρήσης κυριότητας ή κατοχής του φορολογούμενου, της συζύγου κ.λπ. μειώνεται ανάλογα με την παλαιότητα του σκάφους, η οποία υπολογίζεται από το έτος που νηολογήθηκε αυτό για πρώτη φορά.

Διευκρινίστηκε ότι, για τον υπολογισμό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης η παλαιότητα του σκάφους αναψυχής ιδιωτικής χρήσης υπολογίζεται από το έτος πρώτης κυκλοφορίας του στην Ελλάδα και όχι από το έτος κατασκευής του ή κυκλοφορίας του στο εξωτερικό.

Συνεπώς και για την εφαρμογή των περι ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης διατάξεων του άρθρου 16 παρ. 1ε του νόμου 2238/1994 για τα σκάφη αναψυχής ιδιωτικής χρήσης με ξένη σημαία, η παλαιότητας τους υπολογίζεται σύμφωνα με τα

προαναφερόμενα, δηλαδή από το έτος πρώτης κυκλοφορίας τους στην Ελλάδα και όχι από το έτος κατασκευής τους ή κυκλοφορίας τους στο εξωτερικού.

Από 1.1.2006 το τεκμήριο προσδιορισμού της ετήσιας δαπάνης δεν εφαρμόζεται προκειμένου για τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει με βάση σκάφη αναψυχής ιδιωτικής χρήσης κυριότητας ή κατοχής μονίμων κατοίκων εξωτερικού.

32. Αυξήθηκε από 1.1.2003 η τεκμαρτή δαπάνη για μηχανοκίνητα σκάφη ανοικτού τύπου, ταχύπλοα και μη.

Από 1.1.2003 διπλασιάστηκαν τα ποσά της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης μηχανοκίνητων σκαφών ανοικτού τύπου, ταχύπλοων και μη. Συγκεκριμένα, η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη προκειμένου για μηχανοκίνητα σκάφη ανοικτού τύπου, ταχύπλοων και μη, ολικού μήκους μέχρι 3 μέτρα, διαμορφώθηκε σε 2.600 ευρώ από 1290 ευρώ και προσαυξάνεται με το ποσό των 1.300 ευρώ για μέτρο μήκους πάνω από 3 μέτρα.

33. Αγορά και κατοχή κωπήλατης βάρκας.

Για τις αμιγώς κωπήλατες βάρκες δεν υπολογίζεται τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης με βάση την κυριότητα ή την κατοχή αυτών .

Αντίθετα τα χρηματικά που καταβάλλονται, μεταξύ άλλων για αγορά σκαφών αναψυχής λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό της ετήσιας συνολικής τεκμαρτής δαπάνης του φορολογούμενου.

Αρα εφόσον κάποιος είναι κύριος ή κάτοχος αμιγώς κωπήλατης βάρκας, που έχει λεμβολόγιο, δεν λαμβάνεται μεν υπόψη η τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης, ενώ αντίθετα λαμβάνεται υπόψη η δαπάνη αγοράς της.

34. Τεκμαρτή δαπάνη ελικοπτερου, αεροσκάφους κ.λπ.. Χρήση για επαγγελματικές ανάγκες. Καταμερισμός τεκμαρτής δαπάνης.

Για τον προσδιορισμό της συνολικής ετήσιας δαπάνης διαβίωσης του φορολογουμένου, της συζύγου του και των που συνοικούν και τους βαρύνουν λαμβάνεται υπόψη και η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη για αεροσκάφη και ελικόπτερα κυριότητας ή κατοχής του φορολογουμένου, της συζύγου του ή των προσώπων τους που συνοικούν μαζί τους και τους βαρύνουν η οποία ορίζεται ως εξής:

Α) Από 1.1.2003 διπλασιάστηκαν τα ποσά της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης για αεροσκάφη καθώς και για ελικόπτερα, ενώ καταργήθηκε η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη για τα ανεμόπτερα.

B) Για αεροσκάφη με κινητήρα κοινό, εσωτερικής καύσης στροβιλοελικοφόρα, καθώς και ελικόπτερα στο ποσό των 65.000 ευρώ από 1.1.2003 για τους 150 πρώτους ίππους που προσαυξάνεται με το ποσό των 500 ευρώ για κάθε ίππο πάνω από τους 150 ίππους του κινητήρα αυτών.

Τα παραπάνω ποσά μειώνονται ανάλογα με την παλαιότητα, η οποία υπολογίζεται από το έτος που για πρώτη φορά κυκλοφόρησε στην Ελλάδα κατά ποσοστό 15% για χρονικό διάστημα πάνω από 5 έτη και μέχρι 10 έτη, 25 % για χρονικό διάστημα πάνω από 10 έτη και μέχρι 15 έτη, 40 % για χρονικό διάστημα πάνω από 15 έτη.

35. Αποτελεί τεκμήριο η χρήση και η κατασκευή εσωτερικής ή εξωτερική πισίνας.

Από 1.1.1998 μεταξύ των στοιχείων που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό της συνολικής τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης περιλαμβάνεται και η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη που υπολογίζεται με βάση το ύψος των ετήσιων εξόδων συντήρησης και χρήσης δεξαμενής κολύμβησης που χρησιμοποιείται για τις οικογενειακές ανάγκες ή του κυρίου της ή του κατόχου της και της συμμετοχής των εξόδων αυτών στους οικογενειακούς προϋπολογισμούς.

Προκειμένου για εσωτερική δεξαμενή κολύμβησης, τα ποσά της τεκμαρτής δαπάνης αυτής της περίπτωσης προσαυξάνονται κατά ποσοστά 50%. Επίσης, η δαπάνη που καταβάλλεται για κατασκευή δεξαμενής κολύμβησης αποτελεί τεκμήριο όπως και η αγορά ή χρονομεριστική ή χρηματοδοτική μίσθωση ακινήτων ή η ανέγερση οικοδομών.

Από 1.1.2003 διπλασιάζονται τα ποσά της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης εξωτερικής δεξαμενής κολύμβησης και η κλίμακα διαμορφώνεται ως εξής:

Επιφάνεια πισίνας (σε τ.μ)	Ετήσια τεκμαρτή δαπάνη	
	Πισίνα εξωτερικής	Πισίνα εξωτερικής
Από 25 μέχρι και 60	11.600	17.400
Πάνω από 60 μέχρι και 120	29.200	43.800
Πάνω από 120	46.800	70.200

Από 1.1.2002 μέχρι και 31.12.2002 η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη ήταν ως εξής:

Επιφάνεια πισίνας (σε τ.μ)	Ετήσια τεκμαρτή δαπάνη	
	Πισίνα εξωτερικής	Πισίνας εσωτερική
Από 25 μέχρι και 60	5.800	8.700
Πάνω από 60 μέχρι και 120	14.600	21.900
Πάνω από 120	23.400	35.100

36. Η τεκμαρτή δαπάνη για πισίνα που βρίσκεται σε εξοχική κατοικία υπολογίζεται ετήσια.

Σε περίπτωση που η πισίνα βρίσκεται σε εξοχική κατοικία, η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη που προσδιορίζεται με βάση το ύψος των ετήσιων εξόδων συντήρησης και χρήσης αυτής δεν μπορεί να προσδιοριστεί στα 3/12 αυτής κατά αναλογία των εφαρμοσμένων για τον προσδιορισμό του τεκμαρτού εισοδήματος από την ιδιόχρηση εξοχικής κατοικίας γιατί αυτό δεν προβλέπεται από τις ισχύουσες διατάξεις.

37. Τεκμήριο δαπάνης διαβίωσης πισίνας που εκμισθώνεται.

Η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη που υπολογίζεται με βάση το ύψος των ετήσιων εξόδων συντήρησης και χρήσης δεξαμενής κολύμβησης που χρησιμοποιείται για τις οικογενειακές ανάγκες ή του κυρίου της ή του κατόχου της, και της συμμετοχής των εξόδων αυτών στους οικογενειακούς προϋπολογισμούς αποτελεί στοιχείο προσδιορισμού της ετήσιας δαπάνης διαβίωσης του φορολογούμενου.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι η τεκμαρτή δαπάνη της πισίνας βαρύνει όχι μόνο τον ιδιοκτήτη της αλλά και όσους κάνουν χρήση της πισίνας.

38. Τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης λόγω κατοχής πισίνας μόνιμου κατοίκου αλλοδαπής.

Ο μόνιμος κάτοικος αλλοδαπής υποχρεούται σε υποβολή δήλωσης εισοδήματος για την δευτερεύουσα εξοχική κατοικία που διατηρεί στην Ελλάδα, και επιβαρύνεται με το τεκμήριο διαβίωσης που προκύπτει με βάση το ύψος των ετήσιων εξόδων συντήρησης και χρήσης πισίνας για όλο το έτος χωρίς αυτό να περιορίζεται

στους τρεις μήνες κατά αναλογία των εφαρμοζόμενων για τον προσδιορισμό του τεκμαρτού εισοδήματος από την ιδιόχρηση της εξοχικής κατοικίας.

39. Προσαυξάνεται κατά 10% καθένα στοιχείο προσδιορισμού της τεκμαρτής δαπάνης πέρα από το δεύτερο. Περιορισμός στο διπλάσιο της μεγαλύτερης τεκμαρτής δαπάνης.

Το συνολικό ποσό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης του φορολογούμενου, της συζύγου του και των προσώπων που τους βαρύνουν, προσαυξάνεται κατά 10% για καθένα στοιχείο προσδιορισμού της δαπάνης πέρα από το δεύτερο.

Το ποσό της προσαύξησης δεν μπορεί να υπερβεί το διπλάσιο του μεγαλύτερου ποσού της τεκμαρτής δαπάνης που προκύπτει από τα στοιχεία που έχει στην κυριότητα ή κατοχή ο υπόχρεος, η σύζυγος του και τα πρόσωπα που τους βαρύνουν.

Δεν προσαυξάνεται η τεκμαρτή δαπάνη όταν το ποσό αυτής δεν μπορεί να υπερβεί τα 7.350 ευρώ. Κάθε στοιχείο δαπάνης προσμετράτε ολόκληρο έστω και εάν ο φορολογούμενος έχει κυριότητα σε ποσοστού αυτού. Όταν πρόκειται για περίπτωση που στο στοιχείο υπάρχει συνιδιοκτησία μεταξύ των συζύγων ή μεταξύ των συζύγων και προσώπων που βαρύνουν τους δύο συζύγους,, το στοιχείο προσδιορισμού της τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης λαμβάνεται υπόψη μια φορά.

40. Η διαφορά μεταξύ της τεκμαρτής και της πραγματικής δαπάνης διαβίωσης λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της συνολικής τεκμαρτής δαπάνης του γονέα ή του τέκνου που συμβάλλει στις δαπάνες διαβίωσης του υπόχρεου.

Στις περιπτώσεις που τα τέκνα υπηρετούν την στρατιωτική τους θητεία στις ένοπλες δυνάμεις και τα πρόσωπα που συγκατοικούν με συγγενείς πρώτου βαθμού και έχουν μειωμένες δαπάνες διαβίωσης, που υποστηρίζει ο φορολογούμενος ότι πραγματοποίησε, προστίθεται στην ετήσια τεκμαρτή δαπάνη του γονέα ή του τέκνου, κατά περίπτωση, που συμβάλλει στις δαπάνες διαβίωσης του υπόχρεου.

Για τους γονείς η διαφορά τεκμαρτής δαπάνης υπολογίζεται σε εκείνον που έχει το μεγαλύτερο εισόδημα. Αν ο προϊστάμενος της Δ.Ο.Υ. δεν δεκτεί το μαχητό τεκμήριο ή επιμερίσει τη δαπάνη μεταξύ των υπόχρεων με άλλη αναλογία, θα μεταφέρει τη φορολογητέα ύλη με βάση τις διατάξεις του άρθρου 72 του ν. 2238/1994.

3.2: ΑΡΘΡΟ 17 “Τεκμήριο απόκτησης περιουσιακών στοιχείων”

Ως ετήσια τεκμαρτή δαπάνη του φορολογούμενου, της συζύγου του και των προσώπων που τους βαρύνουν λογίζονται και τα χρηματικά ποσά που πραγματικά καταβάλλονται για:

α) Αγορά ή χρηματική μίσθωση αυτοκινήτων ή δίτροχων ή τρίτροχων αυτοκινούμενων οχημάτων, πλοίων αναψυχής, αεροσκαφών και κινητών πραγμάτων μεγάλης αξίας.

Ως κινητά πράγματα μεγάλης αξίας νοούνται εκείνα που η αξία τους υπερβαίνει το ποσό των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ. Αν η αξία κάθε πράγματος είναι μικρότερη του ποσού αυτού, τα αγορασθέντα όμως πράγματα αποτελούν κατά τις συναλλακτικές αντιλήψεις ενιαίο σύνολο. Τότε για τον υπολογισμό της αξίας λαμβάνεται υπόψη η αξία όλων αυτών των πραγμάτων, εφόσον υπερβαίνει το ποσό των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ. Κατά την εφαρμογή των διατάξεων αυτής της περίπτωσης δεν λαμβάνονται υπόψη τα χρηματικά ποσά που διατίθενται για την αγορά κινητών πραγμάτων που αποτελούν το άμεσο αντικείμενο της ασκούμενης εμπορικής δραστηριότητας.

β) Αγορά επιχειρήσεων ή τη σύσταση ή την αύξηση του κεφαλαίου επιχειρήσεων που λειτουργούν ατομικώς ή με την μορφή ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης ή περιορισμένης ευθύνης εταιρίας ή κοινωνίας ή κοινοπραξίας ή αστικής εταιρίας ή την αγορά εταιρικών μερίδων και χρεογράφων γενικώς.

Η περίπτωση αυτή του άρθρου 17 καταργήθηκε με την παράγραφο 10 του άρθρου 4 του ν. 3091/2002 (Φ.Ε.Κ. Α' 330) και ισχύει από 1.1.2003.

γ) Αγορά ή χρονομεριστική μίσθωση ακινήτων ή ανέγερση οικοδομών ή κατασκευή δεξαμενής κολύμβησης. Ως τίμημα αγοράς λαμβάνεται η αξία που προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 41 του ν. 1249/1982. Αν το τίμημα που καθορίζεται στα οικεία πωλητήρια συμβόλαια είναι μεγαλύτερο από την πιο πάνω αξία, ως καταβαλλόμενη δαπάνη λαμβάνεται το καθοριζόμενο σε αυτά τα συμβόλαια τίμημα. Ειδικά, για τις περιοχές που δεν ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων, ως καταβαλλόμενη δαπάνη λαμβάνεται:

αα) το τίμημα που καθορίζεται στα οικεία πωλητήρια συμβόλαια.

ββ) η διαφορά μεταξύ του τιμήματος ή της αξίας κατά περίπτωση, που φορολογήθηκε και της πραγματικής αξίας του ακινήτου, η οποία εξευρίσκεται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν στη φορολογία μεταβίβασης ακινήτων. Εξαιρείται η δαπάνη για ανέγερση οικοδομής από οικοδομής από επιχείρηση που

αναλαμβάνει κατά κύριο κατά κύριο επάγγελμα την ανέγερση οικοδομών. Επίσης, εξαιρείται η δαπάνη για την αγορά από ενήλικο, με δικαίωμα πλήρους κυριότητας, καθώς και η ανέγερση από αυτόν οικοδομής, ως πρώτης κατοικίας, εφόσον η επιφάνεια της δεν υπερβαίνει τα εκατόν είκοσι τετραγωνικά μέτρα. Αν η επιφάνεια της οικοδομής υπερβαίνει τα εκατόν είκοσι τετραγωνικά μέτρα, λαμβάνεται υπόψη η δαπάνη που αντιστοιχεί στην επιφάνεια πάνω από τα εκατόν είκοσι τετραγωνικά μέτρα (120). Κατά την εφαρμογή των δύο προηγούμενων εδαφίων δεν θεωρείται ότι αποκτιέται πρώτη κατοικία, αν ο υπόχρεος, ο άλλος σύζυγος και τα τέκνα που τους βαρύνουν, έχουν δικαίωμα πλήρους κυριότητας ή ισόβιας επικαρπίας ή οίκησης, εξ ολοκλήρου ή επί ιδανικού μεριδίου, σε άλλη οικία ή οικίες, εφόσον το άθροισμα της συνολικής επιφάνειας που τους αντιστοιχεί υπερβαίνει τα 70 τ.μ.. Η επιφάνεια αυτή προσαυξάνεται κατά 20 τ.μ. για κάθε ένα από τα δύο πρώτα τέκνα και κατά 25 τ.μ. για το τρίτο και καθένα από τα επόμενα τέκνα που βαρύνουν τον υπόχρεο ή τον άλλο σύζυγο.

δ) Χορήγηση δανείων προς οποιονδήποτε, εκτός αυτών προς εταιρίες ή κοινοπραξίες ή κοινωνίες από τα μέλη ή τους μετόχους τους.

ε) η ετήσια δαπάνη για δωρεές, γονικές παροχές ή χορηγίες χρηματικών ποσών, εφόσον αυτά υπερβαίνουν ετησίως τα 300 ευρώ, εκτός από τις δωρεές προς το δημόσιο, τους δήμους και τις κοινότητες του κράτους, τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, τα κρατικά και δημοτικά νοσηλευτικά ιδρύματα και τα νοσοκομεία που αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και επιχορηγούνται από τον κρατικό προϋπολογισμό, καθώς και τα προνομιακά ιδρύματα του ευρύτερου δημοσίου τομέα, ως και τα προνομιακά ιδρύματα ιδιωτικού δικαίου των οποίων οι εν γένει δαπάνες λειτουργίας καλύπτονται τουλάχιστον κατά 70% από επιχορηγήσεις από τον κρατικό προϋπολογισμό.

Ομοίως, εξαιρούνται οι δωρεές ή χορηγίες προς κοινωφελή ιδρύματα, τα ημεδαπά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που νόμιμα έχουν συσταθεί ή συνιστώνται και τα οποία επιδιώκουν κοινωφελής σκοπούς καθώς και τα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ημεδαπά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που νόμιμα υπάρχουν ή συνιστώνται εφόσον επιδιώκουν σκοπούς πολιτιστικούς.

στ) απόσβεση δανείων ή πιστώσεων οποιασδήποτε μορφής. Στο ποσό αυτής της δαπάνης περιλαμβάνεται και το ποσό των οικείων τόκων στους οποίους περιλαμβάνονται και οι τυχόν τόκοι υπερημερίας.

Εξαιρετικά, από το ποσό της δαπάνης που καταβάλλεται για την τοκοχρεολυτική απόσβεση δανείου που έχει ληφθεί για την αγορά ή την ανέγερση πρώτης κατοικίας, δεν λαμβάνεται υπόψη, για την εφαρμογή της παρούσας περίπτωσης, το ποσό του χρεολυσίου που περιλαμβάνεται στην οικία δαπάνη, κατά το μέρος που αυτό επιμεριστικά αναλογεί μέχρι εκατόν είκοσι (120) τ.μ. επιφάνεια της κατοικίας.

Επίσης, δεν λαμβάνεται υπόψη, για την εφαρμογή αυτής της περίπτωσης, το ποσό της δαπάνης που καταβάλλεται για την τοκοχρεολυτική απόσβεση δανείου, που έχει ληφθεί για την αγορά εξοπλισμού γεωργικής εκμετάλλευσης, καθώς και για την αγορά οικοπέδου από επιτηδευματίες που ασχολούνται επαγγελματικά με την ανέγερση και πώληση οικοδομών.

3.2.1 Ανάλυση άρθρου 17

1. Για ποιους ισχύει το τεκμήριο απόκτησης περιουσιακών στοιχείων.

Ο προσδιορισμός της φορολογητέας ύλης με βάση τις δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων, αφορά μόνο μονίμους κατοίκους Ελλάδος, που υποβάλλουν στις Δ.Ο.Υ. τις φορολογικές δηλώσεις εισοδήματος και δεν αφορά κατοίκους αλλοδαπής, ομογενείς ή όχι, που υποβάλλου φορολογικές δηλώσεις στην χώρα κατοικίας τους στο εξωτερικό.

2. Η αγορά κινητών πραγμάτων μεγάλης αξίας που γίνεται στο εξωτερικό λαμβάνονται υπόψη για το τεκμαρτό προσδιορισμό του εισοδήματος.

Οι δαπάνες που αναφέρονται στο άρθρο 17 του ν. 2238/1994 λαμβάνονται υπόψη για το τεκμαρτό προσδιορισμό του εισοδήματος είτε η αγορά περιουσιακών στοιχείων γίνεται στην Ελλάδα είτε στο εξωτερικό, γιατί για την εφαρμογή του άρθρου 17 δεν ενδιαφέρει ο τόπος διενέργειας της δαπάνης.

3. Αγορά περιουσιακού στοιχείου (αυτοκινήτου) στο εξωτερικό από κάτοικο Ελλάδος.

Όταν η αγορά αυτοκινήτου ή άλλου περιουσιακού στοιχείου γίνεται στο εξωτερικό από πρόσωπο που είναι ή θεωρείται κάτοικος της Ελλάδος τότε στον υπολογισμό της δαπάνης κτήσης αυτού του στοιχείου λαμβάνεται υπόψη και το τίμημα που καταβλήθηκε στο εξωτερικό, έστω και αν το εισάγει στην Ελλάδα με μειωμένο δασμό.

4. Το τεκμήριο απόκτησης περιουσιακών στοιχείων εφαρμόζεται μόνο στα φυσικά πρόσωπα.

Τα χρηματικά ποσά που πραγματικά καταβάλλονται για αγορά ορισμένων περιουσιακών στοιχείων που αναφέρονται στο άρθρο 17 του Κ.Φ.Ε. από το φορολογούμενο, τη σύζυγο του και πρόσωπα που τους βαρύνουν λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό του εισοδήματος του φορολογούμενου με βάση το άρθρο αυτό. Σημειώνεται ότι το άρθρο αυτό εφαρμόζεται μόνο όταν τις οικίες δαπάνες πραγματοποιούν φυσικά πρόσωπα (επομένως δεν εφαρμόζεται στα μέλη εταιρίας που αγόρασε ακίνητο).

5. Τεκμήριο απόκτησης περιουσιακών στοιχείων αποτελούν τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται για αγορά ή χρηματοδοτική μίσθωση αυτοκινήτων, δίτροχων ή τρίτροχων, κ.λπ. και κινητών πραγμάτων μεγάλης αξίας.

Για τον υπολογισμό της συνολικής δαπάνης του φορολογούμενου κ.λπ. λαμβάνονται υπόψη και τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται για αγορά ή χρηματοδοτική μίσθωση αυτοκινήτου, δίτροχων ή τρίτροχων οχημάτων, πλοίων αναψυχής και λοιπών σκαφών αναψυχής, αεροσκαφών και κινητών πραγμάτων μεγάλης αξίας. Ως κινητά πράγματα μεγάλης αξίας νοούνται εκείνα που η αξία τους υπερβαίνει το ποσό των 5.000 ευρώ. Κινητά πράγματα μεγάλης αξίας μπορούν να θεωρηθούν κοσμήματα γενικά, κοσμήματα από πολύτιμους λίθους, πολύτιμοι λίθοι, έργα τέχνης, χειροποίητοι τάπητες κ.λπ.

Δεν λαμβάνονται υπόψη τα χρηματικά ποσά που διατίθενται για την αγορά κινητών πραγμάτων, τα οποία αποτελούν το άμεσο αντικείμενο της ασκούμενης εμπορικής δραστηριότητας. Κατά συνέπεια για επιχείρηση αγοραπωλησίας πχ. αυτοκινήτων δεν λαμβάνονται υπόψη τα χρηματικά ποσά που διαθέτει ο επιχειρηματίας για την αγορά εκείνων των αυτοκινήτων που πρόκειται να μεταπωλήσει.

6. Η αγορά Ε.Δ.Χ. από αυτοκινητιστή, Φ.Δ.Χ. από επιχειρηματία, αυτοκινήτου ή σκάφους αναψυχής από επιχείρηση ενοικίασης αυτοκινήτου ή σκαφών αναψυχής αποτελούσε τεκμήριο απόκτησης περιουσιακών στοιχείων.

Τα ποσά που κατέβαλλε ο αυτοκινητιστής για αγορά αυτοκινήτων δημόσιας χρήσης, καθώς και τα ποσά που κατέβαλλε ο επιχειρηματίας για αγορά φορτηγού αυτοκινήτου Ι.Χ. προκειμένου να το χρησιμοποιήσει για την μεταφορά προϊόντων της

επιχείρησης του ή για την αγορά αυτοκινήτων ή σκαφών αναψυχής, τα οποία θα χρησιμοποιούσε ο αγοραστής στην επιχείρηση του ενοικίασης αυτοκινήτων, σκαφών αναψυχής κ.λπ. αποτελούσαν τεκμήριο απόκτησης περιουσιακού στοιχείου.

Από 1.1.2005 εξαιρείται του τεκμηρίου η αγορά πάγιου εξοπλισμού επαγγελματικής χρήσης από πρόσωπα που ασκούν εμπορική ή γεωργική επιχείρηση ή ελεύθεριο επάγγελμα.

7. Όταν ο ΦΠΑ εκπίπτει ως φόρος εισροών λαμβάνεται η αξία αγοράς του περιουσιακού στοιχείου χωρίς το ΦΠΑ.

Ως δαπάνης αγοράς επαγγελματικού αυτοκινήτου, αυτοκινήτου δημόσιας χρήσης, τρακτέρ και επενδυτικών αγαθών, λαμβάνεται η αξία αγοράς χωρίς το ΦΠΑ, εφόσον αυτός εκπίπτει ως φόρος εισροών.

8. Αγορά αυτοκινούμενων αγροτικών οχημάτων, γεωργικού μηχανολογικού εξοπλισμού πλην αρδευτικού, κ.λπ. από αγρότες αποτελούν τεκμήριο απόκτησης.

Τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται από τους αγρότες για αγορά γεωργικού μηχανολογικού εξοπλισμού όπως, αυτοκινούμενων αγροτικών οχημάτων, γεωργικού μηχανικού εξοπλισμού πλην αρδευτικού, κ.λπ., καθώς και αγορά ή κατασκευή κτιριακού εξοπλισμού όπως αποθήκες, υπόστεγα, βουστάσια, θερμοκήπια κ.λπ. λογίζονται ως ετήσια τεκμαρτή δαπάνη αγοράς, η οποία μειωνόταν ισόποσα με τα χρηματικά ποσά των οικονομικών ενισχύσεων, κοινοτικών ή εθνικών, που τους καταβάλλονται για την απόκτηση των πιο πάνω επενδυτικών αγαθών του αγροτικού τομέα, με τα ποσά των χαμηλότοκων δανείων κ.λπ.

9. Η αγορά αυτοκινήτου JEEP από αγρότη αποτελεί τεκμήριο.

Τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται για αγορά ή χρηματοδοτική μίσθωση αυτοκινήτων, στα οποία περιλαμβάνονται και τα τύπου JEEP, λογίζονται ως τεκμήριο απόκτησης περιουσιακών στοιχείων.

10. Κατοχή επιβατικού ιδιωτικής χρήσης αυτοκινήτου που κυκλοφορεί παράνομα στην Ελλάδα.

Οι μόνιμοι κάτοικοι Ελλάδος που έχουν στην κατοχή τους επιβατικό αυτοκίνητο ιδιωτικής χρήσης, ανεξάρτητα από την νομιμότητα κυκλοφορίας του ή

όχι, βαρύνονται με το τεκμήριο απόκτησης του, ακόμη και αν δαπάνη αγοράς του αυτοκινήτου καταβλήθηκε στο εξωτερικό.

11. Τεκμήριο αγοράς αυτοκινήτου που αποκτήθηκε στην αλλοδαπή από κάτοικο εξωτερικού.

Μεταξύ των ποσών που λαμβάνονται υπόψη για τον σχηματισμό της συνολικής τεκμαρτής δαπάνης του φορολογούμενου περιλαμβάνονται τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται για αγορά αυτοκινήτου.

Στην περίπτωση μετοικεσίας στην Ελλάδα κατοίκου της αλλοδαπής και εισαγωγής αυτοκινήτου το οποίο είχε αγοράσει στην αλλοδαπή στο χρονικό διάστημα που ήταν κάτοικος εκεί, ως ποσό της δαπάνης που θα ληφθεί υπόψη για την κτήση του στην Ελλάδα, είναι το σύνολο των ποσών που καταβάλλονται για δασμούς, απόκτηση ελληνικών πινακίδων και γενικά τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται προκειμένου να κυκλοφορήσει το αυτοκίνητο στην Ελλάδα.

Εάν όμως ο φορολογούμενος αγοράσει το αυτοκίνητο μετά την μετοικεσία του στην Ελλάδα, τότε, ανεξαρτήτως του χρόνου που θα το εισάγει στην Ελλάδα, θα ληφθούν υπόψη και τα χρηματικά ποσά που κατέβαλλε στο εξωτερικό για την αγορά του.

12. Αγορά αυτοκινήτου με δάνειο.

Σε περίπτωση αγοράς αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης από το φορολογούμενο με την σύναψη τοκοχρεολυτικού δανείου με την πωλήτρια εταιρία εισαγωγής και πώλησης αυτοκινήτων, κατά την οποία παρακρατείται η κυριότητα του αυτοκινήτου μέχρι τελικής εξόφλησης του τιμήματος, θεωρείται ότι έχει συντελεστεί η πώληση.

Όταν ο αγοραστής ανεξάρτητα από τη παρακράτηση της κυριότητας βαρύνεται τόσο με το τεκμήριο αγοράς όσο και με το τεκμήριο χρήσης του εν λόγω αυτοκινήτου.

13. Τεκμήριο απόκτησης ακινήτου.

Προκειμένου να έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 17 περ. γ του ΚΦΕ για την απαλλαγή από το τεκμήριο αγοράς κατοικίας ως πρώτη εξετάζεται αν κατά την ημέρα της αγοράς της ο φορολογούμενος έχει και τυχόν άλλες κατοικίες των οποίων η επιφάνεια δεν ξεπερνά τα όρια που ορίζονται ανάλογα με την οικογενειακή του κατάσταση.

Κατά την ημέρα της αγοράς της κατοικίας πχ. 200 τμ. είχε στην κυριότητα του τόσο ο ίδιος όσο και η οικογένεια του οικίες των οποίων η επιφάνεια δεν ξεπερνούσε τα όρια που ορίζονται στις ανωτέρω διατάξεις, για έγγαμο 70τ.μ , για έγγαμο με ένα παιδί 90τ.μ , για έγγαμο με δύο παιδιά 110τ.μ κ.λπ. η κατοικία θεωρείται ως πρώτη και απαλλάσσεται από το τεκμήριο αγοράς αυτής για την επιφάνεια ως 120τ.μ. Ως τεκμήριο αγοράς λαμβάνεται υπόψη η δαπάνη που αντιστοιχεί στην επιφάνεια πάνω από 120τ.μ.

14. Επιφάνεια άλλης οικίας που μπορεί να έχει ο φορολογούμενος προκειμένου η νέα κατοικία να θεωρηθεί ως πρώτη κατοικία.

Από 1.1.2003 αυξάνεται από 35 τ.μ. σε 70 τ.μ. η συνολική επιφάνεια άλλης οικίας ή οικιών που μπορεί να έχει άγαμος ή διαζευγμένος ή χήρος ώστε και η επόμενη κατοικία που θα αποκτήσει να μπορεί να θεωρηθεί πρώτη και να έχει απαλλαγεί από το τεκμήριο αγοράς μέχρι 120 τμ. Εξομοιώνεται δηλαδή η συνολική επιφάνεια οικίας ή οικιών που έχει άγαμος ή διαζευγμένος ή χήρος με τη συνολική επιφάνεια οικίας ή οικιών που έχει ο έγγαμος φορολογούμενος χωρίς παιδιά.

Επίσης, αυξήθηκε η προσαύξηση της επιφάνειας οικίας ή οικιών που δικαιούται έγγαμος φορολογούμενος με τρία και πάνω τέκνα. Έτσι η προσαύξηση αυξήθηκε από 20 τμ σε 25 τμ για κάθε τέκνο πάνω από το δεύτερο, όταν υπάρχουν τρία και πάνω τέκνα του υπόχρεου ή του άλλου συζύγου, ενώ παραμένει στα 20 τμ για κάθε τέκνο, όταν υπάρχουν μέχρι δυο τέκνα του υπόχρεου ή του άλλου συζύγου.

15. Εξαίρεση από την απαλλαγή τεκμηρίου πρώτης κατοικίας. Ίσχυσε μέχρι 31.12.2002.

Δεν θεωρείται ότι αποκτιέται πρώτη κατοικία αν ο υπόχρεος, ο άλλος σύζυγος και τα τέκνα που τους βαρύνουν έχουν δικαίωμα πλήρους κυριότητας ή ισόβιας επικαρπίας ή οίκησης, εξ ολοκλήρου ή επί ιδανικού μεριδίου, σε άλλη οικία ή οικίες, εφόσον το άθροισμα της συνολικής επιφάνειας που τους αντιστοιχεί υπερβαίνει τα 35τμ προκειμένου για άγαμο, διαζευγμένο ή χήρο και τα 70 τμ προκειμένου για έγγαμο. Η επιφάνεια αυτή προσαυξάνεται κατά 20 τμ για καθένα τέκνο που βαρύνει τον υπόχρεο ή τον άλλο σύζυγο.

Με τα παραπάνω καθορίζεται η έννοια της <<πρώτης κατοικίας>> για την εξαίρεση από το τεκμήριο απόκτησης πρώτης κατοικίας, ώστε να μην αδικούνται όσοι φορολογούμενοι έχουν κατοικία που δεν πληροί τις στεγαστικές ανάγκες τους.

Έτσι, εφόσον ο φορολογούμενος αγόραζε ή ανήγειρε κλπ κατοικία, αυτή θεωρείται ως πρώτη, έστω και αν ο φορολογούμενος ή άλλος σύζυγος ή τα τέκνα που τους βαρύνουν είχαν κάποιο από τα δικαιώματα που προαναφέρθηκαν σε άλλη οικία ή οικίες συνολικής επιφάνειας μέχρι 35 τμ εάν είναι άγαμος ή διαζευγμένος ή χήρος, μέχρι 70 τμ αν είναι έγγαμος, προσαυξανόμενη η επιφάνεια αυτή κατά 20 τμ για κάθε τέκνο, και συνεπώς εξαιρείτο από το τεκμήριο για τη δαπάνη αγοράς ή ανέγερσης που αντιστοιχεί στη μέχρι τα 120 τμ επιφάνεια της πρώτης κατοικίας.

16. Πότε ισχύει η απαλλαγή για αγορά πρώτης κατοικίας σε περίπτωση διακοπής της έγγαμης συμβίωσης

Στο άρθρο 17 περ 'γ του ν 2238/1994 αναφέρεται πότε εξαιρείται από το τεκμήριο η δαπάνη για την αγορά από ενήλικο με δικαίωμα πλήρους κυριότητας πρώτης κατοικίας εφόσον η επιφάνεια της δεν υπερβαίνει τα 120 τμ.

Επίσης, με τις διατάξεις του άρθρου 61 παρ 2 του ν 2238/1994 οι σύζυγοι γενικά έχουν υποχρέωση να υποβάλλουν κοινή δήλωση στην οποία δηλώνουν σε χωριστή στήλη τα εισοδήματά τους. Ειδικά οι σύζυγοι υποχρεούνται να επιδώσουν φορολογική δήλωση ο καθένας χωριστά, για το συνολικό εισόδημά τους, όταν έχει διακοπεί η έγγαμη συμβίωση κατά το χρόνο υποβολής της δήλωσης.

Στην περίπτωση που αγοράζεται οικία στο όνομα της συζύγου ή του συζύγου, η οποία δεν θεωρείται πρώτη κατοικία και μέσα στο ίδιο έτος λύεται ο γάμος, οπότε και υπάρχει υποχρέωση υποβολής χωριστών δηλώσεων, ενδέχεται για το σύζυγό στο όνομα του οποίου αγοράστηκε η κατοικία αυτή να αποτελεί μετά τη λύση του γάμου πρώτη κατοικία.

Στην περίπτωση αυτή που ο ένας από τους δυο συζύγους αγοράσει κατοικία με δικαίωμα πλήρους κυριότητας και μετά τη λύση του γάμου μέσα στο ίδιο έτος που αγοράστηκε η κατοικία, αυτή πληρεί τις προϋποθέσεις της <<πρώτης κατοικίας>> σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 17 του ν.2238/1994, ο σύζυγος που αγόρασε την κατοικία θα τύχει της εξαίρεσης από το τεκμήριο απόκτησης περιουσιακού στοιχείο.

17. Τεκμήριο ανέγερσης ά κατοικίας όταν ανεγείρονται συγχρόνως δύο αυτοτελείς οικίες.

Στην περίπτωση που μόνιμος κάτοικος εξωτερικού αγοράζει κατοικία στην Ελλάδα απαλλάσσεται από το τεκμήριο της δαπάνης αγοράς αυτής μέχρι τα 120 τμ

εφόσον αποτελεί την πρώτη κατοικία του στην Ελλάδα και συντρέχουν και οι λοιπές προϋποθέσεις του νόμου. Σημειώνουμε ότι εφόσον η υπόψη κατοικία είναι πρώτη ο ως άνω κάτοικος εξωτερικού επίσης απαλλάσσεται για κάθε άλλο ποσό που κατέβαλε για την απόκτηση της, όπως φόρο μεταβίβασης, συμβολαιογραφικά έξοδα κλπ.

18. Αγορά κατοικίας μετά οικοπέδου από κάτοικο αλλοδαπής.

Στην περίπτωση αγοράς οικοπέδου με οικία που αποτελεί την πρώτη κατοικία του φορολογούμενου, η οποία δεν υπερβαίνει τα 120 τμ κατά τον υπολογισμό της ετήσιας συνολικής τεκμαρτής δαπάνης του υπόχρεου δεν απαιτείται δικαιολόγηση ποσού αγοράς της οικίας και του τμήματος του οικοπέδου που καλύπτεται από την οικοδομή. Αντίθετα, αποτελεί τεκμήριο η δαπάνη αγοράς του υπόλοιπου οικοπέδου που αντιστοιχεί στη μη καλυπτόμενη επιφάνεια. Τα ποσά τα οποία αντιστοιχούν στα επιπλέον τετραγωνικά μέτρα και τα οποία λογίζονται ως τεκμήριο μπορούν να δικαιολογηθούν με βεβαιώσεις εισαγωγής και μετατροπής του συναλλάγματος σε ευρώ που δεν εκχωρείται υποχρεωτικά στην Τράπεζα της Ελλάδος.

19. Αγορά ακινήτου που η επιφάνεια του υπερβαίνει τα 120 τμ και δεν είναι διηρημένο σε αυτοτελείς ιδιοκτησίες.

Όταν αγοράζεται ακίνητο του οποίου η επιφάνεια υπερβαίνει τα 120 τμ και δεν είναι διηρημένο σε αυτοτελείς ιδιοκτησίες, εφόσον αυτό αποτελεί πρώτη κατοικία για περισσότερους του ενός ιδιοκτήτες δεν απαιτείται να δικαιολογηθεί το ποσό που διατέθηκε από όλους συνολικά τους συνιδιοκτήτες για την αγορά των 120 τμ εξ αδιαιρέτου του αυτού ακινήτου.

Η επιφάνεια που απομένει μετά την αφαίρεση των 120 τμ, επιμερίζεται στους συνιδιοκτήτες της ανάλογα με τα εξ αδιαιρέτου ποσοστά πλήρους κυριότητας που κατέχει καθένας, προκειμένου να υπολογισθεί το ποσό αγοράς που αντιστοιχεί στον καθένα και απαιτείται να δικαιολογηθεί από κάθε συνιδιοκτήτη για να καλύψει την τυχόν διαφορά της τεκμαρτής δαπάνης που του αναλογεί.

20. Η αγορά ή η ανέγερση πρώτης κατοικίας για να τύχει απαλλαγής από το τεκμήριο πρέπει να πραγματοποιείται με δικαίωμα πλήρους κυριότητας.

Ο φορολογούμενος για να απαλλαγεί από το τεκμήριο απόκτησης, σε σχέση με τη δαπάνη για αγορά πρώτης κατοικίας πρέπει η σχετική σύμβαση αγοράς να

αναφέρεται σε δικαίωμα πλήρους κυριότητας, ανεξάρτητα αν η πλήρης κυριότητα είναι ακέραιη ή ποσοστό εξ αδιαίρετου.

ΨΙΛΗ ΚΥΡΙΟΤΗΤΑ υπάρχει όταν από την πλήρη κυριότητα έχει αποσπασθεί η επικαρπία.

ΜΕΤΑΚΛΗΤΗ ΚΥΡΙΟΤΗΤΑ υπάρχει όταν αυτή τελεί υπό αίρεση ή προθεσμία.

21. Η αγορά οικοπέδου ή δικαιώματος υψούν για ανέγερση πρώτης κατοικίας αποτελεί τεκμήριο.

Αν αγορασθεί ή ανεγερθεί από τον φορολογούμενο, τη σύζυγο του ή από τα πρόσωπα που τους βαρύνουν πρώτη κατοικία, για τα μέχρι 120 τμ δεν απαιτείται δικαιολόγηση του ποσού αγοράς ή του κόστους ανέγερσης της.

Αντιθέτως σε περίπτωση αγοράς οικοπέδου για ανέγερση σε αυτό πρώτης κατοικίας ή αγοράς του δικαιώματος υψούν το μεν κόστος ανέγερσης της κατοικίας μέχρι 120 τμ δεν λαμβάνεται υπόψη, ενώ η αξία του οικοπέδου ή του δικαιώματος υψούν λαμβάνεται ως τεκμαρτή δαπάνη στο σύνολό τους.

22. Τμηματική αγορά ποσοστών στο ίδιο διαμέρισμα.

Όταν αγοραστεί από το φορολογούμενο και τη σύζυγό του ποσοστό διαμερίσματος που δεν υπερβαίνει τα 70 τμ και στη συνέχεια αγοραστεί το υπόλοιπο ποσοστό του ίδιου διαμερίσματος που δεν υπερβαίνει τα 120 τμ τότε η απόκτηση τόσο του πρώτου όσο και του δεύτερου ποσοστού του ίδιου διαμερίσματος θεωρείται απόκτηση πρώτης κατοικίας και συνεπώς ο φορολογούμενος και η σύζυγος του δικαιούνται την απαλλαγή από το τεκμήριο αγοράς.

23. Υπολογισμός εμβαδού της πρώτης κατοικίας σε περίπτωση αγοράς ή ανέγερσης..

Για τον υπολογισμό του εμβαδού της πρώτης κατοικίας δεν θα ληφθεί υπόψη το εμβαδόν εξωστών ή μπαλκονιών ή το ποσοστό που ανήκει στην ιδιοκτησία αυτή σε κοινόχρηστους χώρους. Όσον αφορά το εμβαδόν τυχόν αποθηκών ή άλλων χώρων που χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες της κατοικίας, λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του εμβαδού των 120 τμ.

Σε περίπτωση αγοράς οικοπέδου για ανέγερση σε αυτό πρώτης κατοικίας, το μεν κόστος ανέγερσης μέχρι 120 τμ εξαιρείται του τεκμηρίου, η αξία όμως του οικοπέδου θα αποτελέσει ποσό τεκμαρτής δαπάνης.

Σε περίπτωση όμως αγοράς οικοπέδου με οικία που αποτελεί την πρώτη κατοικία του φορολογούμενου, της οποίας η επιφάνεια δεν υπερβαίνει τα 120 τμ κατά τον υπολογισμό της ετήσιας συνολικής τεκμαρτής δαπάνης του υπόχρεου δεν απαιτείται δικαιολόγηση του ποσού αγοράς της οικίας και του τμήματος του οικοπέδου που αναλογεί στην οικοδομή. Επομένως, στην προκειμένη περίπτωση αποτελεί ποσό τεκμαρτής δαπάνης μόνο η αξία του υπόλοιπου οικοπέδου που αντιστοιχεί στο ποσοστό της μη καλυπτόμενης επιφάνειας.

Επομένως όταν αγοράζεται κατοικία (πρώτη) με οικόπεδο, ως ετήσια τεκμαρτή δαπάνη θα λογιστεί το ποσό που πραγματικά θα καταβάλλει ο φορολογούμενος για το οικόπεδο αφαιρουμένου του ποσού που αντιστοιχεί στην επιφάνεια του οικοπέδου που καλύπτεται από το οίκημα, η οποία όπως προαναφέρθηκε δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 120 τμ.

24. Ισχύει η απαλλαγή για απόκτηση πρώτης κατοικίας μέχρι 120 τμ έστω και αν ο φορολογούμενος έχει δικαίωμα ψιλής κυριότητας σε άλλο ακίνητο.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 17 περ γ του ν. 2238/1994 ως ετήσια τεκμαρτή δαπάνη του φορολογούμενου, της συζύγου του, και των προσώπων που τους βαρύνουν λογίζονται, μεταξύ άλλων, τα χρηματικά ποσά που πραγματικά καταβάλλονται για ανέγερση οικοδομών καθώς και για αγορά ακινήτων.

Εξαιρείται η δαπάνη για την αγορά από ενήλικο, με δικαίωμα πλήρους κυριότητας, καθώς και η ανέγερση από αυτόν οικοδομής, ως πρώτης κατοικίας, εφόσον η επιφάνεια της δεν υπερβαίνει τα 120 τμ. αν η επιφάνεια της οικοδομής υπερβαίνει τα 120 τμ λαμβάνεται υπόψη η δαπάνη που αντιστοιχεί στην επιφάνεια πάνω από τα 120 τμ.

Από 1.1.2003 δεν θεωρείται ότι αποκτιέται πρώτη κατοικία, αν ο υπόχρεος, ο άλλος σύζυγος και τα τέκνα που τους βαρύνουν, έχουν δικαίωμα πλήρους κυριότητας ή ισόβιας επικαρπίας ή οίκησης, εξ ολοκλήρου ή επί ιδανικού μεριδίου, σε άλλη οικία ή οικίες, εφόσον το άθροισμα της συνολικής επιφάνειας που τους αντιστοιχεί υπερβαίνει τα 70 τμ.. Η επιφάνεια αυτή προσαυξάνεται κατά 20 τμ για καθένα από τα δύο πρώτα τέκνα και κατά 25 τμ για το τρίτο και καθένα από τα επόμενα τέκνα που βαρύνουν τον υπόχρεο ή τον άλλο σύζυγο. Από τα παραπάνω προκύπτει ότι εφόσον ο

φορολογούμενος και η σύζυγος του και τα πρόσωπα που τους βαρύνουν δεν έχουν δικαίωμα πλήρους κυριότητας ή ισόβιας επικαρπίας ή οίκησης σε άλλη οικία ή οικίες, αλλά έχουν μόνο δικαίωμα ψιλής κυριότητας σε οικεία, η κατοικία που θα αγοράσουν ή θα ανεγείρουν θεωρείται πρώτη κατοικία και έχουν απαλλαγή από το τεκμήριο και για τη δαπάνη αγοράς ή ανέγερσης που αντιστοιχεί σε 120 τμ.

25. Για την απαλλαγή πρώτης κατοικίας δεν λαμβάνονται υπόψη πιθανές ιδιοκτησίες σε καταστήματα, οικόπεδα ή δικαίωμα υψούν.

Προϋπόθεση για την απαλλαγή από το τεκμήριο απόκτησης πρώτης κατοικίας είναι ο υπόχρεος, ο άλλος σύζυγος και τα τέκνα που τους βαρύνουν, να μην έχουν δικαίωμα πλήρους κυριότητας ή ισόβιας επικαρπίας ή οίκησης, εξ ολοκλήρου ή επί ιδανικού μεριδίου, σε άλλη οικία ή οικίες, εφόσον το άθροισμα της συνολικής επιφάνειας που τους αντιστοιχεί υπερβαίνει τα 70 τμ. Η επιφάνεια αυτή προσαυξάνεται κατά 20 τμ για καθένα από τα δυο πρώτα τέκνα και κατά 25 τμ για το τρίτο και καθένα από τα απόμεινα τέκνα που βαρύνουν τον υπόχρεο ή τον άλλο σύζυγο. Δηλαδή τα παραπάνω αναφερόμενα πρόσωπα μπορούν να έχουν την κυριότητα τους άλλο ακίνητο όπως, οικόπεδο, κατάστημα, αγρόκτημα κλπ. Ή και δικαίωμα ανέγερσης ορόφου, γιατί από τις διατάξεις της περ. γ του άρθρου 17 συνάγεται ότι οι ιδιοκτησίες αυτές δεν στερούντο δικαίωμα απαλλαγής από το τεκμήριο ά κατοικίας.

26. Η δαπάνη για ανέγερση οικοδομής από επιχείρηση που αναλαμβάνει κατά κύριο επάγγελμα την ανέγερση οικοδομών εξαιρείται από το τεκμήριο.

Εξαιρείται η δαπάνη για ανέγερσης οικοδομής από επιχείρηση που αναλαμβάνει κατά κύριο επάγγελμα την ανέγερση οικοδομών. Συνεπώς, η αγορά οικοπέδου από αυτές τις επιχειρήσεις λαμβάνεται υπόψη εφόσον πρόκειται για ατομικές επιχειρήσεις δεδομένου ότι η αγορά οικοπέδου δεν αποτελεί πάγιο εξοπλισμό επαγγελματικής χρήσης.

26 α. Ανέγερση οικοδομής από επιτηδευματία. Τεκμήριο και εξαιρέσεις.

Από την εφαρμογή της περ. γ του άρθρου 17 του ΚΦΕ εξαιρείται η δαπάνη για ανέγερση οικοδομής από επιχείρηση που αναλαμβάνει κατά κύριο επάγγελμα την ανέγερση οικοδομών. Με τις διατάξεις του τελευταίου εδαφίου της περ.στ του άρθρου 17 του ΚΦΕ θεσπίζεται απαλλαγή από τη τεκμαρτή δαπάνη των ποσών που

καταβάλλονται για την τοκοχρεωλυτική απόσβεση δανείου που έχει ληφθεί για την αγορά οικοπέδου από επιτηδευματίες που ασχολούνται επαγγελματικά με την ανέγερση και πώληση οικοδομών.

Αντίθετα η αγορά οικοπέδου από αυτές τις επιχειρήσεις λαμβάνεται υπόψη στην εφαρμογή του τεκμηρίου. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση ανέγερσης οικοδομής με το σύστημα της αντιπαροχής, εφόσον προκύπτει ότι καταβλήθηκαν χρήματα που αφορούν το οικόπεδο, καθώς και άλλες επιβαρύνσεις.

27. Η αγορά διαμερίσματος από κατασκευαστή πολυκατοικιών από τα προοριζόμενα προς πώληση αποτελεί τεκμήριο.

Στην περίπτωση κατά την οποία ένας κατασκευαστής πολυκατοικιών που ασκεί ατομική επιχείρηση με αντικείμενο εργασιών την πώληση ανεγειρόμενων διαμερισμάτων, αγοράσει ένα από τα διαμερίσματα που ανέγειρε προς πώληση με σκοπό την ιδιοχρησιμοποίηση του, η αξία της ιδιοχρησιμοποιούμενης κατοικίας δεν προσυξάνει τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης του επειδή λείπει το στοιχείο του κέρδους. Το κέρδος που τυχόν θα προκύψει από την πώληση μελλοντικά του πιο πάνω διαμερίσματος αποτελεί εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις.

28. Απόκτηση ακινήτου με αναγκαστικό πλειστηριασμό. Ποσό τεκμαρτής δαπάνης.

Όταν αποκτάται ακίνητο με αναγκαστικό πλειστηριασμό, για τον προσδιορισμό της τεκμαρτής δαπάνης θα λαμβάνεται υπόψη το ποσό του εκπλειστηριάσματος και κάθε άλλο ποσό που πραγματικά κατέβαλε ο υπερθεματιστής για την απόκτηση του ακινήτου, εκτός βέβαια εάν από κάποιο άλλο στοιχείο προκύψει εικονικότητα του πλειστηριασμού ή συμφωνία για καταβολή ενός επί πλέον ποσού. Ως χρόνος απόκτησης του εμπράγματος δικαιώματος της κυριότητας του ακινήτου είναι η ημερομηνία σύνταξης της κατακυρωτικής έκθεσης του πλειστηριασμού.

29. Επισκευή ακινήτου.

Τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται για επισκευή και συντήρηση κατοικίας δεν υπολογίζεται ως τεκμήριο απόκτησης περιουσιακών στοιχείων. Επισκευή θεωρείται η επαναφορά του ακινήτου στην προτεραία αυτού (αρχική) κατάσταση.

Αν όμως πρόκειται για ανέγερσης οικοδομής αλλά και για προσθήκες, επεκτάσεις, βελτιώσεις, οι οποίες προσθέτουν αξία στο ακίνητο τότε τίθεται θέμα τεκμηρίου και τυχόν προστιθέμενη διαφορά τεκμηρίου πρέπει να δικαιολογηθεί.

30. Δαπάνη αγοράς ακινήτου από ανήλικο τέκνο.

Η δαπάνη αγοράς ακινήτου από το ανήλικο τέκνο που βαρύνει τους γονείς του λογίζεται ως τεκμαρτή δαπάνη όχι του ανήλικου τέκνου, αλλά του γονέα εκείνου που διαθέτει το μεγαλύτερο συνολικό εισόδημα. Σε αυτή την περίπτωση χρηματικά ποσά τυχόν δωρεών που καταβλήθηκαν στο ανήλικο τέκνο από τρίτα πρόσωπα, εφόσον αποδεικνύεται νομότυπα η καταβολή τους, λαμβάνονται υπόψη για τη μείωση της διαφοράς εισοδήματος του γονέα που τυχόν ήθελε προκύψει, λόγω τεκμηρίου.

31. Τεκμήριο αγοράς ακινήτου από ανήλικο.

Σύμφωνα με το άρθρο 17 δεν αποτελεί τεκμήριο η δαπάνη αγοράς από ενήλικο με δικαίωμα πλήρους κυριότητας ως πρώτης κατοικίας για επιφάνεια μέχρι 120 τμ

Εφόσον έχει πραγματοποιηθεί αγορά ακινήτου από ανήλικο δεν μπορεί να υπαχθεί στην απαλλαγή της απόκτησης πρώτης κατοικίας, διότι η συγκεκριμένη φορολογική διάταξη ορίζει ρητά ότι η αγορά γίνεται από ενήλικο. Η δαπάνη αγοράς του τέκνου θεωρείται τεκμαρτή δαπάνη του γονέα εκείνου που διαθέτει το μεγαλύτερο συνολικό εισόδημα.

32. Δαπάνη ανέγερσης οικοδομής που ανεγείρεται από μισθωτή με δαπάνες του, σε οικόπεδο ιδιοκτησίας του ιδιοκτήτη εκμισθωτή.

Ως εισόδημα από ακίνητα λογίζεται η αξία που έχει κατά το χρόνο της ανέγερσης της η οικοδομή που ανεγέρθηκε με δαπάνες του μισθωτή σε έδαφος του οποίου την κυριότητα έχει ο εκμισθωτής, αν μετά την λήξη του χρόνου της μίσθωσης του εδάφους η οικοδομή παραμένει στην κυριότητα του εκμισθωτή.

Ως ετήσια τεκμαρτή δαπάνη του φορολογούμενου, της συζύγου και των προσώπων που τους βαρύνουν, λογίζονται και τα χρηματικά ποσά που πραγματικά καταβάλλονται, εκτός των άλλων, για ανέγερση οικοδομών.

33. Συνιδιοκτησία αγοράς ακινήτου ή από κοινού ανέγερση οικοδομής. Ανέγερση οικοδομής από ψιλό κύριο και επικαρπωτή.

Σε περίπτωση συνιδιοκτησίας αγοράς ακινήτου ή σε περίπτωση που περισσότεροι από κοινού ανεγείρουν οικοδομή, σε καθένα αναλογεί ποσό δαπάνης όσο το ποσοστό συμμετοχής του. Το ίδιο ισχύει και σε περίπτωση αγοράς από διαφορετικό πρόσωπο ψιλής κυριότητας ακινήτου και από άλλο της επικαρπίας. Καθένας θα δηλώσει το ποσό της δαπάνης που επιμεριστικά του αναλογεί κατά τα ποσοστά που προβλέπονται από την φορολογία κληρονομιών.

Σε κάθε περίπτωση που ανεγείρεται οικοδομή που ανήκει κατά την ψιλή κυριότητα στον ψιλό κύριο του οικοπέδου και κατά την επικαρπία στον επικαρπωτή του οικοπέδου, η δαπάνη ανέγερσης αυτής επιμερίζεται στους δύο κατά τα ποσοστά που προβλέπονται από τη φορολογία κληρονομιών, ανεξάρτητα σε ποιανού εκδίδεται η άδεια ανέγερσης οικοδομής.

Τα ποσοστά που προβλέπονται από την φορολογία κληρονομιών είναι τα εξής:

Επικαρπωτής 80 ετών και άνω: αξία επικαρπίας το 1/10 της αξίας του ακινήτου, άρα τα 9/10 τα έχει ο ψιλός κύριος. Ανάλογα υπολογίζουμε με την ηλικία του επικαρπωτή ως εξής: 70 – 80 ετών = 2/10, 60-70 ετών =3/10, 50-60 ετών =4/10, 40-50 ετών =5/10, 30-40 ετών=6/10, 20-30 ετών =7/10, κάτω των 20 ετών =8/10.

34. Δεν αποτελεί τεκμήριο ανέγερση ά κατοικίας σε οικόπεδο κυριότητας του ίδιου δικαιούχου όταν έχει στην κυριότητα του άλλο οικόπεδο ή κατάσταση ή δικαιωμάτων υψούν.

Εξαιρείται από το τεκμήριο για την ανέγερση από τον ενήλικο, με δικαίωμα πλήρους κυριότητας, οικοδομής ως πρώτης κατοικίας, εφόσον η επιφάνεια της δεν υπερβαίνει τα 120 τμ.

Προϋπόθεση για την απαλλαγή από το τεκμήριο για την αγορά πρώτης κατοικίας είναι ότι ο φορολογούμενος δεν έχει άλλη κατοικία στο όνομά του κατά πλήρη κυριότητα ή κατά ποσοστό εξ αδιαίρετου στον τόπο που κατοικεί ή αλλού, αυθαίρετη ή γόνιμη, που να υπερβαίνει τα όρια που αναφέρονται στην περ ' γ του άρθρου 17 του ΚΦΕ. Μπορεί όμως να έχει στην κυριότητα του άλλο ακίνητο ή και δικαίωμα ανέγερσης ορόφου.

34. Αποπεράτωση οικοδομής από τον μισθωτή.

Όταν με ιδιωτικό συμφωνητικό εμπορικής μίσθωσης ο μισθωτής αναλαμβάνει την υποχρέωση να αποπερατώσει και να χρησιμοποιήσει τη μισθούμενη οικοδομή που ανήκει κατά πλήρη κυριότητα στον εκμισθωτή, με αποκλειστική φροντίδα, ευθύνη και δαπάνη του, η δαπάνη αποπεράτωσης βαρύνει αυτόν που πραγματικά καταβάλλει το κόστος ανέγερσης.

35. Εκούσια διανομή ακινήτων.

Όταν κατά την διανομή διαφόρων ακινήτων μεταξύ συνιδιοκτητών κάποιος εξ αυτών λαμβάνει μερίδα μεγαλύτερη από αυτή που του αναλογεί (ιδανική μερίδα) τότε ή πρόκειται για την επιπλέον αξία για αγορά ακινήτου ή για δωρεά. Έτσι λοιπόν:

α) εφαρμόζεται η περ 'γ του άρθρου 17 του ΚΦΕ για το μέρος της αξίας της φυσικής μερίδας του ακινήτου για το οποίο οφείλεται φόρος μεταβίβασης ακινήτων και το τεκμήριο της οικείας δαπάνης βαρύνει εκείνον που έλαβε τη μεγαλύτερη μερίδα, γιατί τεκμαίρεται ότι η επιπλέον αξία καλύπτεται με συμπληρωματική καταβολή σε χρήμα και

β) δεν εφαρμόζεται η περ ε του άρθρου 17 του ΚΦΕ (δωρεές, γονικές παροχές) εάν θεωρηθεί ότι υπάρχει υποχρέωση καταβολής φόρου δωρεάς (άτυπης ή μη) για την επιπλέον αξία του ακινήτου που παίρνει κάποιος, χωρίς να καταβάλλει χρήμα.

36. Αγορά ακινήτου ή άλλου περιουσιακού στοιχείου με δόσεις. Χρόνος που υπολογίζεται η τεκμαρτή δαπάνη.

Το τίμημα αγοράς ακινήτου, αυτοκινήτου κλπ, μπορεί να καταβάλλεται πολλές φορές σε δόσεις, ή να προκαταβάλλεται ένα ποσό έναντι του τιμήματος και το υπόλοιπο να καταβάλλεται σε δόσεις.

Σε περίπτωση που ο χρόνος καταβολής ποσών που καταβάλλονται σε δόσεις ανάγεται σε δύο ή περισσότερα έτη για τον υπολογισμό της τεκμαρτής δαπάνης κάθε έτους λαμβάνονται υπόψη τα πραγματικά ποσά που καταβάλλονται κάθε έτος.

Προκειμένου περί δαπάνης αγοράς ακινήτου σαν κρίσιμος χρόνος κατά τον οποίο θα υπολογιστεί τι ποσό της τεκμαρτής δαπάνης είναι κατ αρχήν ο χρόνος σύνταξης του συμβολαίου μεταβίβασης του ακινήτου. Αυτό υπό την προϋπόθεση ότι καταβάλλεται ολόκληρο το τίμημα και παραδίδεται η χρήση και η κυριότητα του ακινήτου. Εάν στο συμβόλαιο μεταβίβασης αναγράφει ότι η εξόφληση του τιμήματος

θα ενεργηθεί σε δόσεις οι οποίες αναφέρονται σε περισσότερα του ενός χρόνια, το ποσό της δαπάνης αγοράς θα κατανέμεται στα περισσότερα αυτά χρόνια ανάλογα με το ποσό αμφοβολιών, εφόσον στο συμβόλαιο μεταβίβασης θα αναφέρεται ρητά ο χρόνος καταβολής των δόσεων και είχε αναφερθεί ότι θα καλύπτονται με ισόποσα γραμμάτια ή συναλλαγματικές που θα εισπράττονται μέσω τραπεζής.

Θα γίνεται δεκτός ο ισχυρισμός του φορολογούμενου ότι το ποσό του τιμήματος αγοράς των υπόψη περιουσιακών στοιχείων καταβλήθηκε σε δόσεις είτε τηρηθούν οι προϋποθέσεις που προαναφέρθηκαν είτε εφόσον στο οικείο συμβόλαιο αγοράς ή προκειμένου για αγορά κινητών πραγμάτων, όπως Ε.Ι.Χ. αυτοκινήτων, σκαφών αναψυχής κλπ στο οικείο συμφωνητικό αγοράς, αναγράφονται ρητά οι ημερομηνίες εξόφλησης και τα ποσά των δόσεων και συνυποβάλλονται με τις δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος του οικείου οικονομικού έτους, μεταξύ άλλων, στοιχείων πληρωμής των δόσεων και υπεύθυνες δηλώσεις του ν. 1599/1986 των αντισυμβαλλόμενων στις οποίες θα αναγράφονται και πάλι τα ποσά του συνολικού τιμήματος, της προκαταβολής, των δόσεων και οι χρόνοι εξόφλησης του τιμήματος και των δόσεων.

Το συμβόλαιο ή το συμφωνητικό και οι συναλλαγματικές και τα γραμμάτια πρέπει να διατηρούνται από τον αγοραστή μέχρι την διενέργεια ελέγχου των δηλώσεων του προς απόδειξη του αληθούς της συναλλαγής και προς διευκόλυνση του για την αποφυγή τυχόν αμφισβητήσεων από τα φοροτεχνικά όργανα ελέγχου, διαφορετικά ολόκληρη αξία της δαπάνης θα καταλογίζεται ως δαπάνη του έτους σύνταξης του συμβολαίου μεταβίβασης. Τα ανωτέρω ισχύουν και σε περίπτωση σύνταξης προσυμφώνου αγοράς ως προς τα γραμμάτια ή συναλλαγματικές και την εξόφληση του τιμήματος με τη σύνταξη του οριστικού συμβολαίου.

36. Τεκμήριο αγοράς ακινήτου στην περίπτωση που μέρος του τιμήματος καταβάλλεται σε επόμενο έτος από το έτος σύνταξης του συμβολαίου. Λήψη δανείου.

Για την κάλυψη διαφοράς τεκμαρτής δαπάνης αγοράς ακινήτου με δάνειο πρέπει το δάνειο για να ληφθεί υπόψη να αποδεικνύεται εγγράφως ότι έχει ληφθεί πριν από την πραγματοποίηση της σχετικής δαπάνης. Από τη διοίκηση έχει γίνει δεκτό ότι σε περίπτωση σύνταξης ενός συμβολαίου αγοράς ακινήτου στο οποίο αναφέρεται ότι το τίμημα του ακινήτου θα καταβληθεί στον πωλητή στο επόμενο έτος από το έτος σύνταξης του συμβολαίου με δάνειο που θα ληφθεί από τράπεζα, επίσης στο επόμενο

έτος από εκείνο της σύνταξης του συμβολαίου, η σχετική δαπάνη αγοράς του ακινήτου θεωρείται ότι πραγματοποιείται στο έτος της καταβολής του ποσού στον πωλητή και όχι στο έτος υπογραφής του συμβολαίου.

Άρα εφόσον από τα παραπάνω προκύπτει ότι εφόσον αποδεικνύεται ότι το τίμημα αγοράς του ακινήτου καταβλήθηκε στο επόμενο έτος με δάνειο που λήφθηκε από τράπεζα την ίδια χρονιά και πριν την καταβολή της συγκεκριμένης δόσης το ποσό της δαπάνης αγοράς αποτελεί τεκμήριο της χρήσης 2006 και θα δικαιολογηθεί από τη λήψη του συγκεκριμένου δανείου εν όλω ή εν μέρει, ανάλογα με το ύψος των ποσών αυτών.

37. Δεν λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης τα ποσά των δόσεων που δεν καταβάλλει ο αγοραστής στον πωλητή.

Όταν αγοραστής ακινήτου λόγω οικονομικής αδυναμίας δεν καταβάλλει στον πωλητή τα ποσά των συμφωνηθεισών δόσεων, όπως αυτές καθορίζονται στο οικείο συμβολαιογραφικό έγγραφο και εξ αιτίας αυτού του λόγου ο πωλητής εκίνησε σε βάρος του αγοραστή την προβλεπόμενη από τις διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης, βάσει του οικείου συμβολαιογραφικού εγγράφου, τα χρηματικά ποσά που αφορούν τις συμφωνηθείσες, δόσεις για την εξόφληση του τιμήματος της αγοράς του ακινήτου, δεν θα ληφθούν υπόψη κατά τον προσδιορισμό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης του φορολογούμενου.

38. Για το τεκμήριο δαπανώ ανέγερσης ακινήτων, λαμβάνεται υπόψη το ποσό της δαπάνης που πραγματικά καταβλήθηκε.

Ως ετήσια τεκμαρτή δαπάνη του φορολογούμενου κλπ λογίζονται και τα χρηματικά ποσά που πραγματικά καταβάλλονται, για την ανέγερση οικοδομών με ορισμένες εξαιρέσεις π.χ. δαπάνη για ανέγερση πρώτης κατοικίας.

Ως αξία (κόστους) λαμβάνεται το ποσό της δαπάνης κατασκευής που δηλώνεται από τον ιδιοκτήτη. Βέβαια η αξία του κόστους κατασκευής όπως θα δηλώνεται δεν μπορεί να είναι μικρότερη από την αξία που προσδιορίζεται με βάση την αντικειμενική αξία, στις περιοχές που ισχύει το σύστημα τούτο, με αφαίρεση της αξίας του οικοπέδου που και αυτή θα υπολογίζεται με τις ίδιες διατάξεις, περί αντικειμενικής αξίας.

Προκειμένου για ανέγερση οικοδομών των οποίων η οικοδομική άδεια εκδόθηκε μετά τις 31.12.1994, το ποσό της δαπάνης ανέγερσης τους δεν μπορεί να είναι

μικρότερο από το <<ελάχιστο κόστος οικοδομής>> που προσδιορίζεται με τις διατάξεις του άρθρου 35 του ν. 2238/1994.

Για την απόδειξη της ετήσιας δαπάνης ανέγερσης οικοδομής μαζί με την δήλωση φορολογίας εισοδήματος συνυποβάλλονται αντίγραφα του εντύπου υπολογισμού του ελάχιστου κόστους κατασκευής στις επιμέρους εργασίες, που έχουν κατατεθεί στην αρμόδια Πολεοδομική Υπηρεσία (μόνο για άδειες που εκδόθηκαν από 1.1.1995 και μετά) και φωτοαντίγραφα των αποδείξεων δαπανών που διενεργήθηκαν εντός του οικείου έτους ανεξάρτητα από το έτος έκδοσης της οικοδομικής άδειας. Από τα παραπάνω προκύπτει ότι για το τεκμήριο δαπανών ανέγερσης ακινήτων, λαμβάνεται υπόψη το ποσό της δαπάνης που πραγματικά καταβλήθηκε για το λόγο αυτό, το οποίο όμως δεν μπορεί να είναι μικρότερο από τα ποσά που προκύπτουν με βάση την αντικειμενική αξία των κτισμάτων ή εκείνου που προσδιορίζεται με τις διατάξεις του άρθρου 35 του ν. 2238/1994.

39. Τίμημα αγοράς ακινήτου που λαμβάνεται υπόψη για τον προσδιορισμό της συνολικής ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης του φορολογούμενου.

Από 1.1.1997 και μετά σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 17 περ. γ του ν. 2238/1994 μεταξύ των ποσών που λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό της συνολικής τεκμαρτής δαπάνης του φορολογούμενου, λαμβάνονται υπόψη και τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται για αγορά ακινήτων.

Ως τίμημα αγοράς λαμβάνεται η αξία που προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 41 του 1249/82. Αν το τίμημα που καθορίζεται στα οικεία πωλητήρια συμβόλαια είναι μεγαλύτερο από την πιο πάνω αξία, ως καταβαλλόμενη δαπάνη λαμβάνεται το καθοριζόμενο σε αυτά τα συμβόλαια τίμημα. Ειδικά για τις περιοχές που δεν ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων, ως καταβαλλόμενη δαπάνη λαμβάνεται:

A. το τίμημα που καθορίζεται στα οικεία πωλητήρια συμβόλαια.

B. η διαφορά μεταξύ του τιμήματος ή της αξίας του ακινήτου, κατά περίπτωση, που φορολογήθηκε και της πραγματικής αξίας του ακινήτου, η οποία εξευρίσκεται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν στη φορολογία μεταβίβασης ακινήτων.

**40. Προσδιορισμός τεκμαρτής δαπάνης απόκτησης περιουσιακού στοιχείου.
Δικαστική απόφαση καθορισμού αξίας Φ.Μ.Α.**

Μεταξύ των ποσών που λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό της συνολικής ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης του φορολογούμενου λαμβάνονται υπόψη και τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται για αγορά ακινήτων. Ως τίμημα αγοράς λαμβάνεται η αξία που προσδιορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 41 του ν.1249/1981 (αντικειμενική αξία). Αν το τίμημα που καθορίζεται στα οικεία πωλητήρια συμβόλαιο είναι το μεγαλύτερο από την αντικειμενική αξία, ως καταβαλλόμενη δαπάνη λαμβάνεται το καθοριζόμενο σε αυτά τα συμβόλαια τίμημα. Ειδικά για τις περιοχές που δεν ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων, ως καταβαλλόμενη δαπάνη λαμβάνεται:

A. το τίμημα που καθορίζεται στα οικεία πωλητήρια συμβόλαια.

B. η διαφορά μεταξύ του τιμήματος ή της αξίας, κατά περίπτωση, που φορολογήθηκε και της πραγματικής αξίας του ακινήτου, η οποία εξευρίσκεται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν στη φορολογία μεταβίβασης ακινήτων. Στην περίπτωση που με βάση δικαστική απόφαση οριστικοποιήθηκε ο Φ.Μ.Α. στη φορολογία μεταβιβάσεων ακινήτων, ως τίμημα του ακινήτου θα ληφθεί η φορολογητέα αξία που λήφθηκε υπόψη μετά τη δικαστική απόφαση για την επιβολή φόρου μεταβίβασης ακινήτων.

41. Προσδιορισμός της δαπάνης ανέγερσης κτισμάτων στις περιπτώσεις άτυπης δωρεάς. Επιβολή φόρου άτυπης δωρεάς.

Σε κάθε περίπτωση που ανεγείρεται οικοδομή από τον κύριο ακινήτου και αυτός και αυτός στερείται εισοδημάτων ή τα εισοδήματα αυτού δεν είναι επαρκή, επιβάλλεται από τη Δ.Ο.Υ. φόρος άτυπης δωρεάς σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 34 του ν.δ.118/1973, εφόσον αποκλεισθεί αιτιολογημένα κάθε άλλη πηγή προέλευσης χρημάτων, που επικαλείται ο φορολογούμενος (δανεισμός, εκποίηση ακινήτου κλπ) και κατά το ποσό κατά το οποίο λογίζεται ότι αυξήθηκε η περιουσία του φερόμενου ως δωρεοδόχου, και εφόσον παράλληλα διαπιστωθεί ότι ο φερόμενος ως δωρητής είχε την οικονομική δυνατότητα να προβεί στη συγκεκριμένη δωρεά.

Για τον υπολογισμό του φόρου αυτού και για την αποφυγή προστριβών μεταξύ των φορολογούμενων και των Δ.Ο.Υ. ως αξία της δωρεάς για την δαπάνη ανέγερσης κτισμάτων θα λαμβάνεται:

A. προκειμένου για ανέγερση οικοδομών, των οποίων η οικοδομική άδεια εκδόθηκε μέχρι και 31.12.1994, η αντικειμενική αξία των κτισμάτων και

B. προκειμένου για ανέγερση οικοδομών, των οποίων η οικοδομική άδεια εκδόθηκε από 1.1.1995 και μεταγενέστερα, το ελάχιστο κόστος οικοδομής.

Σε κάθε όμως περίπτωση που σύμφωνα με τα προσκομιζόμενα ή υπάρχοντα παραστατικά προκύπτει δαπάνη του φορολογούμενου μεγαλύτερη από την αντικειμενική αξία των κτισμάτων ή από το ελάχιστο κόστος οικοδομής κατά τα παραπάνω, για την επιβολή του φόρου άτυπης δωρεάς θα λαμβάνονται υπόψη οι πραγματικές αυτές δαπάνες. Είναι προφανές στις ανωτέρω περιπτώσεις ότι ο φορολογούμενος δεν είναι δυνατόν να υπαχθεί τόσο σε φόρο εισοδήματος όσο και σε φόρο άτυπης δωρεάς για το ίδιο αντικείμενο, δεδομένου ότι αυτό θα αποτελούσε καταστρατήγηση της βασικής αρχής του φορολογικού δικαίου περί μη επιβολής φόρου δυο φορές για την ίδια αιτία. Συνεπώς, φόρος άτυπης δωρεάς θα επιβληθεί μόνο στις περιπτώσεις που έχει αποκλεισθεί η επιβολή φόρου εισοδήματος με εφαρμογή τεκμηρίου.

42. Σύμβαση χρονομεριστικής μίσθωσης ακινήτου.

Ως ετήσια τεκμαρτή δαπάνη του φορολογούμενου, της συζύγου του και των προσώπων που τους βαρύνουν λογίζονται και τα χρηματικά ποσά που πραγματικά καταβάλλονται μεταξύ άλλων, για χρονομεριστική μίσθωση ακινήτων. Το ποσό του μισθώματος που καταβάλλεται κατά το έτος σύνταξης της σύμβασης μαζί με τα συμβολαιογραφικά έξοδα, καθώς και τα ποσά που καταβάλλονται κάθε χρόνο για τη χρονομεριστική μίσθωση αποτελούν τεκμαρτή δαπάνη.

Σημειώνουμε ότι με τη σύμβαση χρονομεριστικής μίσθωσης ο εκμισθωτής αναλαμβάνει την υποχρέωση να παραχωρεί την υποχρέωση να παραχωρεί κατά έτος στον μισθωτή, κατά τη διάρκεια της σύμβασης, τη χρήση τουριστικού καταλύματος και να παρέχει σε αυτόν συναφείς υπηρεσίες για καθορισμένο από τη σύμβαση χρονικό διάστημα και ο μισθωτής να καταβάλει το μίσθωμα που συμφωνήθηκε. Ως τουριστικά καταλύματα για την εφαρμογή του νόμου είναι οι ξενοδοχειακές μονάδες και γενικά τουριστικές εγκαταστάσεις που λειτουργούν με άδεια του ΕΟΤ. Η χρονομεριστική μίσθωση συνομολογείται για χρονικό διάστημα 5 έως και 60 ετών. η χρονομεριστική μίσθωση καταρτίζεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο και υποβάλλεται σε μεταγραφή.

44. Τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται για χορήγηση δανείου προς οποιοδήποτε αποτελούν τεκμήριο.

Η χορήγηση δανείων προς οποιονδήποτε αποτελούν τεκμήριο, εκτός από τις περιπτώσεις χορήγησης δανείων προς εταιρίες ή κοινοπραξίες ή κοινωνίες από μέλη ή τους μετόχους τους οι οποίες απαλλάσσονται του τεκμηρίου.

Επισημαίνεται ότι, η κατάργηση του τεκμηρίου χορήγησης δανείων προς οποιονδήποτε, που ψηφίστηκε με το ν.3091/2002 παρέμεινε ανενεργός δεδομένου ότι η επαναφορά του τεκμηρίου έγινε από του χρόνου ισχύος των προηγούμενων διατάξεων με το ν. 3220/2004 και έχει εφαρμογή για δαπάνες που πραγματοποιούνται από 1.1.2003 και μετά, δηλαδή ουσιαστικά δεν καταργήθηκε το τεκμήριο χορήγησης δανείων.

45. Τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται για δωρεές ή χορηγίες ή γονικές παροχές αποτελούν τεκμήριο. Εξαιρέσεις.

Ως τεκμήριο δαπάνης θεωρούν τα χρηματικά ποσά καταβάλλονται για δωρεές ή χορηγίες ή για γονικές παροχές, εφόσον βέβαια το άθροισμα των χρηματικών ποσών που καταβάλλεται ετησίως για όλες τις παραπάνω αιτίες υπερβαίνει το ποσό των 300 ευρώ.

Δεν αποτελούν τεκμήριο οι δωρεές προς το δημόσιο, τους δήμους και τις κοινότητες του κράτους, τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, τα κρατικά και δημοτικά νοσηλευτικά ιδρύματα και τα νοσοκομεία, που αποτελούν Ν.Π.Ι.Δ.

Τονίζεται ότι αν το εισόδημα του συζύγου που έκανε τη δωρεά ή γονική παροχή χρηματικού ποσού, δεν αρκεί για να καλύψει τη συνολική δαπάνη τεκμηρίων, αυτή καλύπτεται από το οικογενειακό εισόδημα. Στην περίπτωση αυτή η κάλυψη της τεκμαρτής δαπάνης είναι ανεξάρτητη από την τυχόν αναζήτηση της προέλευσης των χρημάτων από τον προϊστάμενο της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. κατά την εφαρμογή των διατάξεων περί φορολογίας κεφαλαίου. Προκειμένου περί συζύγων το όριο των 300 ευρώ αφορά τον κάθε σύζυγο χωριστά, λαμβανομένου όμως υπόψη και του ποσού των δωρεών που γίνονται από πρόσωπα που τους βαρύνουν.

Επίσης από 1.1.2005 εξαιρούνται και δεν αποτελούν πλέον τεκμήριο για το δωρητή ή χορηγό, οι δωρεές ή χορηγίες προς κοινωφελή ιδρύματα, τα ημεδαπά νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που νόμιμα έχουν συσταθεί ή συνιστώνται, εφόσον επιδιώκουν σκοπούς πολιτιστικούς.

46. Δεν αποτελεί τεκμήριο δαπάνης η αγορά καταναλωτικών αγαθών μέσω πιστωτικών καρτών.

Καταργείται από 1.1.2001 το τεκμήριο δαπάνης από τις πιστωτικές κάρτες όταν ο υπόχρεος αγοράζει καταναλωτικά αγαθά μέσω αυτών. Όταν όμως ο φορολογούμενος αγοράζει μη καταναλωτικά αγαθά, από αυτά που αποτελούν τεκμήριο με βάση τις διατάξεις του άρθρου 17 του ν.2238/1994, η δαπάνη που καταβάλλει αποτελεί τεκμήριο, ανεξάρτητα από τον τρόπο που την καταβάλλει.

3.3 ΑΡΘΡΟ 18: ‘ ‘ ΜΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΤΕΚΜΗΡΙΟΥ’ ’

Το τεκμήριο προσδιορισμού της ετήσιας δαπάνης δεν εφαρμόζεται:

Α) Για τεκμαρτή δαπάνη, η οποία προκύπτει με βάση ένα επιβατικό αυτοκίνητο ιδιωτικής χρήσης μέχρι και 14 φορολογήσιμους ίππους, το οποίο ανήκει στην κυριότητα ή κατοχή υπόχρεου με τρία τουλάχιστον τέκνα που τον βαρύνουν ή της συζύγου του και των προσώπων που συνοικούν μαζί τους και τους βαρύνουν.

Η περίπτωση αυτή έχει καταργηθεί με την παράγραφο 10 του άρθρου 4 του ν. 3091/2002 και ισχύει από 1.1.2003.

Η περίπτωση που αντικαταστήθηκε έχει ως εξής: Για τεκμαρτή δαπάνη η οποία προκύπτει βάση ενός επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης μέχρι και 14 φορολογήσιμους ίππους, το οποίο ανήκει στην κυριότητα ή κατοχή πολύτεκνου με τέσσερα τέκνα τουλάχιστον που τον βαρύνουν ή της συζύγου του και των προσώπων που συνοικούν μαζί τους και τους βαρύνουν.

Β) Για τεκμαρτή δαπάνη η οποία προκύπτει βάσει επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης ανάπηρου, το οποίο απαλλάσσεται από τα τέλη κυκλοφορίας.

Γ) Για αλλοδαπό προσωπικό που δεν διαμένει μόνιμα στην Ελλάδα ή ημεδαπό προσωπικό που διαμένει στο εξωτερικό και απασχολείται αποκλειστικά σε επιχειρήσεις που υπάγονται στις διατάξεις του αν. ν. 89/1967 (ΦΕΚ Α΄ 132), του αν. ν. 378/1968 (ΦΕΚ Α΄82) και του άρθρου 25 του ν. 27/1975 (ΦΕΚ Α΄77), για το ποσό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης, η οποία προκύπτει βάσει επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης ή του ενοικίου.

Δ) Για αλλοδαπές επιχειρήσεις που υπάγονται στις διατάξεις του αν. ν. 89/1967, του αν. ν. 378/1968 και του άρθρου 25 του ν. 27/1975, για το ποσό της ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης, η οποία προκύπτει βάσει επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης.

Ε) Για τεκμαρτή δαπάνη η οποία προκύπτει βάση επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης ιδιοκτησίας προσώπου που το εισήγαγε με μειωμένους δασμούς, φόρους ή τέλη λόγω μετοικεσίας του από την αλλοδαπή για το έτος εκτελωνισμού του αυτοκινήτου και τα δύο επόμενα έτη, εφόσον ο δικαιούχος της απαλλαγής εξακολουθεί και κατά τα επόμενα έτη να κατοικεί στην Ελλάδα.

Στ) για αγορά ομολόγων του Δημοσίου ή τίτλων εταιριών στις οποίες μετέχει το Δημόσιο κατά ποσοστό τουλάχιστον 50%, ή για αγορά μετοχών εισηγμένων στο χρηματιστήριο ή μετοχών που έχει εγκριθεί η εισαγωγή τους σε αυτό, ύστερα από έγκριση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, ή για αγορά έντοκων γραμματίων του Δημοσίου ή γενικά τίτλων του Δημοσίου, ή για αγορά αμοιβαίων κεφαλαίων, καθώς και κάθε άλλου τίτλου που είναι διαπραγματεύσιμος.

Η περίπτωση του άρθρου αυτού έχει καταργηθεί με την παράγραφο 10 του άρθρου 4 του ν. 3091/2002 και ισχύει από 1.1.2003.

Ζ) Για επιχειρήσεις μεταπώλησης αυτοκινήτων που έχουν υπαχθεί στο ειδικό καθεστώς φορολογίας του άρθρου 36^α του ν. 1642/1986 για την τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει βάση των επιβατικών αυτοκινήτων που έχουν αγοραστεί για μεταπώληση με βάση τις διατάξεις του άρθρου 36^α του ν. 1642/1986, εφόσον η άδεια και οι πινακίδες κυκλοφορίας του μεταβιβαζόμενου αυτοκινήτου οχήματος έχουν παραμείνει στην δημόσια οικονομική υπηρεσία στην οποία έγινε η μεταβίβαση του αυτοκινήτου προς την επιχείρηση μεταπώλησης μέχρι και την ημερομηνία μεταπώλησης από αυτή σε τρίτο και το αυτοκίνητο κατά το χρονικό αυτό διάστημα δεν κυκλοφόρησε παράνομα. Κατά τις μεταπωλήσεις αυτής της περίπτωσης δε εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 10 και 14 του άρθρου 81. οι μεταπωλήτριες επιχειρήσεις έχουν υποχρέωση μαζί με την ετήσια δήλωση φορολογίας εισοδήματος να συνυποβάλλουν υπεύθυνη δήλωση του 1599/1986, στην οποία να αναγράφουν τα πιο πάνω αυτοκίνητα που αγόρασαν ή πούλησαν στο οικείο έτος.

Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών ορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής αυτής της περίπτωσης.

Η) Για τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει με βάση επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης κυριότητας ή κατοχής του φορολογούμενου, της συζύγου του και των προσώπων που τους βαρύνουν τα οποία έχουν αποκτηθεί μέχρι την 31.12.1992.

Θ) Για τεκμαρτή δαπάνη η οποία προκύπτει με βάση ένα ή περισσότερα επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης μέχρι και 14 φορολογήσιμους ίππους, κυριότητας ή κατοχής του φορολογούμενου, της συζύγου του και των προσώπων που τους βαρύνουν, που έχουν αποκτηθεί από 1.1.1993 μέχρι την 21.12.2003. Επίσης, προκειμένου για τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει με βάση επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης άνω των 14 φορολογήσιμων ίπων που έχουν αποκτηθεί το ίδιο χρονικό διάστημα, εφόσον η εργοστασιακή τιμολογιακή του αξία του έτους πρώτης κυκλοφορίας τους, μειωμένη λόγω παλαιότητας κατά τα ποσοστά

της κλίμακας της παραγράφου 1 του άρθρου 126 του ν. 2960/2001 δεν υπερβαίνει το ποσό των 50.000 ευρώ.

- I.** Για τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει με βάση επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης κυριότητας ή κατοχής του φορολογούμενου, της συζύγου του και των προσώπων που τον βαρύνουν, τα οποία αποκτώνται από 1.1.2004 και εφεξής και η εργοστασιακή τιμολογιακή αξία του έτους πρώτης κυκλοφορίας τους μειωμένη λόγω παλαιότητας κατά τα ποσοστά της κλίμακας της παραγράφου 1 του άρθρου 126 του ν. 2960/2001 δεν υπερβαίνει το ποσό των 50.000 ευρώ.
- II.** Οι περιπτώσεις η', θ', και ι' του άρθρου αυτού έχουν εφαρμογή και στα εδάφια τρίτο, τέταρτο πέμπτο, δέκατο πέμπτο και δέκατο έκτο της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 16.
- III.** Για τεκμαρτή δαπάνη η οποία προκύπτει με βάση ένα σκάφος αναψυχής ολικού μήκους μέχρι και 10 μέτρα που δεν έχει ναυτολογημένο πλήρωμα για ολόκληρο ή μέρος του έτους, το οποίο ανήκει στην κυριότητα ή στην κατοχή του υπόχρεου ή του άλλου συζύγου ή και στους δύο από κοινού. Εάν ο υπόχρεος ή σύζυγος του έχουν στην κυριότητα ή στην κατοχή τους περισσότερα του ενός τέτοια σκάφη, το τεκμήριο δεν εφαρμόζεται για εκείνο το σκάφος με την μεγαλύτερη τεκμαρτή δαπάνη. Σε περίπτωση που ο κάθε σύζυγος έχει στην κυριότητα ή στην κατοχή του τέτοιο σκάφος και οι τεκμαρτές δαπάνες αυτών είναι ίσες, η απαλλασσόμενη τεκμαρτή δαπάνη του ενός σκάφους επιμερίζεται κατά 50% στον καθένα.
- IV.** Για τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει με βάση σκάφη αναψυχής ιδιωτικής χρήσης, κυριότητας ή κατοχής μόνιμων κατοίκων εξωτερικού.
- V.** Για αγορά παγίου εξοπλισμού επαγγελματικής χρήσης από πρόσωπα που ασκούν επιχείρηση ή ελεύθερο επάγγελμα.
- VI.** Για αγορά επιβατικών αυτοκινήτων ιδιωτικής χρήσης, ειδικά διαμορφωμένα για πρόσωπα που παρουσιάζουν κινητικές αναπηρίες που υπερβαίνουν σε ποσοστό 67%. Ως επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης ειδικά διασκευασμένα για κινητικά ανάπηρους θεωρούνται εκείνα που διασκευάστηκαν ύστερα από άδεια της αρμόδιας αρχής για να οδηγούνται από πρόσωπα που παρουσιάζουν κινητική αναπηρία με ποσοστό πάνω από 67% ή για να μεταφέρουν αυτά τα πρόσωπα μαζί με τα αντικείμενα που είναι απαραίτητα για την μετακίνησή τους.
- VII.** Το τεκμήριο με βάση την ετήσια συνολική δαπάνη, που υπολογίζεται, σύμφωνα με τα άρθρα 16 και 17, δεν εφαρμόζεται όταν η διαφορά μεταξύ του εισοδήματος που δηλώθηκε από το φορολογούμενο, τη σύζυγο του και τα πρόσωπα που τους βαρύνουν και της συνολικής ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης αυτών είναι μικρότερη από ποσοστό 20% του εισοδήματος που δηλώθηκε με την αρχική εμπρόθεσμη δήλωσή τους το ίδιο έτος.

3.3.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΡΘΡΟΥ 18

1. Το τεκμήριο δαπανών με βάση τα Ε.Ι.Χ αυτοκίνητα που ισχύει από 1.1.2003.

Επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης κυριότητας ή κατοχής του φορολογούμενου, της συζύγου και των προσώπων που τους βαρύνουν:

- απαλλάσσονται από την ετήσια τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει από όλα τα επιβατικά ιδιωτικής χρήσης αυτοκίνητα που έχουν αποκτηθεί μέχρι την 31.12.1992 ανεξαρτήτως φορολογήσιμων ίππων.

-απαλλάσσονται από την ετήσια τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει από όλα τα αυτοκίνητα μέχρι 14 φορολογήσιμους ίππους τα οποία έχουν αποκτηθεί κατά το χρονικό διάστημα από 1.1.1993 μέχρι 31.12.2003.

-απαλλάσσονται από την ετήσια τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει από όλα τα αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης άνω των 14 φορολογήσιμων ίππων που έχουν αποκτηθεί το ίδιο χρονικό διάστημα (1.1.1993-31.12.2003) με την απαραίτητη προϋπόθεση ότι η εργοστασιακή τιμολογιακή αξία του έτους πρώτης κυκλοφορίας τους μειωμένη λόγω παλαιότητας κατά τα ποσοστά της κλίμακας του άρθρου 126 παρ. 1 του νόμου 2960/2001 δεν υπερβαίνει το ποσό των 50000 ευρώ.

-απαλλάσσονται από την ετήσια τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει από όλα τα αυτοκίνητα που αποκτώνται από την 1.1.2004 και μετά, των οποίων η εργοστασιακή τιμολογιακή αξία του έτους πρώτης κυκλοφορίας τους μειωμένη λόγω παλαιότητας με την κλίμακα του άρθρου 126 παρ. 1 του ν. 2960/2001 δεν υπερβαίνει το ποσό των 50.000 ευρώ, ανεξάρτητα από τους φορολογήσιμους ίππους των αυτοκινήτων αυτών.

Η κλίμακα βάσει της οποίας θα μειώνεται η εργοστασιακή τιμολογιακή αξία των αυτοκινήτων είναι η ακόλουθη:

- Πάνω από 6 και μέχρι 12 μήνες από την ημερομηνία της πρώτης θέσης σε κυκλοφορία και με την προϋπόθεση ότι έχει διανύσει περισσότερα από 6000 χιλιόμετρα μείωση της αξίας σε ποσοστό 7%

Από 1 μέχρι και 2 έτη 14%	Πάνω από 9 μέχρι και 10 έτη 62%
Πάνω από 2 μέχρι και 3 έτη 21%	Πάνω από 10 μέχρι και 11 έτη 67%
Πάνω από 3 μέχρι και 4 έτη 28%	Πάνω από 11 μέχρι και 12 έτη 70%
Πάνω από 4 μέχρι και 5 έτη 34%	Πάνω από 12 μέχρι και 13 έτη 73%
Πάνω από 5 μέχρι και 6 έτη 40%	Πάνω από 13 μέχρι και 14 έτη 76 %
Πάνω από 6 μέχρι και 7 έτη 46%	Πάνω από 14 μέχρι και 15 έτη 79%
Πάνω από 7 μέχρι και 8 έτη 52%	Πάνω από 15 έτη 80%
Πάνω από 8 μέχρι και 9 έτη 57%	

2. Πίνακας που εμφανίζει πότε εφαρμόζεται το τεκμήριο δαπανών διαβίωσης με βάση Ε.Ι.Χ αυτοκίνητα. Ισχύει από 1.1.2003.

Αριθμός αυτοκινήτων φορολογούμενου συζύγου, παιδιών κλπ προστατευμένων	Έτος απόκτησης	Φορολογήσιμοι ίπποι	Εργοστασιακή τιμολογιακή αξία πρώτου έτους κυκλοφορίας μείον παλαιότητα	Τεκμήριο
Ε.Ι.Χ αυτοκίνητα ένα ή περισσότερα	Μέχρι 31.12.1992	Ανεξάρτητα ίπων	-	ΟΧΙ
Ε.Ι.Χ αυτοκίνητα ένα η περισσότερα	Από 1.1.1993-31.12.2003	Μέχρι και 14	-	ΟΧΙ
Ε.Ι.Χ αυτοκίνητα ένα η περισσότερα	Από 1.1.1993-31.12.2003	Πάνω από 14	Μέχρι 50.000 ευρώ	ΟΧΙ
Ε.Ι.Χ αυτοκίνητα	Από 1.1.1993-31.12.2003	Πάνω από 14	Πάνω από 50000 ευρώ	ΝΑΙ
Ε.Ι.Χ αυτοκίνητα ένα η περισσότερα	Από 1.1.2004	Ανεξάρτητα ίπων	Μέχρι 50.000 ευρώ	ΟΧΙ
Ε.Ι.Χ αυτοκίνητα	Από 1.1.2004	Ανεξάρτητα ίπων	Πάνω από 50000 ευρώ	ΝΑΙ

3. Τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης που προκύπτει από Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητο που εισήχθει με μειωμένους δασμούς, φόρους ή τέλη λόγω μετοικεσίας από την αλλοδαπή.

Από 1.1.1998 (οικ. Έτος 1999) ο φορολογούμενος για την τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης που προκύπτει με βάση τους φορολογήσιμους ίππους του επιβατικού

αυτοκινήτου του ιδιωτικής χρήσης το οποίο εισήγαγε με μειωμένους δασμούς, φόρους ή τέλη λόγω μετοικεσίας του από την αλλοδαπή για το μεν έτος του εκτελωνισμού του αυτοκινήτου αυτού και για τα δύο επόμενα έτη, εξαιρείται από αυτή την δαπάνη, ενώ κατά τα δύο αμέσως επόμενα έτη βαρύνεται μόνο με ποσοστό 50 % αυτής της δαπάνη εφόσον και κατά τα επόμενα δύο έτη εξακολουθεί να κατοικεί στην Ελλάδα.

4. Μη εφαρμογή του τεκμηρίου διαβίωσης για επιβατικό αυτοκίνητο Ι.Χ. προσώπου που το εισήγαγε ,με μειωμένους δασμούς, λόγω μετοικεσίας.

Το τεκμήριο προσδιορισμού της ετήσιας δαπάνης δεν εφαρμόζεται για τεκμαρτή δαπάνη, η οποία προκύπτει βάσει ενός επιβατικού ιδιωτικής χρήσης ιδιοκτησίας προσώπου που το εισήγαγε με μειωμένους δασμούς, φόρους ή τέλη λόγω μετοικεσίας του από την αλλοδαπή για το έτος εκτελωνισμού του αυτοκινήτου και τα 2 επόμενα έτη εφόσον ο δικαιούχος της απαλλαγής εξακολουθεί και τα 2 επόμενα έτη, να κατοικεί στη Ελλάδα. Αντιθέτως εάν εισάγουν 2 ή περισσότερα αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης η εξαίρεση δεν ισχύει ούτε για το ένα αυτοκίνητο.

5. Μη εφαρμογή τεκμηρίου για μεταχειρισμένα αυτοκίνητα που αγοράζονται από επιχειρήσεις αγοραπωλησίας αυτοκινήτων.

Εξαιρούνται οι επιχειρήσεις μεταπώλησης αυτοκινήτων από την δαπάνη που προκύπτει με βάση τα επιβατικά αυτοκίνητα που έχουν αγορασθεί για μεταπώληση με τις διατάξεις του άρθρου 45 του ν. 2859/2000 εφόσον η άδει και οι πινακίδες κυκλοφορίας του μεταβιβαζόμενου αυτοκινήτου έχουν παραμείνει στην Δ.Ο.Υ. στην οποία έγινε με η μεταβίβαση του αυτοκινήτου προς την επιχείρηση μεταπώλησης μέχρι και την ημερομηνία μεταπώλησης από αυτή σε τρίτο και εφόσον βέβαια το αυτοκίνητο κατά το χρονικό διάστημα δεν κυκλοφόρησε παράνομα. Κατά τις μεταπωλήσεις δεν απαιτείται πιστοποιητικό ότι έχει δηλωθεί το σχετικό τεκμήριο δαπάνης για τα αυτοκίνητα αυτά προκειμένου να πωληθούν από τις υπόψη επιχειρήσεις.

Οι εξαιρέσεις αυτής της παραγράφου δεν ισχύουν στην περίπτωση μεταβίβασης αυτοκινήτων που δεν υπάγονται σε αυτό το καθεστώς, έστω και αν μεταβιβάζονται από αυτές τις επιχειρήσεις που μεταπωλούν και άλλα αυτοκίνητα που υπάγονται σε αυτό το καθεστώς.

6. Εξαιρέση από την τεκμαρτή δαπάνη διαβίωσης ενός επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης μέχρι 14 φορολογήσιμους ίππους πολύτεκνου. Ίσχυσε μέχρι 31.12.2002.

Το τεκμήριο προσδιορισμού της ετήσιας δαπάνης δεν εφαρμόζεται για τεκμαρτή δαπάνη η οποία προκύπτει βάσει ενός επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης μέχρι και 14 φορολογήσιμους ίππους, το οποίο ανήκει στην κυριότητα ή κατοχή πολύτεκνου με τρία τουλάχιστον τέκνα που τον βαρύνουν ή την σύζυγο του και των προσώπων που συνοικούν μαζί του και τους βαρύνουν.

Στην περίπτωση που στην κυριότητα ή την κατοχή όλων των πιο πάνω προσώπων ανήκουν δύο ή περισσότερα επιβατικά αυτοκίνητα, τότε η εξαιρέση θα ισχύσει για ένα μόνο αυτοκίνητο μέχρι και 14 φορολογήσιμους ίππους.

7. Η κατοχή λεωφορείου ιδιωτικής χρήσης από πολύτεκνο δεν είναι τεκμήριο.

Για την χορήγηση άδειας κυκλοφορίας λεωφορείου ιδιωτικής χρήσης για την μεταφορά πολυμελούς οικογένειας απαιτείται ειδική έγκριση από το Υπουργείο Μεταφορών, η οποία δεν απαιτείται για την χορήγηση άδειας κυκλοφορίας απλού επιβατικού αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσης. Επίσης στις αποφάσεις αυτές τα οχήματα αυτά δεν αναφέρονται ως <<επιβατικά I.X.>> αλλά ως <<λεωφορεία I.X.>>.

Άρα αφού τα ειδικής άδειας λεωφορεία αυτά δεν θεωρούνται επιβατικά αυτοκίνητα ιδιωτικής χρήσης και εφόσον δεν είναι τύπου JEEP και στην άδεια κυκλοφορίας τους αναφέρονται ως <<λεωφορεία I.X.>> χωρίς τον χαρακτηρισμό επιβατικό. Δεν λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό της τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης με βάση τους φορολογήσιμους ίππους αυτών, δεδομένου ότι οι φορολογικοί νόμοι ερμηνεύονται στενά γραμματικά και δεν επιτρέπεται διασταλτική ερμηνεία αυτών.

8. Καταργείται το τεκμήριο διαβίωσης για ένα σκάφος μέχρι 10 μέτρα όταν δεν έχει ναυτολογημένο πλήρωμα.

Από 1.1.2003 καταργείται η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη που προκύπτει από ένα σκάφος αναψυχής ολικού μήκους μέχρι 10 μέτρα που δεν έχει ναυτολογημένο πλήρωμα για ολόκληρο ή μέρος του έτους.

Η απαλλαγή αυτή ισχύει για ένα μόνο σκάφος αναψυχής το οποίο πληρεί ταυτόχρονα και τις δύο προϋποθέσεις δηλαδή είναι μέχρι 10 μέτρα και δεν έχει ναυτολογημένο πλήρωμα. Σε περίπτωση συζύγων που έχουν στην κυριότητα ή στην

κατοχή τους περισσότερα του ενός τέτοια σκάφη, η απαλλαγή θα εφαρμοστεί πάλι μόνο για ένα σκάφος και συγκεκριμένα για αυτό με την μεγαλύτερη τεκμαρτή δαπάνη.

9. Απαλλαγή από το τεκμήριο για αγορά παγίου εξοπλισμού μέχρι 10.000 ευρώ που ίσχυσε από 1.1.2003 έως 21.12.2004.

Από 1.1.2003 μέχρι 31.12.2004 ίσχυσε απαλλαγή από το τεκμήριο η δαπάνη για την αγορά παγίου εξοπλισμού επαγγελματικής χρήσης από πρόσωπα που ασκούσαν επιχείρηση ή ελευθέριο επάγγελμα μέχρι του ποσού 10.000 ευρώ, αν η δαπάνη πραγματοποιείται μέσα στο έτος έναρξης άσκησης της δραστηριότητας και στα δύο επόμενα έτη και μέχρι ποσού που αντιστοιχούσε σε ποσοστό 50 % των καθαρών κερδών που δηλώθηκαν από τον προηγούμενο έτος με αρχική δήλωση, η οποία υποβλήθηκε μέχρι το τέλος του οικείου οικονομικού έτους, για δαπάνες που πραγματοποιούνται στα επόμενα έτη.

Δεν αποτελεί τεκμήριο αγοράς κινητού πράγματος μεγάλης αξίας η δαπάνη που πραγματοποιείται για την αγορά αρδευτικού εξοπλισμού που χρησιμοποιείται για τις ανάγκες γεωργικής εκμετάλλευσης.

Τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονταν από τους αγρότες για αγορά γεωργικού μηχανολογικού εξοπλισμού όπως αυτοκινούμενων αγροτικών οχημάτων, γεωργικού μηχανολογικού εξοπλισμού πλην αρδευτικού, κ.λπ. λογίζονταν ως ετήσια τεκμαρτή δαπάνη αγοράς μέχρι 31.12.2004, η οποία μειωνόταν ισόποσα με τα χρηματικά ποσά των οικονομικών ενισχύσεων, κοινοτικών ή εθνικών, που τους καταβάλλονται για την απόκτηση των πιο πάνω επενδυτικών αγαθών του αγροτικού τομέα, με τα ποσά των χαμηλότοκων δανείων.

Τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονταν από αγρότες για αγορά γεωργικών αυτοκινούμενων οχημάτων, όπως γεωργικού ελκυστήρα λογίζονταν ως ετήσια τεκμαρτή δαπάνη.

Από 1.1.2005 ισχύει η απαλλαγή από το τεκμήριο αγοράς παγίου εξοπλισμού και καταλαμβάνει όλες τις επιχειρήσεις ανεξάρτητα κατηγορίας βιβλίων και Κ.Β.Σ., όποια δραστηριότητα και να ασκούν άρα και γεωργική- αγροτική και αφορά ολόκληρο το ποσό της δαπάνης που καταβάλλεται για αγορά παγίου εξοπλισμού επαγγελματικής χρήσης.

10. Σε περίπτωση αγοράς ή κατασκευής κτιριακού εξοπλισμού όπως αποθήκες, υπόστεγα, βουστάσια, θερμοκήπια κ.λπ. από αγρότες ως τεκμήριο δαπάνης θα λαμβάνεται το ποσό που απομένει αφού αφαιρεθεί από το ποσό αγοράς το συνολικό ποσό της οικονομικής ενίσχυσης.

Για λόγους δίκαιης φορολογικής μεταχείρισης, από την διοίκηση έγινε δεκτό ότι στις περιπτώσεις απόκτησης επενδυτικών αγαθών από τους αγρότες για τα οποία τους χορηγούνται οικονομικές ενισχύσεις, ως τεκμήριο δαπάνης να λαμβάνεται το ποσό που απομένει αφού αφαιρεθεί από το ποσό αγοράς του επενδυτικού αγαθού, το συνολικό ποσό της οικονομικής ενίσχυσης ανεξάρτητα αν το ποσό αυτό εισπράττεται από τον αγρότη στο ίδιο έτος που έγινε η αγορά ή κατασκευή του επενδυτικού αγαθού

3.4 ΑΡΘΡΟ 19 “Διαφορά εισοδήματος και υπολογισμός του φόρου αυτής”

1. Η διαφορά μεταξύ του εισοδήματος που δηλώθηκε από το φορολογούμενο, τη σύζυγο του και τα πρόσωπα που τους βαρύνουν ή προσδιορίστηκε από τον προϊστάμενο της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας και της συνολικής ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης τους, των άρθρων 16 και 17, προσαυξάνει τα εισοδήματα που δηλώνονται ή προσδιορίζονται από τον προϊστάμενο της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας κατά το ίδιο οικονομικό έτος, του φορολογούμενου ή της συζύγου του, κατά περίπτωση, από εμπορικές επιχειρήσεις ή από την άσκηση ελευθέρων επαγγελμάτων και αν δε δηλώνεται εισόδημα από τις κατηγορίες αυτές η διαφορά αυτή λογίζεται εισόδημα της παραγράφου 3 του άρθρου 48.

2. Ο προϊστάμενος της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας κατά τον προσδιορισμό της διαφοράς της προηγούμενης παραγράφου υποχρεούται να λάβει υπόψη του τα αναγραφόμενα στη δήλωση χρηματικά ποσά, τα οποία αποδεικνύονται από νόμιμα παραστατικά στοιχεία και με τα οποία καλύπτεται ή περιορίζεται η διαφορά που προκύπτει.

Στις περιπτώσεις αυτής της παραγράφου ο φορολογούμενος φέρει το βάρος της απόδειξης. Τα ποσά αυτά ιδίως είναι:

Α) Πραγματικά εισοδήματα τα οποία αποκτήθηκαν από τον ίδιο, τη σύζυγο του και τα πρόσωπα που τους βαρύνουν και τα οποία απαλλάσσονται από το φόρο ή φορολογούνται με ειδικό τρόπο σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Αν τα εισοδήματα αυτά αποκτήθηκαν στην αλλοδαπή, αναγνωρίζονται, εφόσον υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος στην Ελλάδα ή απαλλάσσονται νομίμως από αυτόν.

- Β)** Χρηματικά ποσά που δε θεωρούνται εισόδημα κατά τις ισχύουσες διατάξεις.
- Γ)** Χρηματικά ποσά που προέρχονται από τη διάθεση περιουσιακών στοιχείων.
- Δ)** Εισαγωγή συναλλάγματος, που δεν εκχωρείται υποχρεωτικά στην Τράπεζα της Ελλάδος, εφόσον δικαιολογείται η απόκτησή του στην αλλοδαπή.
- Δεν απαιτείται η δικαιολόγηση της απόκτησης αυτού του συναλλάγματος για τα πρόσωπα:
- Αα.** Που κατοικούν μονίμως στο εξωτερικό,
- Ββ.** Που είχαν διαμείνει τρία τουλάχιστον χρόνια στην αλλοδαπή και η εισαγωγή του συναλλάγματος γίνεται μέσα σε δυο χρόνια από τη μετοικεσία τους.
- Γγ.** Που είχαν διαμείνει πέντε τουλάχιστον συνεχή χρόνια στην αλλοδαπή και το επικαλούμενο ποσό συναλλάγματος προέρχεται από καταθέσεις στο όνομα τους ή στο όνομα του άλλου συζύγου σε τράπεζα της Ελλάδας ή σε υποκατάστημα ελληνικής τράπεζας στο εξωτερικό κατά το χρόνο που διέμεναν στην αλλοδαπή ή από καταθέσεις τους μέσα σε ένα χρόνο από τη μετοικεσία τους στην Ελλάδα χωρίς το συνάλλαγμα αυτό να έχει επανεξαχθεί στην αλλοδαπή. Η προϋπόθεση της μη επανεξαγωγής του συναλλάγματος δεν απαιτείται για το ποσό εκείνο του συναλλάγματος που έχει επανεξαχθεί στην αλλοδαπή για την απόκτησή περιουσιακού στοιχείου από εκείνα που αναφέρονται στο άρθρο 17, εφόσον η δαπάνη για την απόκτηση αυτού του στοιχείου έχει ληφθεί υπόψη κατά την εφαρμογή των άρθρων 17 ή 19.
- ε)** Δάνεια, τα οποία έχουν ληφθεί και αποδεικνύονται με έγγραφα στοιχεία που φέρουν βέβαιη χρονολογία. Ειδικώς, όταν πρόκειται για την κάλυψη διαφοράς δαπάνης της προηγούμενης παραγράφου, κατά το ποσό που προέρχεται από δαπάνη του άρθρου 17, το ποσό του δανείου λαμβάνεται υπόψη εφόσον από το οικείο έγγραφο αποδεικνύεται ότι έχει ληφθεί πριν από την πραγματοποίηση της σχετικής δαπάνης.
- στ)** Δωρεά ή γονική παροχή χρηματικών ποσών για την οποία η οικεία φορολογική δήλωση έχει υποβληθεί μέχρι τη λήξη του έτους στο οποίο πραγματοποιήθηκε η σχετική δαπάνη.
- ζ)** Ανάλωση κεφαλαίου που αποδεδειγμένα έχει φορολογηθεί κατά τα προηγούμενα έτη ή νόμιμα έχει απαλλαγεί από το φόρο.

Για τον προσδιορισμό του κεφαλαίου κάθε έτους από τα πραγματικά εισοδήματα που έχουν φορολογηθεί ή νόμιμα απαλλαγεί από το φόρο, τα οποία προκύπτουν από συμψηφισμό των θετικών και αρνητικών στοιχείων αυτών, τα

χρηματικά ποσά, τα οριζόμενα στις προηγούμενες περιπτώσεις και οποιοδήποτε άλλο ποσό το οποίο αποδεδειγμένα έχει εισπραχθεί, εκπίπτουν οι δαπάνες που ο προσδιορισμός του ορίζεται από τα άρθρα 16 και 17, ανεξάρτητα από το αν απαλλάσσονται της εφαρμογής του τεκμηρίου.

Στην περίπτωση που δεν υπάρχουν δαπάνες με βάση το άρθρο 16 ή αν το ποσό τους είναι μικρότερο από τις δυο χιλιάδες εννιακόσια (2900) ευρώ, το ποσό που πρέπει να εκπέσει αντί αυτών προσδιορίζεται με βάση την κοινωνική, οικονομική και οικογενειακή κατάσταση των φορολογουμένων και των αποδειγμένων δαπανών διαβίωσης τους και σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να είναι κατώτερο των δυο χιλιάδων εννιακοσίων (2900) ευρώ. Κάθε ποσό που καταβλήθηκε για την απόκτηση αυτών των εσόδων τα μειώνει, προκειμένου αυτά να ληφθούν υπόψη για την κάλυψη ή τον περιορισμό της συνολικής ετήσιας δαπάνης, εκτός αν τα ποσά αυτά έχουν ληφθεί υπόψη κατά τον προσδιορισμό του εισοδήματος του έτους που καταβλήθηκαν και ο φορολογούμενος επικαλείται ανάλωση κεφαλαίου του έτους αυτού.

Για την κάλυψη ή περιορισμό της διαφοράς που προκύπτει κατά την εφαρμογή των διατάξεων αυτής της περίπτωσης δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 10 του ν.2019/1992 (ΦΕΚ Α 34) για τα ποσά των πραγματικών ή τεκμαρτών δαπανών που πραγματοποιούνται από 1/1/1994. Χρηματικά ποσά που έχουν ληφθεί υπόψη από τη δήλωση που, τυχόν, υποβλήθηκε κατά τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 10 του ν.2019/1192, για την κάλυψη ή τον περιορισμό διαφοράς δαπάνης, αφαιρούνται από το κεφάλαιο που σχηματίζεται από προηγούμενα έτη, όπως αυτό προσδιορίζεται με βάση όσα ορίζονται στα εδάφια δεύτερο, τρίτο και τέταρτο αυτής της περίπτωσης.

3. Προκειμένου προσδιορισμού του εισοδήματος με βάση την ετήσια τεκμαρτή δαπάνη του παρόντος άρθρου, η ζημιά του ίδιου οικονομικού έτους ή και των προηγούμενων δεν εκπίπτει και ούτε μεταφέρεται για συμψηφισμό στα επόμενα οικονομικά έτη.

4. Οι υπόχρεοι που δεν αναγράφουν ή ανακριβώς αναφέρουν στη δήλωση τα στοιχεία τα σχετικά με τις δαπάνες απόκτησης περιουσιακών στοιχείων και τον προσδιορισμό της ετήσιας συνολικής δαπάνης διαβίωσης, υπόκεινται σε πρόστιμο που ορίζεται στο άρθρο 87. Επίσης, όσοι δεν αναγράφουν στη δήλωση τη δαπάνη αγοράς ή ανέγερσης ακινήτων υπόκεινται στις κυρώσεις που προβλέπονται από το άρθρο 88..

5. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται τα δικαιολογητικά που υποβάλλονται με τη δήλωση φόρου εισοδήματος και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου.

3.4.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΡΘΡΟΥ 19.

1. Εισοδήματα που αποκτήθηκαν στην αλλοδαπή για περιορισμό ή κάλυψη τεκμαρτής διαφοράς εισοδήματος-δαπάνης.

Τα πραγματικά εισοδήματα τα οποία αποκτήθηκαν από το φορολογούμενο, τη σύζυγό του και τα πρόσωπά που τους βαρύνουν, λαμβάνονται υπόψη για την κάλυψη ή τον περιορισμό της διαφοράς δαπάνης αν αυτά αποκτήθηκαν στην αλλοδαπή μόνο εφόσον δηλώθηκαν και υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος στην Ελλάδα ή απαλλάσσονται από αυτόν. Προς απόδειξη της φορολογίας ή της νόμιμης απαλλαγής πρέπει τα εισοδήματα αυτά να έχουν περιληφθεί σε δήλωση εισοδήματος που έχει υποβληθεί σε κάποια Δ.Ο.Υ. στην Ελλάδα. Έτσι δεν μπορεί να γίνει επίκληση εισοδημάτων εξωτερικού χωρίς υποχρεωτική δήλωσή τους στην Ελλάδα ή φορολογία τους με ειδικό τρόπο (Εγκ.ΠΟΛ. 1207/1991).

2. Το ελάχιστο ποσό του καθαρού εισοδήματος με βάση τα αντικειμενικά κριτήρια λαμβανόταν υπόψη για τον περιορισμό ή κάλυψη τεκμηρίων δαπανών διαβίωσης.

Όπως πάγια έχει γίνει δεκτό από τη Διοίκηση από την έναρξη εφαρμογής των αντικειμενικών κριτηρίων, για τον περιορισμό ή κάλυψη τεκμηρίων δαπανών διαβίωσης θεωρείται ως δηλωθέν εισόδημα που έχει φορολογηθεί το εισόδημα που προσδιορίζεται με βάση τα αντικειμενικά κριτήρια του άρθρου 33 και του άρθρου 51 του ν. 2238/1994 και κατά συνέπεια λαμβάνεται υπόψη για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 19 του ν. 2238/1994 (Σχετ. Εγκ.ΠΟΛ.1187/2.7.1998).

3. Κάλυψη ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης με τόκους καταθέσεων σε ευρώ ή σε συνάλλαγμα.

Η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη που βαρύνει το φορολογούμενο καλύπτεται ή περιορίζεται μεταξύ άλλων και με πραγματικά εισοδήματα τα οποία αποκτήθηκαν από τον ίδιο, τη σύζυγό του και τα πρόσωπα που τους βαρύνουν και τα οποία απαλλάσσονται από το φόρο ή φορολογούνται με ειδικό τρόπο σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις (άρθρο 19 παρ 2^α ΚΦΕ), όπως είναι και οι τόκοι καταθέσεων είτε σε ευρώ είτε σε συνάλλαγμα.

4. Τόκοι κοινών λογαριασμών.

Στις περιπτώσεις κοινών λογαριασμών το ποσό των τόκων, μετά την αφαίρεση του φόρου που επιβάλλεται στους τόκους, καταρχήν μερίζεται ισομερώς μεταξύ των προσώπων στο όνομα των οποίων έχει ανοιχθεί ο λογαριασμός και λαμβάνεται υπόψη αναλόγως για την κάλυψη τεκμηρίων. Σημειώνεται ότι δεν απαγορεύεται και ανήκει στην ελεγκτική εξουσία του προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ. ο έλεγχος της δυνατότητας κατάθεσης χρημάτων στο λογαριασμό από όλα τα πρόσωπα συνδικαιούχους του λογαριασμού και ο ανάλογος υπολογισμός των τόκων. Η τελευταία αναφορά μας γίνεται για κοινούς λογαριασμούς μεταξύ γονέων με τα ανήλικα τέκνα τους και επίκληση των τόκων από τα ανήλικα τέκνα.

5. Το δάνειο για κάλυψη ή περιορισμό προστιθέμενης διαφοράς δαπάνης τεκμηρίων πρέπει να έχει ληφθεί πριν από την πραγματοποίηση της δαπάνης.

Σύμφωνα με το άρθρο 19 του ΚΦΕ η διαφορά που προκύπτει μεταξύ της συνολικής ετήσιας δαπάνης διαβίωσης και του συνολικού εισοδήματος που δηλώθηκε από το φορολογούμενο, καλύπτεται ή περιορίζεται, μεταξύ των άλλων, με δάνεια, τα οποία έχουν ληφθεί και αποδεικνύονται με έγγραφα στοιχεία που φέρουν βέβαιη ημερομηνία. Ειδικώς εάν πρόκειται για τον περιορισμό ή την κάλυψη της διαφοράς μεταξύ της συνολικής ετήσιας δαπάνης διαβίωσης και του συνολικού εισοδήματος που δηλώθηκε από το φορολογούμενο κατά το ποσό που προέρχεται για απόκτηση περιουσιακού στοιχείου, το ποσό του δανείου λαμβάνεται υπόψη εφόσον από το οικείο έγγραφο αποδεικνύεται ότι έχει ληφθεί πριν από την πραγματοποίηση της σχετικής δαπάνης (άρθρο 19 παρ 2 περ.έ ν.2238/1994). Άρα δεν λαμβάνονται υπόψη δάνεια για την κάλυψη τεκμηρίου απόκτησης περιουσιακού στοιχείου όταν προκύπτει ότι τα χρήματα καταβλήθηκαν μεταγενέστερα από την ημερομηνία πραγματοποίησης π.χ. της αγοράς ακινήτου, έστω και αν έχουν αυτά καταβληθεί λίγες μέρες μετά την αγορά (Σχετ έγγρ. 1099830/2116/19.12.2003).

6. Δάνεια για περιορισμό ή κάλυψη τεκμαρτής διαφοράς εισοδήματος-δαπάνης.

Όταν ο φορολογούμενος επικαλείται δάνεια προκειμένου να καλύψει δαπάνες πρέπει σε όλες τις περιπτώσεις, τα δάνεια να αποδεικνύονται με έγγραφα στοιχεία που φέρουν βέβαιη χρονολογία. Όταν πρόκειται για την κάλυψη διαφοράς που προέρχεται από δαπάνες αγοράς αυτοκινήτου, κλπ. Τι ποσό του δανείου λαμβάνεται

υπόψη εφόσον από το οικείο έγγραφο του δανείου (που πρέπει να φέρει βεβαία χρονολογία) αποδεικνύεται ότι το δάνειο έχει ληφθεί πριν από τη πραγματοποίηση της σχετικής δαπάνης. Κατά συνέπεια τόσο η ημερομηνία υπογραφής του οικείου εγγράφου όσο και η ημερομηνία καταβολής του δανείου, πρέπει να είναι η ίδια ή προγενέστερη της πραγματοποίησης της σχετικής δαπάνης. Εξαίρεση μπορεί να υπάρξει σε ανέγερση ακινήτου που ορισμένες εργασίες έχουν γίνει και η εξόφλησή τους ενεργείται από δάνειο που θα ληφθεί μεταγενέστερα.

7. Το δάνειο πρέπει να έχει χαρτοσημανθεί από την Δ.Ο.Υ. εμπρόθεσμα.

Για τη διασφάλιση των συμφερόντων του Δημοσίου από τυχόν εικονικές συμβάσεις δανείων, η διοίκηση έχει κάνει δεκτό ότι για τον περιορισμό ή την κάλυψη της διαφοράς το δάνειο πρέπει να έχει βέβαιη χρονολογία. Βέβαιη χρονολογία αποκτά το ιδιωτικό συμφωνητικό έγγραφο δανείου μόνο από τη στιγμή που η αρμόδια Δ.Ο.Υ. προβεί στη νόμιμη χαρτοσήμανση και μάλιστα εμπρόθεσμα. (Εγγρ. 106562/1*1149/6.6.1994).

8. Ποιές δαπάνες καλύπτει το δάνειο όταν χαρτοσημανθεί εκπρόθεσμα.

Σε περίπτωση που ιδιωτικό συμφωνητικό δανείου χαρτοσημανθήκε εκπρόθεσμα ο φορολογούμενος δικαιούται με το αναληφθέν ποσό του δανείου να καλύψει τεκμαρτές δαπάνες διαβίωσης του άρθρου 16 του ν.2238/1994, οι οποίες αφορούν το έτος μέσα στο οποίο πραγματοποιήθηκε η εκπρόθεσμη χαρτοσήμανση και πραγματικές δαπάνες του άρθρου 17 του ν. 2238/1994, οι οποίες πραγματοποιούνται από την ημερομηνία χαρτοσήμανσης και μετά. (εγκ. ΠΟΛ.1207/1991 και 1108739/1772/15.5.2002).

9. Κάλυψη τεκμηρίων με δάνειο από το εξωτερικό.

Από την γενική διατύπωση των διατάξεων του άρθρου 19 παρ 2 περίπτωση έ του ΚΦΕ, προκύπτει ότι το δάνειο μπορεί να ληφθεί τόσο στην ημεδαπή όσο και στην αλλοδαπή και η σχετική σύμβαση του δανείου, είναι δυνατόν να καταρτισθεί τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό, δεδομένου ότι δεν προβλέπεται κάποια διαφορετική ειδική ρύθμιση από τον φορολογικό νόμο. Με βάση την θέση αυτή έχει γίνει δεκτό ότι, αν η σύμβαση του δανείου καταρτισθεί στο εξωτερικό, τότε απαιτείται θεώρηση της από τον αρμόδιο Πρόξενο. Ειδικώς στην περίπτωση που η σύμβαση του δανείου είναι γραμμένη σε ξένη γλώσσα απαιτείται επίσημη μετάφραση

της στα Ελληνικά. Τέλος απαιτείται να κατατεθεί σαν δικαιολογητικό επίσημα στοιχείο από το οποίο να προκύπτει η είσπραξη καθώς και η ημερομηνία είσπραξης του δανείου. Εάν το δάνειο συνάφθηκε σε ξένο νόμισμα, μαζί με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος του οικείου οικονομικού έτους, απαιτείται και η υποβολή του πρωτότυπου της μοναδικής βεβαίωσης αγοράς συναλλάγματος της αρμόδιας Τράπεζας ή των Ε.Λ.Τ.Α., μέσω των οποίων έχει εισαχθεί το υπόψη συνάλλαγμα στην Ελλάδα. (Εγκ. ΠΟΛ. 1020/1989).

10. Χρηματικά ποσά που λαμβάνονται μέσω πιστωτικών καρτών.

Μεταξύ των ποσών τα οποία μειώνουν την τεκμαρτή δαπάνη περιλαμβάνονται και τα δάνεια που λαμβάνονται και αποδεικνύονται με έγγραφα στοιχεία που φέρουν βέβαιη χρονολογία. (Σχετ ΠΟΛ. 1094/23.3.1989).

Άρα λαμβάνονται υπόψη και τα ποσά που εισπράττονται μέσω των πιστωτικών καρτών (ουσία δάνεια) εφόσον λαμβάνονται πριν την σχετική δαπάνη (τεκμήριο).

Γενικότερα σημειώνουμε ότι τα καταναλωτικά δάνεια καθώς και τα χρήμα που εισπράττονται μέσω πιστωτικών καρτών, τα οποία δεν συνδέονται με λογαριασμούς καταθέσεων ή λογαριασμούς χρεοπιστώσεων δεδομένου ότι δεν λαμβάνονται για συγκεκριμένο σκοπό, μπορούν να συμπεριληφθούν στα ποσά του άρθρου 19 του ν.2238/1994 και συνεπώς να χρησιμοποιηθούν για την κάλυψη τεκμηρίου αγοράς ακινήτων, αυτοκινήτων, σκαφών κλπ, εφόσον βέβαια έχουν εισπραχθεί πριν από την πραγματοποίηση της οικείας δαπάνης. (Εγγρ.1001584/44/Α0012/11.1.2007).

11. Όταν ο φορολογούμενος επικαλείται δάνεια πρέπει να ελέγχεται ο σκοπός χορήγησης κάθε δανείου.

Όταν ο φορολογούμενος επικαλείται δάνεια για τη δικαιολόγηση των τεκμαρτών του δαπανών των άρθρων 16 και 17 του ν.2238/1994, πρέπει να ελέγχεται ο σκοπός χορήγησης κάθε δανείου και τούτο γιατί δεν επιτρέπεται η δικαιολόγηση αυτών των δαπανών με χρηματικά ποσά από δάνεια τα οποία έχουν χορηγηθεί στο φορολογούμενο για άλλους λόγους π.χ. δάνεια βιοτεχνικά, δάνεια κινήσεως κλπ (Σχετ Εγκ. ΠΟΛ.1094/1989).

12. Κάλυψη τεκμηρίου αγοράς ακινήτου με καταναλωτικά δάνεια.

Η προστιθέμενη διαφορά τεκμηρίων περιορίζεται ή καλύπτεται, μεταξύ άλλων, με δάνεια, τα οποία έχουν ληφθεί και αποδεικνύονται με έγγραφα στοιχεία που φέρουν βέβαιη χρονολογία. Ειδικώς, όταν πρόκειται για την κάλυψη της προστιθέμενης διαφοράς τεκμηρίων κατά το ποσό που προέρχεται από δαπάνη του άρθρου 17, το ποσό του δανείου λαμβάνεται υπόψη εφόσον από το οικείο έγγραφο αποδεικνύεται ότι έχει ληφθεί πριν από την πραγματοποίηση της σχετικής δαπάνης (άρθρο 19 παρ.2 περ έ του ν.2238/1994).

13. Διαπιστώσεις για δανειακές συμβάσεις από πιστωτικά ιδρύματα του εξωτερικού.

Ο φορολογούμενος μπορεί να δικαιολογήσει τα τεκμήρια του εισοδήματος με χρηματικά ποσά δανείων που έχει λάβει από πιστωτικά ιδρύματα τα οποία βρίσκονται στην αλλοδαπή γιατί ο νόμος δεν κάνει ιδιαίτερη μνεία. Όταν ο φορολογούμενος για την δικαιολόγηση των τεκμαρτών του δαπανών των άρθρων 16 και 17 του ν.2238/1994, επικαλείται δάνεια τα οποία βρίσκονται στην αλλοδαπή, πρέπει να διαπιστώνεται:

Α)αν ο δανειστής είχε την δυνατότητα να χορηγήσει το δάνειο, δηλαδή αν υφίσταται το πιστωτικό ίδρυμα που αναφέρεται στις δανειακές συμβάσεις και είναι επίσημα αναγνωρισμένο από την Τράπεζα της Ελλάδος (Δ/νη Εποπτείας Πιστωτικού Συστήματος).

Β)αν το πιστωτικό ίδρυμα χορήγησε το δάνειο (εξέταση της πλαστότητας της δανειακής σύμβασης).

Γ)αν έγινε ανάληψη του ποσού του δανείου (σε προηγούμενο έτος ή κατά την διάρκεια του έτους που ο υπόχρεος το επικαλείται για την δικαιολόγηση των τεκμαρτών του δαπανών των άρθρων 16 και 17 του ν.2238/1994).

Δ)αν το σχετικό, κατά περίπτωση, ποσό δανείου έχει εισαχθεί στην Ελλάδα και εφόσον εισήχθη σε ξένο νόμισμα, αν-ανάλογα με τον χρόνο εισαγωγής του- έχει δραχμοποιηθεί ή μετατραπεί σε ευρώ.

Ε)τον σκοπό χορήγησης του δανείου.

Στ)αν η σχετική δανειακή σύμβαση έχει θεωρηθεί από τον αρμόδιο πρόξενο, καθόσον η ημερομηνία θεώρησης, σύμφωνα με την πάγια θέση της διοίκησης, είναι η βεβαία χρονολογία σύναψης του δανείου για την εφαρμογή των υπόψη διατάξεων. Επομένως η ημερομηνία θεώρησης της δανειακής σύμβασεως από τον αρμόδιο

Πρόξενο πρέπει να είναι η ίδια ή προγενέστερη από την ημερομηνία διενέργειας των δαπανών του άρθρου 17 του ν.2238/1994.

Ζ) Ποιες είναι οι ασφάλειες του δανείου δεδομένου ότι συναρτώνται με την φοροδοτική δυνατότητα του υπόχρεου και με την εκπλήρωση φορολογικών υποχρεώσεων των αντισυμβαλλόμενων μερών στη χώρα μας.

Η) Αν εκπληρώθηκαν όλες οι τυχόν φορολογικές υποχρεώσεις των αντισυμβαλλόμενων μερών που απορρέουν από κάθε δανειακή σύμβαση π.χ. χαρτοσήμανση δανειακών συμβάσεων, τόκοι δανείου (άρθρο 25 παρ.3 ν.2238/1994), εισόδημα από τόκους (άρθρο 24 παρ.1 περ.Γ ν .2238/1994), παρακράτηση φόρου στο εισόδημα από κινητές αξίες (άρθρο 54 παρ.4,5 ν .2238/1994).

Θ) Πρέπει να διαπιστώνεται το ύψος των τοκοχρεωλυτικών δόσεων που καταβλήθηκαν για την απόσβεση των σχετικών δανείων, δεδομένου ότι τα τυχόν καταβληθέντα ποσά προσαυξάνουν τη συνολική ετήσια τεκμαρτή δαπάνη του φορολογούμενου. (Σχετ έγγρ.1099830/2116/19.2.2003).

14. Πότε δεν απαιτείται δικαιολόγηση του συναλλάγματος για κάλυψη τεκμηρίου από πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους στην Ελλάδα.

Οι κάτοικοι Ελλάδος μπορούν να περιορίσουν την τυχόν από τις διατάξεις του άρθρου 19 παρ.1 ν.2238/1994 διαφορά εισοδήματος με χρηματικά ποσά που προέρχονται από την εισαγωγή συναλλάγματος στην χώρα μας το οποίο δεν εκχωρείται υποχρεωτικά στην Τράπεζα της Ελλάδος, εφόσον δικαιολογείται η απόκτησή του στην αλλοδαπή. Κατ'εξαιρέση δεν απαιτείται η δικαιολόγηση της απόκτησής αυτού του συναλλάγματος για τα πρόσωπα:

Α) που κατοικούν μονίμως στο εξωτερικό,

Β) που είχαν διαμείνει 3 τουλάχιστον χρόνια στην αλλοδαπή και η εισαγωγή του συναλλάγματος γίνεται μέσα σε 2 χρόνια από τη μετοικεσία τους.

Γ) που είχαν διαμείνει 5 τουλάχιστον συνεχή χρόνια στην αλλοδαπή και το επικαλούμενο ποσό συναλλάγματος προέρχεται από καταθέσεις στο όνομά τους ή στο όνομα του άλλου συζύγου σε τράπεζα ή σε υποκατάστημα ελληνικής τράπεζας στο εξωτερικό κατά το χρόνο που διέμεναν στην αλλοδαπή από καταθέσεις τους μέσα σε 1 χρόνο από τη μετοικεσία τους στην Ελλάδα χωρίς το συνάλλαγμα αυτό να έχει επανεξαχθεί στην αλλοδαπή για την απόκτηση περιουσιακού στοιχείου από εκείνα που αναφέρονται στο άρθρο 17 εφόσον η δαπάνη για την απόκτηση αυτού του στοιχείου έχει ληφθεί υπόψη κατά την εφαρμογή των άρθρων 17 ή 19 του

ν.2238/1994. Εάν αποκτάται εισόδημα στην αλλοδαπή κατά τα έτη που ένα πρόσωπο έχει την κατοικία του στην Ελλάδα, πρέπει το εισόδημα αυτό να το περιλαμβάνει στις δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος (άρθρο 1 και 2 ν.2238/1994). Η εισαγωγή λοιπόν εκείνου του συναλλάγματος του οποίου απαιτείται η δικαιολόγηση της απόκτησής του προκειμένου να ληφθεί υπόψη για τον περιορισμό ή την κάλυψη τεκμηρίων, δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη εάν δεν έχει δηλωθεί και δεν έχει φορολογηθεί στην Ελλάδα. (Σχετ. και η ΠΟΛ.1110/27.3.1997).

15. Δεν απαιτείται η δικαιολόγηση του συναλλάγματος από πρόσωπα που είχαν διαμείνει 5 τουλάχιστον συνεχή χρόνια στην αλλοδαπή.

Δεν απαιτείται η δικαιολόγηση του συναλλάγματος, την εισαγωγή του οποίου επικαλείται ο φορολογούμενος για κάλυψη ή περιορισμό της προστιθέμενης διαφοράς τεκμηρίων δαπανών, από τα πρόσωπα που είχαν διαμείνει 5 τουλάχιστον συνεχή χρόνια στην αλλοδαπή και το επικαλούμενο ποσό συναλλάγματος προέρχεται από καταθέσεις στο όνομα τους ή στο όνομα του άλλου συζύγου σε τράπεζα της Ελλάδας (ανεξάρτητα από το εάν είναι Ελληνική τράπεζα ή υποκατάστημα στην Ελλάδα αλλοδαπής τράπεζας) ή σε υποκατάστημα ελληνικής τράπεζας στην αλλοδαπή, κατά το χρόνο που διέμεναν στην αλλοδαπή ή από καταθέσεις τους μέσα σε ένα χρόνο από τη μετοικεσία τους στην Ελλάδα, χωρίς το συνάλλαγμα αυτό να έχει επανεξαχθεί στην αλλοδαπή. Η προϋπόθεση της μη επανεξαγωγής του συναλλάγματος δεν απαιτείται για το ποσό εκείνο του συναλλάγματος που έχει επανεξαχθεί στην αλλοδαπή για την απόκτηση περιουσιακού στοιχείου από εκείνα που αναφέρονται στο άρθρο 17 του ν. 2238/1994. (π.χ. αγορά αυτοκινήτου, σκάφους, για τη συμμετοχή του σε αλλοδαπή επιχείρηση κτλ.) εφόσον η δαπάνη για την απόκτηση αυτού του στοιχείου έχει ληφθεί υπόψη κατά την εφαρμογή των άρθρων 17 ή 19 του ν. 2238/1994.

16. Δεν απαιτείται η δικαιολόγηση του συναλλάγματος από πρόσωπα που είχαν διαμείνει 3 τουλάχιστον συνεχή χρόνια στην αλλοδαπή και εισάγουν συνάλλαγμα μέσα σε 2 χρόνια από τη μετοικεσία τους.

Η δικαιολόγηση της απόκτησης του συναλλάγματος, προκειμένου να καλυφθεί ή να περιορισθεί με αυτό προστιθέμενη διαφορά τεκμαρτής δαπάνης του άρθρου 19 παρ.2 του ν.2238/1994, δεν απαιτείται, μεταξύ άλλων, από τα πρόσωπα που είχαν διαμείνει 3 τουλάχιστον χρόνια στην αλλοδαπή και η εισαγωγή

(δραχμοποίηση) του συναλλάγματος γίνεται μέσα σε 2 χρόνια από τη μετοικεσία τους. Συνεπώς εφόσον η εισαγωγή του συναλλάγματος γίνεται μέσα σε 2 χρόνια από τη μετοικεσία ο φορολογούμενος μπορεί οποτεδήποτε να αποκτήσει περιουσιακό στοιχείο ή να καλύψει οποιεσδήποτε ετήσιες τεκμαρτές δαπάνες από το εισαχθέν συναλλάγμα χωρίς να υποχρεούται να δικαιολογήσει πως απέκτησε αυτό. Τα παραπάνω ισχύουν για τις δαπάνες που πραγματοποιούνται από την 1.1.1994 και μετά (Σχετ. Εγκ. ΠΟΛ.1238/31.12.1994).

17. Εισαγωγή χρηματικού ποσού από τις χώρες Κράτη- μέλη της ζώνης του ΕΥΡΩ για κάλυψη τεκμαρτής δαπάνης.

Όπως είναι γνωστό με τις διατάξεις του άρθρου 19 παρ.2 του ν.2238/1194 ο προϊστάμενος της Δ.Ο.Υ. κατά τον προσδιορισμό της διαφοράς μεταξύ του εισοδήματος που δηλώθηκε από το φορολογούμενο, τη σύζυγο του και τα πρόσωπα που τους βαρύνουν και της συνολικής ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης, υποχρεούται να λάβει υπόψη του μεταξύ άλλων την εισαγωγή συναλλάγματος, που δεν εκχωρείται υποχρεωτικά στην Τράπεζα της Ελλάδος. Σύμφωνα με τον κανονισμό 974/98 (Ε.Κ.) του Συμβουλίου της 3.5.1998 για την εισαγωγή του Ευρώ, το Ευρώ αντικαθιστά από την 1.1.1999 τα εθνικά νομίσματα των κρατών-μελών (Κ.Μ.) που συμμετέχουν στη ζώνη Ευρώ και καθιερώνονται ως επίσημο νόμισμά τους. Τα εθνικά νομίσματα κατά το μεταβατικό στάδιο αποτελούν υποδιαιρέσεις του Ευρώ και εξακολουθούν να έχουν την ιδιότητα του νόμιμου χρήματος, καθόσον το Ευρώ δεν έχει ακόμη τεθεί σε κυκλοφορία με την υλική του μορφή, αλλά υπάρχει σε λογιστική μορφή. Το μεταβατικό στάδιο για τα 12 κράτη-μέλη που έχουν ήδη ενταχθεί στη ζώνη του ΕΥΡΩ λήγει την 32.12.2001. Ύστερα από τα παραπάνω, χρηματικά ποσά που εισάγονται στη χώρα μας με τη μορφή των εθνικών νομισμάτων των 11 κρατών-μελών που έχουν ήδη ενταχθεί στη ζώνη του Ευρώ, μέχρι την 31.12.2001, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την κάλυψη ετήσιας τεκμαρτής δαπάνης με τις προϋποθέσεις που ορίζονται στις διατάξεις του άρθρου 19 παρ.2 του ν.2238/1194. (Εγκ. ΠΟΛ. 1115/23.4.2001).

18. Όταν έχει απολεσθεί η μοναδική βεβαίωση αγοράς συναλλάγματος είναι δυνατόν από δικαιολογητικά να καλυφθεί το τεκμήριο αγοράς ακινήτου.

Φορολογούμενος το 2001 εισήγαγε ευρώ από το εξωτερικό τα οποία δραχμοποίησε προκειμένου να τα χρησιμοποιήσει για την κάλυψη του τεκμηρίου

αγοράς διαμερίσματος. Ως δικαιολογητικό της δραχμοποίησης δεν προσκόμισε τη μοναδική βεβαίωση αγοράς συναλλάγματος διότι την απώλεσε. Σε αντικατάσταση αυτής, ο φορολογούμενος προσκόμισε μια βεβαίωση της τράπεζας στην αναφέρονται όλα τα απαιτούμενα της εισαγωγής στοιχεία.

Επιπλέον στην ίδια βεβαίωση της, η τράπεζα πιστοποιεί ότι εξέδωσε στο όνομα του φορολογούμενου βεβαίωση αγοράς συναλλάγματος κατά την δραχμοποίηση των ευρώ που εισήγαγε.

Προς αποφυγή αδικίας που μπορεί να προκληθεί επειδή για την απόδειξη της εισαγωγής των χρηματικών κεφαλαίων από το εξωτερικό δε διέθετε ο φορολογούμενος το οριζόμενο από την Π.Ο.Λ. 1020/1989 απόφαση δικαιολογητικό, έγινε δεκτό από την διοίκηση να εξεταστεί το θέμα ως πραγματικό από τον προϊστάμενο της Δ.Ο.Υ και εφόσον από τα δικαιολογητικά που προσκόμισε ο φορολογούμενος κριθεί ότι πράγματι εισήγαγε χρηματικά κεφάλαια από την αλλοδαπή, τα δικαιολογητικά αυτά να γίνουν δεκτά για την κάλυψη του τεκμηρίου αγοράς του διαμερίσματος. Σε αυτή την περίπτωση ο έλεγχος πρέπει να εξασφαλιστεί την μη χρησιμοποίηση του ίδιου ποσού μέσω απολεσθείσης απόδειξης για αγορά περιουσιακού στοιχείου, εάν, εννοείται η απώλεια δεν είναι αληθινή.

19. Η εισαγωγή ελεύθερου συναλλάγματος προς κάλυψη της διαφοράς δαπάνης από μόνιμο κάτοικο Ελλάδος για να ληφθεί υπόψη πρέπει να δικαιολογείται η απόκτηση.

Για να ληφθεί υπόψη η εισαγωγή ελεύθερου συναλλάγματος προς κάλυψη της διαφοράς δαπάνης από μόνιμο κάτοικο Ελλάδος υπόχρεο σε δήλωση φορολογίας εισοδήματος στην Ελλάδα, απαιτείται να δικαιολογείται η απόκτηση του στην αλλοδαπή.

Εάν η εισαγωγή δικαιολογείται από ενέργεια οποιασδήποτε εμπορικής και γενικά επαγγελματικής δραστηριότητας στο εξωτερικό, πρέπει για τη δραστηριότητα αυτή να υποβληθεί δήλωση στην Ελλάδα, εκτός αν φορολογείται κατ' ειδικό τρόπο ή να αποδειχθεί ότι για τα εισοδήματα αυτά είχαν υποβληθεί φορολογική δήλωση σε χώρα εξωτερικού. Στην περίπτωση αυτή θα ληφθεί υπόψη το εισόδημα που θα δηλωθεί και όχι το ποσό της εισαγωγής συναλλάγματος. Με αυτό τον τρόπο αποκλείεται η επίκληση εισαγωγής συναλλάγματος που προέρχεται από υπερτιμολογήσεις ή υποτιμολογήσεις σε εξαγωγές ή εισαγωγές αγαθών, καθώς και η

εισαγωγή συναλλάγματος στο όνομα διαφορετικού προσώπου από τον πραγματικό κάτοχο του συναλλάγματος κ.λπ. για την κάλυψη η περιορισμό τεκμηρίου.

Πιο κάτω αναφέρονται ορισμένες περιπτώσεις διπλής χρησιμοποίησης συναλλάγματος:

* Ορισμένοι φορολογούμενοι το εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες που καταβάλλονταν σε αυτούς σε ξένο νόμισμα είτε το εμφάνιζαν στην δήλωση φορολογίας εισοδήματος μόνο ως εισαγωγή συναλλάγματος, με αποτέλεσμα να διαφεύγουν της φορολογίας εισοδήματος αυτού, είτε το δήλωναν και ως φορολογούμενο εισόδημα και ως εισαγωγή συναλλάγματος, με αποτέλεσμα να χρησιμοποιούν δυο φορές το ίδιο ποσό.

* Ορισμένοι φορολογούμενοι, ενώ ήταν κάτοικοι Ελλάδας κι αποκτούσαν στο εξωτερικό εισόδημα που έπρεπε να φορολογηθεί στην Ελλάδα, το εμφάνιζαν ως εισαγωγή συναλλάγματος και όχι ως φορολογούμενο εισόδημα, με αποτέλεσμα να περιορίζουν ή να καλύπτουν τεκμαρτή διαφορά και να μην φορολογούνται για το εισόδημα αυτό.

* Ορισμένοι φορολογούμενοι κατά τα ταξίδια τους στο εξωτερικό εξήγαγαν συνάλλαγμα (το δικαιούμενο τουριστικό ή επαγγελματικό συνάλλαγμα) και κατά την επάνοδο τους εμφάνιζαν το ποσό αυτό ως εισαγωγή συναλλάγματος και διεκδικούσαν τη μείωση του τεκμηρίου με αυτό το ποσό ελεύθερου συναλλάγματος, που παράλληλα το εμφάνιζαν και ως κεφάλαιο προηγούμενων ετών και με τον τρόπο αυτό χρησιμοποιούσαν το ίδιο ποσό δύο φορές.

20. Κάλυψη τεκμηρίου αγοράς με κεφάλαιο από το εξωτερικό από πώληση ακινήτου.

Η διαφορά μεταξύ δηλωθέντος εισοδήματος και της συνολικής ετήσιας δαπάνης καλύπτεται ή περιορίζεται, μεταξύ άλλων, και με εισαγωγή συναλλάγματος, που δεν εκχωρείται υποχρεωτικά στην Τράπεζα της Ελλάδος, εφόσον δικαιολογείται η απόκτηση του στην αλλοδαπή με επίσημα στοιχεία.

Άρα, εισαγωγή συναλλάγματος που προέρχεται από πώληση ακινήτου στην αλλοδαπή μπορεί να ληφθεί υπόψη αφού δικαιολογείται νόμιμα η απόκτηση του και προσκομιστούν βέβαια τα ανάλογα δικαιολογητικά. Δηλαδή, αντίγραφο συμβολαίου πώλησης, που πρέπει να φέρει τα στοιχεία επίσημου εγγράφου και είναι επίσημα μεταφρασμένο καθώς και αποδεικτικό εισαγωγής συναλλάγματος από την Τράπεζα,

στο οποίο θα φαίνεται το ονοματεπώνυμο του δικαιούχου, το ύψος του ποσού που εισάγεται, το νόμισμα και η χώρα προέλευσης.

21. Κάλυψη τεκμαρτής δαπάνης με χρηματικά κεφάλαια που εισάγονται με φυσική μεταφορά από το εξωτερικό.

Σχετικά με την κάλυψη της προστιθέμενης διαφοράς τεκμηρίων με χρηματικά κεφάλαια που εισάγονται από το εξωτερικό, ως αποδεικτικό αυτών, μπορεί να χρησιμοποιηθεί το έντυπο <<Μοναδικό Δελτίο – Δήλωση εισαγόμενων Μετρητών και Αξιών>>, στην περίπτωση που αυτά εισάγονται με φυσική μεταφορά και δηλώνονται κατά την είσοδο των μονίμων κατοίκων εξωτερικού στη χώρα μας.

Τονίζεται ότι το εν λόγω έντυπο μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο από κατοίκους εξωτερικού όταν αυτοί εισέρχονται στην χώρα μας.

22. Κάλυψη τεκμήριου αγοράς με ποσό που προέρχεται από πώληση μετοχών.

Οι αγοραπωλησίες των μετοχών που είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο φορολογούνται με ειδικό τρόπο 1,5 % από 1.1.2005 στην τιμή πώλησης. Ως εκ τούτου τα κέρδη των φυσικών προσώπων που προκύπτουν από την πώληση μετοχών εισηγμένων στο ΧΑΑ απαλλάσσονται του φόρου εισοδήματος.

Τα κέρδη αυτά που προκύπτουν από πώληση μετοχών εισηγμένων στο Χρηματιστήριο μπορούν να χρησιμοποιούν για την δικαιολόγηση των τεκμηρίων. Σημειώνεται ότι τα χρηματικά ποσά που προέρχονται από μετοχές ή εν γένει από περιουσιακά στοιχεία που είχαν αποκτηθεί από 1.1.1998 πρέπει να είναι μειωμένο με κάθε ποσό που είχε καταβληθεί για την απόκτηση τους (δηλαδή καθαρό κέρδος), εκτός αν πρόκειται για ποσά που έχουν ληφθεί υπόψη κατά τον προσδιορισμό του κεφαλαίου του έτους που καταβλήθηκαν επικαλείται ανάλωση του έτους αυτού. Αν τα περιουσιακά στοιχεία είχαν αποκτηθεί πριν από την 1.1.1998 τότε σαν κεφάλαιο θα ληφθεί υπόψη ολόκληρο το τίμημα της διάθεσης τους.

Την απόδειξη του χρόνου απόκτησης του περιουσιακού στοιχείου την φέρει ο φορολογούμενος.

23. Εισοδήματα που αποκτήθηκαν στην αλλοδαπή αναγνωρίζονται για κάλυψη τεκμηρίου εάν έχουν συμπεριληφθεί στις δηλώσεις εισοδήματος και υπάρχουν βεβαιώσεις μετατροπής του συναλλάγματος.

Η προστιθέμενη διαφορά τεκμηρίων καλύπτεται μεταξύ άλλων, με πραγματικά εισοδήματα τα οποία αποκτήθηκαν από το φορολογούμενο, την σύζυγο και τα πρόσωπα που τους βαρύνουν και τα οποία απαλλάσσονται από το φόρο ή φορολογούνται με ειδικό τρόπο σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

Αν τα εισοδήματα αυτά αποκτήθηκαν στην αλλοδαπή αναγνωρίζονται εφόσον υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος στην Ελλάδα ή απαλλάσσονται νομίμως από αυτόν.

Επίσης προβλέπεται η δυνατότητα κάλυψης συναλλάγματος μη υποχρεωτικά εκχωρητέου στην τράπεζα της Ελλάδος εφόσον δικαιολογείται η απόκτηση του στην αλλοδαπή.

Φορολογούμενος κάτοικος Ελλάδος προκειμένου να καλύψει το τεκμήριο απόκτησης αυτοκινήτου στην Ελλάδα προσκόμισε στην Δ.Ο.Υ, βεβαίωση εισαγωγής αι δραχμοποίησης συναλλάγματος την οποία συνόδευε με βεβαίωση ναυτιλιακής εταιρίας του εξωτερικού ότι εισέπραξε από αυτή μερίσματα, προκειμένου να δικαιολογήσει την απόκτηση του συναλλάγματος αυτού.

Από όλα τα παραπάνω προκύπτει ότι η δαπάνη αγοράς ακινήτου μπορεί να καλυφθεί με τα μερίσματα αλλοδαπής προέλευσης μόνο με την προϋπόθεση ότι έχουν συμπεριληφθεί στις δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος που υποβλήθηκαν στην Ελλάδα – ως ποσά που νομίμως απαλλάσσονται από το φόρο εφόσον αυτό προβλέπεται από τις οικείες διατάξεις – και έχουν συνυποβληθεί οι πρωτότυπες βεβαιώσεις των επιχειρήσεων από τις οποίες προκύπτει το ποσό του καθαρού εισοδήματος που καταβλήθηκε στον δικαιούχο.

Σε περίπτωση που τα μερίσματα αυτά δεν έχουν δηλωθεί δεδομένου ότι δεν υπάρχει σχετική υποχρέωση αν αυτά απαλλάσσονται από τον φόρο, θα πρέπει να υποβληθούν συμπληρωματικές δηλώσεις και να περιληφθούν τα ποσά αυτά στα έτη που ανάγονται.

Σε κάθε περίπτωση που θα πρέπει να συνυποβληθούν οι βεβαιώσεις δραχμοποίησης συναλλάγματος της δαπάνης αγοράς του ακινήτου.

24. Δωρεές ή γονικές παροχές χρηματικών ποσών για κάλυψη τεκμηρίου.

Η διαφορά που προκύπτει μεταξύ της συνολικής ετήσιας δαπάνης διαβίωσης με βάση την κυριότητα ή κατοχή κ.λπ. περιουσιακών στοιχείων, και του συνολικού

εισοδήματος που δηλώθηκε από το φορολογούμενο, καλύπτεται ή περιορίζεται, μεταξύ των άλλων, με δωρεές ή γονικές παροχές χρηματικών ποσών για τις οποίες η οικεία φορολογική δήλωση έχει υποβληθεί στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. μέχρι τη λήξη του έτους στο οποίο πραγματοποιήθηκε η σχετική δαπάνη.

25. Δωρεές που καταβλήθηκαν στο ανήλικο τέκνο από τρίτα πρόσωπα λαμβάνονται υπόψη για την κάλυψη τεκμηρίου του γονέα.

Η δαπάνη αγοράς ή ανέγερσης ακινήτου από το ανήλικο τέκνο που βαρύνει τους γονείς του, λογίζεται ως τεκμαρτή δαπάνη όχι του ανήλικου τέκνου, αλλά του γονέα εκείνου που διαθέτει το μεγαλύτερο συνολικό εισόδημα. Σε αυτή την περίπτωση τα χρηματικά ποσά που καταβλήθηκαν στο ανήλικο τέκνο από τρίτα πρόσωπα, εφόσον αποδεικνύεται νομότυπα η καταβολή τους, λαμβάνονται υπόψη για την μείωση της διαφοράς εισοδήματος του γονέα που τυχόν ήθελε προκύψει.

26. Κάλυψη τεκμηρίου αγοράς αυτοκινήτου με δωρεά που πραγματοποιήθηκε σε προηγούμενο έτος.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 17 του ν. 2238/1994, τα χρηματικά ποσά που πραγματικά καταβάλλονται μεταξύ άλλων για αγορά αυτοκινήτου αποτελούν τεκμαρτή δαπάνη του φορολογούμενου.

Σύμφωνα, επίσης, επίσης με τις διατάξεις του άρθρου 19 του ν. 2238/1994 για την κάλυψη τους ως άνω τεκμηρίου μπορούν να χρησιμοποιούν χρηματικά ποσά από δωρεές καθώς και ανάλωση κεφαλαίου που αποδεδειγμένα έχει φορολογηθεί κατά τα προηγούμενα έτη ή νόμιμα έχει απαλλαγεί από το φόρο.

Εφόσον τα χρηματικά ποσά των δωρεών τα εισέπραξε ο φορολογούμενος σε έτος προηγούμενο, τότε αυτά λαμβάνονται υπόψη για σχηματισμό κεφαλαίου προηγούμενου έτους, την ανάλωση του οποίου επικαλείται ο φορολογούμενος.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, τα έσοδα από δωρεές χρηματικών ποσών πρέπει να αναγράφονται στη δήλωση εισοδήματος του οικονομικού έτους που αφορούν, εφόσον υπάρχει υποχρέωση για υποβολή φορολογικής δήλωσης. Σε δήλωση των γονέων του.

Όπως έχει γίνει αποδεκτό εξάλλου από την διοίκηση το προστατευόμενο μέλος μπορεί να χρησιμοποιηθεί το ποσό αυτό μελλοντικά για κάλυψη τεκμηρίου, με την προϋπόθεση ότι δεν έχει δαπανηθεί, πράγμα το οποίο θα ελέγξει ο προϊστάμενος

της αρμόδιας Δ.Ο.Υ. και με την προϋπόθεση βέβαια ότι υποβλήθηκε δήλωση δωρεάς μέσα στο έτος πραγματοποίησης της.

Ως προς το ποσό των 2.900 ευρώ που εκπίπτει ως ελάχιστη δαπάνη στην περίπτωση που ο φορολογούμενος δε δηλώνει δαπάνες με βάση το άρθρο 16 ή αν το ποσό τους είναι μικρότερο από τα 2.900, δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση αυτή, εφόσον ο παραπάνω δεν ήταν υποχρεωμένος να υποβάλλει φορολογική δήλωση κατά τα έτη 1996 έως 1999.

27. Τίμημα διάθεσης ακινήτου. Ποσό που λαμβάνεται για κάλυψη τεκμηρίου.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 19 του ν. 2238/1994 τα χρηματικά ποσά που προέρχονται από τη διάθεση περιουσιακών στοιχείων καλύπτουν ή περιορίζουν την ετήσια τεκμαρτή δαπάνη του φορολογούμενου, της συζύγου του και των προσώπων που τους βαρύνουν.

Επίσης, κάθε ποσό που καταβλήθηκε για την απόκτηση αυτών των εσόδων τα μειώνει προκειμένου αυτά να ληφθούν υπόψη για την κάλυψη ή τον περιορισμό της συνολικής ετήσιας δαπάνης, εκτός αν ποσά αυτά έχουν ληφθεί υπόψη κατά τον προσδιορισμό του εισοδήματος του έτους που καταβλήθηκαν.

Σε περίπτωση διάθεσης ακινήτου ως τιμή διάθεσης λαμβάνεται η αναγραφόμενη στο συμβόλαιο πώλησης, δηλαδή η αξία που αναγράφεται στο συμβόλαιο ότι εισέπραξε ο πωλητής, δηλαδή η αξία που αναγράφεται στο συμβόλαιο ότι εισέπραξε ο πωλητής και δηλώνεται στον αντίστοιχο κωδικό της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος. Έτσι σε περίπτωση πώλησης ακινήτου με συμβόλαιο στο οποίο αναγράφεται το ποσό αντικειμενικής εκτίμησης της Δ.Ο.Υ. ύψους 70.000 ευρώ και τίμημα πώλησης 100.000 ευρώ, ως ποσό πώλησης του ακινήτου καθώς και της αγοράς του θα ληφθεί η αναγραφόμενη τιμή πώλησης του συμβολαίου δηλαδή 100.000 ευρώ.

Εάν όμως το ίδιο έτος ή σε επόμενο θελήσει να καλύψει ή να περιορίσει την ετήσια τεκμαρτή δαπάνη, από το ποσό της πώλησης θα αφαιρεθεί το κόστος απόκτησης του ακινήτου, εφόσον αυτό αποκτήθηκε μετά από την 1.1.1988 και δεν έχει ληφθεί υπόψη κατά τον προσδιορισμό του εισοδήματος του έτους που καταβλήθηκε. Εάν αποκτήθηκε πριν από το 1988 ή έχει ληφθεί υπόψη η τιμή αγοράς του κατά το έτος που αποκτήθηκε τότε λαμβάνεται υπόψη στο σύνολο του.

28. Αγορά επαγγελματικού ακινήτου από ατομική επιχείρηση.

Εφόσον ιδιοκτήτης ατομικής επιχείρησης αγοράζει επαγγελματικό ακίνητο ή οικόπεδο επί του οποίου ανεγείρει επαγγελματική εγκατάσταση, μπορεί καλύψει το τεκμήριο αγοράς και κατασκευής, μεταξύ άλλων, με τα καθαρά κέρδη από την άσκηση της ατομικής του επιχείρησης, αλλά δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει την ταμειακή ρευστότητα της επιχείρησης γιατί αυτή δεν αποτελεί εισόδημα και οι διατάξεις απαιτούν εισόδημα που φορολογήθηκε ή απαλλάχθηκε νομίμως.

29. Πώληση TAXI. Κάλυψη τεκμηρίου.

Τα τεκμήρια δαπανών ή αγοράς καλύπτονται μεταξύ και χρηματικά ποσά που προέρχονται από τη διάθεση περιουσιακών στοιχείων. Συνεπώς κατά τη μεταβίβαση ενός επιβατικού αυτοκινήτου δημόσιας χρήσης (TAXI) ο πωλητής μπορεί να χρησιμοποιήσει το τίμημα της διάθεσης, για την κάλυψη μελλοντικά, διαφοράς τεκμαρτής δαπάνης. Κατά τη Διοίκηση όμως πρέπει να αφαιρέσει από το ποσό της πώλησης το ποσό της αγοράς που διέθεσε για το TAXI εφόσον κατά την αγορά δεν είχε υπολογιστεί τεκμήριο απόκτησης.

30. Αγορά – πώληση αυτοκινήτου μέσα στην ίδια χρήση.

Αν κάποιο περιουσιακό στοιχείο, του οποίου το τίμημα – δαπάνη αγοράς – δεν λαμβανόταν υπόψη για τον προσδιορισμό του τεκμηρίου του έτους απόκτησης, πωληθεί στο ίδιο έτος που αποκτήθηκε και εφόσον ο φορολογούμενος επικαλείται το τίμημα της πώλησης για να καλύψει ή να περιορίσει της προστιθέμενη διαφορά δαπάνης, τότε για την κάλυψη ή τον περιορισμό θα ληφθεί υπόψη η διαφορά μεταξύ της τιμής πώλησης και της τιμής απόκτησης εάν υπάρχει και είναι θετική.

Το τίμημα πώλησης του απόκτησης του αυτοκινήτου μπορεί να χρησιμοποιηθεί ολόκληρο για την κάλυψη του τεκμηρίου αγοράς του ίδιου αυτοκινήτου χωρίς να αφαιρεθεί η τιμή απόκτησης, δεδομένου ότι δαπάνη αγοράς που καταβλήθηκε για το αυτοκίνητο λαμβάνεται υπόψη για τον προσδιορισμό του τεκμηρίου του τεύχους αυτού.

31. Η αξία πώλησης Ε.Ι.Χ. αυτοκινήτου καλύπτει ή περιορίζει την ετήσια τεκμαρτή δαπάνη. Αποδεικτικό στοιχείο πώλησης.

Η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη που βαρύνει το φορολογούμενο καλύπτεται ή περιορίζεται μεταξύ άλλων και με πραγματικά εισοδήματα τα οποία αποκτήθηκαν από διάθεση περιουσιακών στοιχείων.

Η αξία πώλησης από ιδιώτη επιβατικού ιδιωτικής χρήσης αυτοκινήτου λαμβάνεται υπόψη για την κάλυψη του τεκμηρίου. Αποδεικτικό στοιχείο σε περίπτωση πώλησης επιβατικού ιδιωτικής χρήσης αυτοκινήτου από ιδιώτη για το τίμημα μεταβίβασης είναι η υπεύθυνη δήλωση του αγοραστή ή του πωλητή του οχήματος κατά περίπτωση αναφορικά με το τίμημα πώλησης του αυτοκινήτου. Σε περίπτωση που έχει συνταχθεί συμβολαιογραφικό έγγραφο μεταβίβασης αυτοκινήτου ιδιωτικής χρήσεως ως τίμημα μεταβίβασης είναι το αναγραφόμενο στο συμβολαιογραφικό έγγραφο.

32. Το φορολογούμενο τμήμα του τεκμαρτού ετήσιου εισοδήματος από ιδιοκατοίκηση της κύριας ή της δευτερεύουσας κατοικίας λαμβανόταν υπόψη για την κάλυψη του τεκμηρίου δαπανών μέχρι 31.12.2002.

Το τεκμαρτό ετήσιο εισόδημα από ιδιοκατοίκηση, κατά το μέρος που φορολογείται, θεωρείται στοιχείο που αυξάνει τη φοροδοτική ικανότητα του φορολογούμενου, εφόσον το καθαρό εισόδημα από αυτή συναθροιζόμενο με τα λοιπά εισοδήματα του, φορολογείται με τις γενικές διατάξεις.

Συνεπώς, το τμήμα του εισοδήματος από ιδιοκατοίκηση που φορολογείται, σε αντίθεση με το απαλλασσόμενο εισόδημα αυτής το οποίο δεν μειώνει την προστιθέμενη διαφορά τεκμηρίων, ούτε του ίδιου έτους, θεωρείται και αυτό πραγματικό εισόδημα που μπορεί να ληφθεί υπόψη κατά το σχηματισμό των κεφαλαίων προηγούμενων ετών, την ανάλωση των οποίων επικαλείται ο φορολογούμενος για την κάλυψη ή τον περιορισμό της προστιθέμενης διαφοράς τεκμηρίων δαπανών διαβίωσης.

Από 1.1.2003 απαλλάσσεται το τεκμαρτό εισόδημα από την ιδιοκατοίκηση γενικώς, ανεξαρτήτως τετραγωνικών μέτρων και αριθμό κατοίκων.

33. Υποβολή συμπληρωματικής δήλωσης για κάλυψη τεκμηρίων από εν διαστάσει σύζυγο.

Όταν έχει διακοπεί η έγγαμη συμβίωση και ο ένας εκ των δύο συζύγων θέλει να υποβάλλει συμπληρωματική δήλωση δικών του εισοδημάτων, τα οποία ανάγονται σε παρελθόντα οικονομικά έτη που υπέβαλλαν κοινή δήλωση οι σύζυγοι, θα υποβάλλει χωριστή δήλωση αυτών των εισοδημάτων του, τα οποία βέβαια θα καλύψουν ή θα μειώσουν μόνο τη δική του προστιθέμενη διαφορά τεκμηρίων δαπανών.

34. Κέρδη από ΚΑΖΙΝΟ δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη για κάλυψη τεκμηρίων.

Από τα βιβλία και στοιχεία που τηρούν τα ΚΑΖΙΝΟ δεν προκύπτουν αναλυτικά στοιχεία του παίκτη, ούτε στοιχεία των χρημάτων που κέρδισε ή ζημιώθηκε ο παίκτης των τυχερών παιχνιδιών στο ΚΑΖΙΝΟ καθ' όλη την διάρκεια της χρήσης, ούτε βεβαίως τα συνολικά καθαρά κέρδη ή ζημιές του κάθε παίκτη. Τα αναγραφόμενα ποσά στις βεβαιώσεις των ΚΑΖΙΝΟ δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη για μείωση ή κάλυψη της προστιθέμενης διαφοράς τεκμηρίων αφού δεν αναφέρονται σε κέρδη αλλά σε εξαργύρωση μαρκών κάποια δεδομένη στιγμή.

35. Προκαταβολές μισθωμάτων ή άλλων αμοιβών που φορολογούνται σε επόμενες χρήσεις.

Τα μισθώματα που προκαταβάλλονται έναντι μισθωμάτων ακινήτου ή γενικά ποσά που φορολογούνται σε επόμενες χρήσεις δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη για να περιορίσουν τη διαφορά που προκύπτει από το τεκμήριο ανέγερσης ακινήτων ή εν γένει απόκτησης περιουσιακών στοιχείων γιατί αφορούν εισοδήματα που φορολογήθηκαν σε προηγούμενα έτη, ενώ το άρθρο 19 του ν. 2238/1994 αναγνωρίζει μόνο εισοδήματα που φορολογήθηκαν σε προηγούμενα έτη ή φορολογούνται το έτος που προκύπτει το τεκμήριο.

Είναι γεγονός βέβαια ότι σε ακραίες περιπτώσεις δημιουργούνται αδικίες, και θα έπρεπε να εξεταστεί από την Διοίκηση, γιατί εμφανώς μέσω αυτών φορολογείται πλασματικά ένας τέτοιος φορολογούμενος σε αυτό το κρίσιμο έτος.

36. Απαλλασσόμενο από το φόρο ποσό καθαρού γεωργικού εισοδήματος που προσδιορίζεται με την αντικειμενική μέθοδο.

Το ποσό του καθαρού γεωργικού εισοδήματος που προσδιορίζεται με την αντικειμενική μέθοδο, μέχρι του ποσού που απαλλάσσεται από το φόρο, δηλαδή μέχρι του ποσού των 1.500 ευρώ ή των 3.000 ευρώ, κατά περίπτωση, μπορεί να χρησιμοποιηθεί για κάλυψη τεκμαρτής δαπάνης διαβίωσης ή δαπάνης απόκτησης περιουσιακού στοιχείου όταν το γεωργικό του εισόδημα προσδιορίζεται με την αντικειμενική μέθοδο.

37. Οικονομικές επιδοτήσεις του Ο.Σ.Δ.Ε. προς σιτοπαραγωγούς και βαμβακοπαραγωγούς καλύπτουν τεκμαρτή δαπάνη.

Οι οικονομικές ενισχύσεις που καταβάλλονται από τον Ο.Σ.Δ.Ε. σε σιτοπαραγωγούς και βαμβακοπαραγωγούς θεωρούνται επιδοτήσεις επί της παραγωγής.

Επομένως τα ποσά των παραπάνω επιδοτήσεων στις περιπτώσεις που το γεωργικό εισόδημα προσδιορίζεται με την αντικειμενική μέθοδο λαμβάνονται υπόψη για την κάλυψη τεκμαρτής διαφοράς του άρθρου 19 του ν. 2238/1994.

38. Επιδοτήσεις – αποζημιώσεις δε λαμβάνονται υπόψη για τη μείωση τεκμηρίου.

- a. Οι επιδοτήσεις αγοράς παγίων θεωρούνται μειωτικό στοιχείο του κόστους αυτών.
- b. Οι επιδοτήσεις επί της παραγωγής αγροτικών προϊόντων θεωρούνται ακαθάριστο έσοδο.
- c. Οι επιδοτήσεις για τον εκσυγχρονισμό των αλιευτικών σκαφών θεωρούνται μειωτικό στοιχείο κόστους.
- d. Οι επιδοτήσεις παύσεις εργασιών θεωρούνται ακαθάριστό έσοδο.

Άρα, δε λαμβάνονται υπόψη οι επιδοτήσεις αυτές αυτούσιες για την μείωση τεκμηρίου αφού απαιτείται καθαρό ποσό εισόδημα (κέρδη), το οποίο θα ληφθεί υπόψη για τον γενικό ή ειδικό υπολογισμό αυτών στη συγκεκριμένη χρήση.

39. Αποζημίωση ασφαλιστηρίου συμβολαίου ζωής.

Εισόδημα από κινητές αξίες είναι αυτό που αποκτάται κάθε οικονομικό από κάθε δικαιούχο κινητών αξιών, το οποίο προκύπτει μεταξύ άλλων από την

υπεραπόδοση επενδύσεων των μαθητικών αποθεμάτων που σχηματίζονται με τις διατάξεις του ν.δ. 400/1970 (Φ.Ε.Κ. Α' 22) για ασφαλίσεις.

Στα εισόδημα της περίπτωσης στ' της παραγράφου 1 του άρθρου 24 ενεργείται παρακράτηση φόρου με συντελεστή 15%, εξαντλούμενης της φορολογικής υποχρέωσης δικαιούχου για τα εισοδήματα αυτά.

Από το συνδυασμό των πιο πάνω διατάξεων προκύπτει ότι με την αυτοτελή φορολόγηση με 15% της υπεραπόδοσης εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση των δικαιούχων και δεν υπάρχει άλλη φορολογική επιβάρυνση του ποσού που θα λάβουν, είτε αυτό καταβληθεί εφάπαξ, είτε με την μορφή περιουσιακών παροχών (συντάξεων).

Με βάση τις διατάξεις του άρθρου 19 του ν. 2238/1994 για κάλυψη τεκμηρίου ο φορολογούμενος μπορεί να επικαλεσθεί πραγματικά εισοδήματα τα οποία αποκτήθηκαν από τον ίδιο, την σύζυγο του και τα πρόσωπα που τους βαρύνουν και τα οποία απαλλάσσονται από το φόρο ή φορολογούνται με ειδικό τρόπο σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Συνεπώς, το πιο πάνω ποσό αποζημίωσης που λαμβάνεται από ασφάλιση ζωής είτε αυτό καταβληθεί εφάπαξ είτε με τη μορφή περιοδικών παροχών μπορεί να καλύψει τεκμήριο.

40. Κάλυψη τεκμηρίου με εισοδήματα που φορολογούνται στο εξωτερικό με σύμβαση αποφυγής διπλής φορολογίας.

Εάν αποκτάται εισόδημα στο εξωτερικό, το οποίο σύμφωνα με τη σύμβαση αποφυγής φορολογίας φορολογείται μόνο στο εξωτερικό, τότε μπορεί το καθαρό ποσό το οποίο απομένει μετά την αφαίρεση του φόρου που καταβλήθηκε στο εξωτερικό, να αναγραφεί στην δήλωση φορολογίας εισοδήματος με την προϋπόθεση να προσκομίζονται τα επίσημα στοιχεία από τα οποία να προκύπτει η απόκτηση του στο εξωτερικό, ώστε να καλύψει ενδεχομένως τα τεκμήρια διαβίωσης.

41. Η διαφορά που προκύπτει μεταξύ της συνολικής ετήσιας δαπάνης διαβίωσης και του συνολικού εισοδήματος που δηλώθηκε του ενός συζύγου μπορεί να καλυφθεί από το εισόδημα του άλλου συζύγου.

Αν και οι δύο σύζυγοι έχουν φορολογούμενο εισόδημα και τεκμαρτή δαπάνη, στην περίπτωση που η συνολική δαπάνη του ενός συζύγου είναι μεγαλύτερη από το εισόδημα που δηλώθηκε από αυτόν και τα πρόσωπα που τον βαρύνουν και η διαφορά που προκύπτει δεν καλύπτεται με τα ποσά του άρθρου του ν. 2238/1994 που

δηλώνονται από τον ίδιο, τότε η διαφορά αυτή ή το υπόλοιπο αυτής μπορεί να καλυφθεί με τα ποσά του άρθρου 19 του ν. 2238/1994 του άλλου συζύγου. Όταν και στους δύο συζύγους απομένει ακάλυπτο ποσό, τότε για τον καθένα σύζυγο λαμβάνεται υπόψη η διαφορά που προκύπτει από το τεκμήριο του.

42. Υπολογισμός των κεφαλαίων οικονομικών ετών 1993 και επόμενων.

Για τον προσδιορισμό του κεφαλαίου κάθε έτους από τα εισοδήματα που έχουν φορολογηθεί ή νόμιμα απαλλαγεί από το φόρο, τα οποία προκύπτουν από συμψηφισμό των θετικών και αρνητικών στοιχείων αυτών από τα χρηματικά ποσά τα οριζόμενα στις περιπτώσεις β', γ', δ', και στ', της παραγράφου 2 του άρθρου 19 και οποιοδήποτε άλλο ποσό το οποίο αποδεδειγμένα έχει εισπραχθεί, εκπίπτουν οι δαπάνες που ο προσδιορισμός τους ορίζεται από τα άρθρα 16 και 17 του ν. 2238/1994.

Κάθε ποσό που καταβλήθηκε για την απόκτηση αυτών των εσόδων τα μειώνει προκειμένου αυτά να ληφθούν υπόψη για την κάλυψη ή τον περιορισμό της συνολικής ετήσιας δαπάνης, εκτός αν τα ποσά αυτά λήφθηκαν υπόψη κατά τον προσδιορισμό του εισοδήματος του έτους που καταβλήθηκαν και ο φορολογούμενος επικαλείται ανάλωση κεφαλαίου έτους αυτού.

Επίσης, η ωφέλεια (υπεραξία) από την πώληση αυτοκινήτων, για τα οποία ο φορολογούμενος προτιμά την αυτοτελή φορολόγηση του, μειώνεται κατά το ποσό του φόρου που αναλογεί σε αυτή.

Στην περίπτωση που δεν υπάρχουν δαπάνες με βάση το άρθρο 16 ή αν το ποσό τους είναι μικρότερο από τα 2.900 ευρώ, το ποσό που πρέπει να εκπέσει αντί αυτών προσδιορίζεται με βάση την κοινωνική, οικονομική και οικογενειακή κατάσταση των φορολογούμενων και των αποδεδειγμένων δαπανών διαβίωσης τους κι σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να είναι κατώτερο των 2.900 ευρώ.

Στην περίπτωση που οι δαπάνες με βάση το άρθρο 16 είναι μεγαλύτερες από 2.900 ευρώ, αφαιρούνται μόνο οι δαπάνες των άρθρων 16 και 17 του ν. 2238/1994 και όχι οι πραγματικές δαπάνες που αναφέρονται στις προσωπικές δαπάνες του εντύπου Ε1 της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος.

43. Κεφάλαιο προηγούμενων ετών που μπορεί να επικαλεσθεί ανήλικος για εισόδημα του που είχε φορολογηθεί στο όνομα του πατέρα του.

Το ΝΣΚ με την 499/25.9.2000 γνωμοδότηση διατύπωσε την άποψη ότι τα εισόδημα του ανήλικου εξακολουθεί να ανήκει σε αυτόν, ανεξάρτητα αν δηλώθηκε ή φορολογήθηκε στο όνομα του γονέα του.

Συνεπώς, μπορεί ο φορολογούμενος να επικαλεσθεί ανάλωση του εισοδήματος του που απέκτησε όταν ήταν ανήλικος και φορολογήθηκε στο όνομα του γονέα του, προς κάλυψη δαπάνης που πραγματοποιήθηκε με την ενηλικίωση του, εκτός αν έχει γίνει επίκληση αυτού του εισοδήματος από το γονέα κατά το παρελθόν προς κάλυψη από αυτόν δαπάνης.

44. Κάλυψη τεκμηρίου αγοράς με κεφάλαια προηγούμενων ετών, πριν την έναρξη της έγγαμης συμβίωσης των συζύγων και μετά.

Σχετικά με την κάλυψη της προστιθέμενης διαφοράς τεκμηρίων δαπάνης έγγαμων φορολογούμενων αναφέρεται ότι, εάν το συνολικό τελικό πραγματικό εισόδημα του κάθε συζύγου δεν είναι αρνητικό (ζημιά), κανείς από αυτούς δεν φορολογείται με βάση τα τεκμήρια δαπανών του, εφόσον το άθροισμα των εισοδημάτων και των ποσών που μειώνουν την προστιθέμενη διαφορά της τεκμαρτής δαπάνης και των δύο συζύγων, καλύπτουν το άθροισμα των τεκμηρίων δαπανών των δύο συζύγων.

Συνεπώς, κατά τα έτη στα οποία δεν είχε αρχίσει η έγγαμη συμβίωση και κάθε σύζυγος υπέβαλε χωριστή δήλωση για τα δικά του εισοδήματα, τα εισοδήματα, τα εισοδήματα κάθε συζύγου δ'θα καλύψουν ή θα μειώσουν μόνο τη δική του ή τη δική της, κατά περίπτωση, προστιθέμενη διαφορά τεκμηρίων δαπανών.

Ο κάθε σύζυγος μπορεί να επικαλεστεί ανάλωση κεφαλαίου προηγούμενων ετών, χωρίς να υπάρχει περιορισμός στον αριθμό των ετών, αλλά το κεφάλαιο που επικαλείται μπορεί να προέρχεται μόνο από δικά του εισοδήματα πριν την έναρξη της έγγαμης συμβίωσης και από το οικογενειακό εισόδημα κατά τη διάρκεια της έγγαμης συμβίωσης.

45. Διαφορές φορολογικού ελέγχου

Τα φορολογηθέντα κέρδη που προέκυψαν μετά από φορολογικό έλεγχο λαμβάνονται υπόψη για την κάλυψη τεκμηρίων αρκεί να έχουν οριστικοποιηθεί. Τα παραπάνω συνάγονται από τις διατάξεις του άρθρου 19 οι οποίες αναφέρονται σε ανάλωση κεφαλαίου που αποδεδειγμένα έχει φορολογηθεί τα προηγούμενα έτη χωρίς να γίνεται διάκριση ή να τίθεται περιορισμός ή απαγόρευση χρησιμοποίησης εισοδημάτων που προέκυψαν μετά από έλεγχο.

46. Διαφορές εισοδήματος που δεν είχαν φορολογηθεί κατά τα προηγούμενα έτη δεν λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό της ανάλωσης κεφαλαίου προηγούμενων ετών.

Αν και μετά από την υποβολή της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος του οικείου οικονομικού έτους από την οποία προκύπτει προστιθέμενη διαφορά τεκμηρίου δαπανών, ελεγχθούν προηγούμενα έτη να διαπιστωθούν διαφορές εισοδήματος και επιβληθεί ο οικείος φόρος στα εισοδήματα αυτά, δεδομένου ότι οι διαφορές αυτές δεν είχαν φορολογηθεί κατά τα προηγούμενα έτη, αλλά φορολογήθηκαν κατά ή μετά το τέλος που υποβάλλεται η οικεία

δήλωση δεν λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της ανάλωσης κεφαλαίου προηγούμενων ετών. τα φορολογηθέντα επιπλέον ποσά μπορεί να επικαλεστεί ο φορολογούμενος κατά τα επόμενα έτη όπως συνάγεται από τις διατάξεις του άρθρου 19.

47. Τα κεφάλαια από την πώληση περιουσιακών στοιχείων του αποβιώσαντος συζύγου καλύπτουν τεκμαρτή δαπάνη της συζύγου μόνο εφόσον έχουν συμπεριληφθεί στη δήλωση φόρου κληρονομιάς.

Η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη που βαρύνει το φορολογούμενο καλύπτεται ή περιορίζεται μεταξύ άλλων και με πραγματικά εισοδήματα τα οποία αποκτήθηκαν από τον ίδιο, την σύζυγο του και τα πρόσωπα που τους βαρύνουν και τα οποία φορολογούνται με χρηματικά ποσά που δεν θεωρούνται εισόδημα σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, καθώς και με ανάλωση κεφαλαίου προηγούμενων ετών.

Οι σύζυγοι υποχρεούνται να υποβάλλουν κοινή δήλωση. Κατά εξαίρεση οι έγγαμοι υποχρεούνται να επιδώσουν φορολογική δήλωση ο καθένας χωριστά για το συνολικό του εισόδημα όταν έχει διακοπεί η έγγαμη συμβίωση κατά το χρόνο υποβολής της δήλωσης. Σε περίπτωση θανάτου του φορολογούμενου υπόχρεοι για την υποβολή της δήλωσης είναι οι κληρονόμοι του για το σύνολο του εισοδήματος που απέκτησε μέχρι την χρονολογία θανάτου του.

Η σύζυγος μετά τον θάνατο του συζύγου της θα υποβάλλει ξεχωριστή φορολογική δήλωση για τα δικά της εισοδήματα ενώ τα εισοδήματα του συζύγου θα συμπεριληφθούν σε χωριστή δήλωση.

Σε περίπτωση που η σύζυγος επιθυμεί να καλύψει στο μέλλον τεκμήριο αγοράς ακινήτου με ανάλωση κεφαλαίου προηγούμενων ετών μπορεί να επικαλεστεί τα δικά της εισοδήματα και από τα εισοδήματα του συζύγου της μόνο αυτά που συμπεριλαμβάνονται στις κοινές τους δηλώσεις.

Ύστερα από τα παραπάνω και δεδομένου ότι η ανάλωση κεφαλαίων προηγούμενων ετών αναφέρεται σε πραγματική ύπαρξη κεφαλαίων, τα κεφάλαια από την πώληση περιουσιακών στοιχείων του αποβιώσαντος συζύγου που συμπεριλαμβάνονται σε κοινές δηλώσεις γίνονται δεκτά για την κάλυψη της τεκμαρτής δαπάνης της συζύγου εφόσον έχουν συμπεριληφθεί στη δήλωση φόρου κληρονομιάς.

Επομένως στην περίπτωση που στην υποβληθείσα δήλωση φόρου κληρονομιάς του συζύγου κανένα ποσό δεν φαίνεται να κληρονομήθηκε από την σύζυγο και από τα παιδιά του κληρονομούμενου από την πώληση ακινήτων, η

σύζυγος δεν μπορεί να επικαλεστεί τα εισοδήματα του συζύγου της υπό μορφή κεφαλαίου προηγούμενων χρήσεων για κάλυψη τεκμηρίων της.

48. Μείωση τεκμαρτής δαπάνης με ανάλωση κεφαλαίου προηγούμενων ετών. Δικαιολογητικά – κατάσταση.

Η διαφορά της τεκμαρτής δαπάνης μειώνεται με το κεφάλαιο που αποδεδειγμένα έχει φορολογηθεί κατά τα προηγούμενα έτη ή έχει νόμιμα απαλλαγεί από το φόρο.

Για τον προσδιορισμό του κεφαλαίου κάθε έτους από τα πραγματικά εισοδήματα που έχουν φορολογηθεί ή νόμιμα απαλλαγεί από το φόρο, τα οποία προκύπτουν από συμψηφισμό των θετικών και αρνητικών στοιχείων αυτών, καθώς και τα χρηματικά ποσά:

- ✓ Που δεν θεωρούνται εισόδημα
- ✓ Που προέρχονται από πώληση περιουσιακών στοιχείων
- ✓ Εισαγωγής συναλλάγματος εφόσον δικαιολογείται η απόκτηση τους στην αλλοδαπή
- ✓ Που προέρχονται από δάνεια
- ✓ Που προέρχονται από δωρεές ή γονική παροχή
- ✓ Οποιοδήποτε άλλο ποσό το οποίο αποδεδειγμένα έχει εισπραχθεί.

εκπίπτουν οι δαπάνες που ο προσδιορισμός τους ορίζεται από τα άρθρα 16 και 17 ανεξάρτητα από το αν απαλλάσσονται της εφαρμογής του τεκμηρίου.

Με το άρθρο 4 παρ.4 του ν.3296/2004 προστέθηκαν τα ανωτέρω στην περίπτ. ζ' της παρ.2 του άρθρου 19 ΚΦΕ και όπως αναφέρεται στην εισηγητική έκθεση, οι δαπάνες που προσδιορίζονται από τα άρθρα 16 & 17 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος θα λαμβάνονται υπόψη αφαιρετικά των εσόδων, κατά το σχηματισμό κεφαλαίων προηγούμενων ετών ανεξάρτητα από το αν εφαρμόζεται για αυτές το τεκμήριο. Δηλαδή αυτοκίνητα ή σκάφη αναψυχής κ.λπ. στοιχεία τεκμηρίων που ενώ απαλλάσσονται κατά το κρινόμενο έτος εν τούτοις κατά τον υπολογισμό του κεφαλαίου παρελθόντων θα λαμβάνονται υπόψη με το αντίστοιχο ποσό τεκμηρίου μειώνοντας το διαθέσιμο εισόδημα.

Στην περίπτωση που δεν υπάρχουν δαπάνες τεκμηρίων ή αν το ποσό τους είναι μικρότερο από τις 2.900 ευρώ, το ποσό που πρέπει να εκπέσει αντί αυτών προσδιορίζεται με βάση την κοινωνική, οικονομική και οικογενειακή κατάσταση των φορολογούμενων και των αποδεδειγμένων δαπανών διαβίωσης τους και σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να είναι κατώτερο των 2.900 ευρώ.

Ως δικαιολογητικό συντάσσεται και υποβάλλεται αναλυτικός πίνακας στον οποίο αναγράφονται για κάθε οικονομικό έτος τα στοιχεία εσόδων, των δαπανών και η διαφορά φορολογηθέντος κεφαλαίου. Από το σύνολο του φορολογηθέντος κεφαλαίου ο υπόχρεος επικαλείται το ποσό που ανάλωσε και μεταφέρει για την κάλυψη των τεκμηρίων του.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΦΟΡΟΛΟΓΗΘΕΝΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΛΩΘΕΝΤΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

Οικον. Έτος	Δηλωθέντα Έσοδα	Δαπάνες	Κεφάλαιο Φορογηθέν

49. Κεφάλαιο προηγούμενων ετών. Συμψηφισμός θετικών και αρνητικών στοιχείων (εισοδημάτων).

Τα ποσά των τεκμηρίων περιορίζονται ή καλύπτονται μεταξύ άλλων, με ανάλωση κεφαλαίου που αποδεδειγμένα έχει φορολογηθεί κατά τα προηγούμενα έτη ή νόμιμα έχει απαλλαγεί από το φόρο.

Για τον υπολογισμό του κεφαλαίου κάθε έτους λαμβάνονται υπόψη εισοδήματα που είχαν φορολογηθεί ή είχαν νόμιμα απαλλαγεί από το φόρο, εισπράχτηκαν αποδεδειγμένα και τα οποία προκύπτουν από τον συμψηφισμό των θετικών και αρνητικών στοιχείων του ίδιου έτους. Εάν σε κάποιο έτος προκύψει αρνητικό υπόλοιπο τούτο επηρεάζει αρνητικά τα θετικά στοιχεία των προηγούμενων ετών.

Επίσης σημειώνεται ότι τα έτη αυτά θα πρέπει αν είναι συνεχόμενα και να φτάσουν μέχρι το προηγούμενο του κρινόμενου έτους. Το θετικό αλγεβρικό άθροισμα των ετών αυτών θα αποτελέσει το συνολικό κεφάλαιο που σχηματίστηκε αυτά τα έτη.

Συνεπώς, με βάση τα παραπάνω προκύπτει ότι, κατά το σχηματισμό κεφαλαίου προηγούμενων ετών τα τυχόν αρνητικά υπόλοιπα κάθε έτους συμψηφίζονται με τα θετικά και στην περίπτωση που το τελικό αλγεβρικό άθροισμα είναι αρνητικό, δεν απομένει κεφάλαιο προς επίκληση, προκειμένου να καλυφθεί η προστιθέμενη διαφορά τεκμηρίου.

50. Κάλυψη προστιθέμενης διαφοράς τεκμηρίων με ανάλωση κεφαλαίου προηγούμενων ετών μεταξύ συζύγων που είναι σε διάσταση.

Οι σύζυγοι που υποβάλλουν χωριστά δήλωση φόρου εισοδήματος λόγω διάστασης μπορούν να επικαλεστούν κεφάλαια προηγούμενων ετών για κάλυψη τεκμηρίου τους το οποίο θα προέρχεται μόνο από τα δικά τους εισοδήματα και όχι μόνο από το οικογενειακό εισόδημα που προέκυπτε κατά τη διάρκεια της έγγαμης συμβίωσης.

Συνεπώς, εφόσον φορολογούμενος είναι σε διάσταση και θέλει να επικαλεστεί κεφάλαια προηγούμενων ετών, της έγγαμης συμβίωσης του, προκειμένου να καλύψει το τεκμήριο αγοράς ακινήτων, θα επικαλεστεί ο κάθε σύζυγος μόνο τα δικά του εισοδήματα που προέκυπταν κατά την διάρκεια της έγγαμης συμβίωσης.

51. Το τεκμαρτό εισόδημα από ιδιοκατοίκηση ως απαλλασσόμενο του φόρου, δεν λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό του κεφαλαίου προηγούμενων ετών προκειμένου για κάλυψη τεκμαρτής δαπάνης.

Από τις διατάξεις του άρθρου 19 προκύπτει ότι, εφόσον το τεκμαρτό εισόδημα από ιδιοκατοίκηση γενικά απαλλάσσεται του φόρου, δεν θα ληφθεί υπόψη κατά το σχηματισμό των κεφαλαίων προηγούμενων ετών, την ανάλωση των οποίων επικαλείται ο φορολογούμενος για την κάλυψη ή τον περιορισμό της προστιθέμενης διαφοράς τεκμηρίων δαπανών διαβίωσης.

Συνεπώς, κατά την ανάλωση κεφαλαίου που κάνει ο φορολογούμενος δεν θα αφαιρέσει από τα εισοδήματα του το ποσό που αποτελεί το ετήσιο τεκμαρτό εισόδημα του από ιδιοκατοίκηση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 1

Η Παναγιωτάκη Κατερίνα έχει εισόδημα από ελευθέριο επάγγελμα 15.000 ευρώ. Έχει κύρια κατοικία 95 τ.μ, 3^{ου} ορόφου στην οδό Μ. Ανδρόνικου 25 στο Ηράκλειο και ένα αυτοκίνητο 11 φορολογήσιμων ίππων με έτος πρώτης κυκλοφορίας 2007. Μέσα στο 2008 έχει πληρώσει για πιστωτικές κάρτες και τόκους δανείων 5.000 ευρώ.

Έχει πάρει επίσης ένα δάνειο 3000 ευρώ. Πληρώνει για ενοίκιο εγκατάστασης του ελευθέριου επαγγέλματος 500 ευρώ.

ΛΥΣΗ

Δεν φορολογείται για την κύρια κατοικία επιφάνειας 95 τ.μ, πίνακας 5, περίπτωση 1 α, κωδικός 211, λόγω του ότι έχει επιφάνεια κύριων χώρων κάτω των 200 τ.μ.

Επίσης δεν θα φορολογηθεί το Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητο έτους πρώτης κυκλοφορίας 2007 και με 11 φορολογήσιμους ίππους, πίνακας 5, περίπτωση 1γ, κωδικός 750, επειδή είναι κάτω από 14 φορολογήσιμους ίππους.

Υπολογίζονται ως τεκμήριο τα 5.000 ευρώ που έχει καταβάλει για τοκοχρεολυτική απόσβεση δανείων και πιστωτικές κάρτες, πίνακας 5, περίπτωση 2ζ, κωδικός 727.

Τα 500 ευρώ που δίνει για ενοίκιο εγκατάστασης του ελευθέριου επαγγέλματος, πίνακας 6, περίπτωση 7, κωδικός 793, χρησιμοποιείται μόνο για διασταύρωση στοιχείων.

Τέλος, το δάνειο 3.000 ευρώ που πήρε, πίνακας 6, περίπτωση 9, κωδικός 781, είναι ποσό που προστίθεται στο εισόδημα του φορολογούμενου στην περίπτωση που χρειαστεί να καλυφθεί το ποσό του τεκμηρίου.

Σύμφωνα με τα παραπάνω η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη του φορολογούμενου είναι μικρότερη από το φορολογητέο του εισόδημα άρα θα φορολογηθεί για τα 15.000 ευρώ.

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΦΟΡΟΥ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ

Ο φορολογούμενος είναι ελεύθερος επαγγελματίας, άρα σύμφωνα με το άρθρο 9 του ν.2238/94 ισχύει το αφορολόγητο έως 10.500 ευρώ.

Από 10.500-12.000 ισχύει φορολογικός συντελεστής 15%, άρα ο φόρος για αυτά τα 1.500 ευρώ είναι 225 ευρώ.

Επίσης από 12.000-15.000 ισχύει φορολογικός συντελεστής 27%.

Επομένως $3.000 * 27\% = 810$ ευρώ.

Συνεπώς, ο φόρος εισοδήματος για το φορολογούμενο είναι 1.035 ευρώ

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 2

Η Παναγιωτάκη Μαρίνα έχει εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες 20.000 ευρώ. Έχει κύρια κατοικία 1^{ου} ορόφου επιφάνειας 120 τ.μ., επίσης κατέχει ένα Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητο 16 φορολογήσιμων ίππων, έτους πρώτης κυκλοφορίας 2007.

ΛΥΣΗ

Δεν φορολογείται για την κύρια κατοικία 120 τ.μ πίνακας 5, περίπτωση 1 α, κωδικός 211, λόγω του ότι έχει επιφάνεια κύριων χώρων κάτω των 200 τ.μ. Όμως υπολογίζεται τεκμήριο το Ε.Ι.Χ αυτοκίνητο έτους πρώτης κυκλοφορίας 2007 με 16 φορολογήσιμους ίππους, πίνακας 5, περίπτωση 1 γ, κωδικός 750, επειδή είναι πάνω από 14 φορολογήσιμους ίππους με το ποσό των 33.600 ευρώ.

Λόγω του ότι το τεκμήριο δεν καλύπτεται από το φορολογητέο του εισόδημα θα φορολογηθεί με βάση το ποσό το ποσό αυτού του τεκμηρίου δηλαδή με το ποσό των 33.600 ευρώ.

Άρα ο φόρος εισοδήματος για το μισθωτό είναι μέχρι 12.000 αφορολόγητο.

Από 12.000-30.000 ισχύει φορολογικός συντελεστής 27%, με ποσό 4.860 ευρώ.

Από 30.000-33.600 ισχύει φορολογικός συντελεστής 37% με ποσό 1.332 ευρώ.

Επομένως, ο φόρος εισοδήματος για το φορολογούμενο είναι 6.192 ευρώ.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 3

Ο Παναγιωτάκης Αρίστος έχει ετήσιο εισόδημα 40.000 ευρώ. Για αμοιβές γιατρών έχει δώσει 5.000 ευρώ. Έχει κύρια κατοικία στην Αθητάκη 9 στο Ηράκλειο στον πρώτο όροφο, 100 τ.μ. Έχει ένα Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητο έτους πρώτους κυκλοφορίας 2005, 15 φορολογήσιμων ίππων. Έχει και ένα σκάφος μήκους 5 μέτρων και έτους πρώτης κυκλοφορίας το 2007. Έχει δώσει για τοκοχρεολυτική απόσβεση δανείων και πιστωτικές κάρτες 3.500 ευρώ. Έχει πάρει επίσης ένα δάνειο 6.000 ευρώ.

ΛΥΣΗ

Δεν φορολογείται για την κύρια κατοικία 180 τ.μ, πίνακας 1, περίπτωση 1 α, κωδικός 211, λόγω του ότι έχει επιφάνεια μικρότερη των 200 τ.μ. Το τεκμήριο για το Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητο είναι 26.500 ευρώ, πίνακας 5, περίπτωση 1γ, κωδικός 750 και 851. Το τεκμήριο για το σκάφος 5μ, πίνακας 5, περίπτωση 1δ είναι 21.000 ευρώ.

Υπολογίζεται επίσης ως τεκμήριο το ποσό των 5.000 ευρώ που έδωσε για τοκοχρεολυτική απόσβεση δανείων και πιστωτικών καρτών. Την ετήσια αυτή τεκμαρτή δαπάνη την μειώνει το δάνειο των 6.000 ευρώ που πήρε, άρα η ετήσια τεκμαρτή δαπάνη είναι:

$26.500+21.000-6.000+6.000=46.500$ ευρώ.

Το φορολογητέο του εισόδημα είναι 40.000 ευρώ από μισθούς, μείον τα 5.000 ευρώ που δόθηκαν για αμοιβές γιατρών, δηλαδή 35.000 ευρώ.

Το εισόδημα με βάση τα τεκμήρια είναι μεγαλύτερο από το φορολογητέο εισόδημα. Άρα θα φορολογηθεί με το τεκμαρτό.

Μέχρι 12.000 ισχύει το αφορολόγητο. Από 12.000-30.000 ισχύει φορολογικός συντελεστής 27% δηλαδή 4.860 ευρώ. Από 30.000-46.500 δηλαδή για τις 16.500 ευρώ ισχύει φορολογικός συντελεστής 37% δηλαδή 6.105 ευρώ.

Επομένως ο φόρος εισοδήματος για τον φορολογούμενο είναι 10.965 ευρώ.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 4

Ο Παναγιωτάκης Νίκος και η Παναγιωτάκη Μαίρη, έχουν φορολογητέο εισόδημα 30.000 ευρώ & 20.000 ευρώ αντίστοιχα. Ο Παναγιωτάκης Νίκος έχει στην κατοχή του μία κύρια κατοικία στην 25^{ης} Αυγούστου 15 στο Ηράκλειο στον 2^ο όροφο, 160 τ.μ. Έχει επίσης μία πρώτη δευτερεύουσα κατοικία (εξοχική) στην Αγία Πελαγία στο Ηράκλειο 110 τ.μ στον 1^ο όροφο. Ακόμα έχει ένα Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητο 12 φορολογήσιμων ίππων, έτους πρώτης κυκλοφορίας 2005, ένα Ε.Ι.Χ. αυτοκίνητο 16 φορολογήσιμων ίππων, 50 % κυριότητας, έτους πρώτης κυκλοφορίας το 2007. Το υπόλοιπο 50% ανήκει στην γυναίκα του Παναγιωτάκη Μαίρη. Έχει και ένα τρίτο αυτοκίνητο 12 φορολογήσιμων, 100% κυριότητας και έτους πρώτης κυκλοφορίας το 2007. Τέλος έχει και ένα σκάφος μήκους 7 μέτρων και έτους πρώτης κυκλοφορίας το 2004.

ΛΥΣΗ

Δεν φορολογείται για την κύρια κατοικία 160 τ.μ, πίνακας 5, περίπτωση 1 α, κωδικός 211, λόγω του ότι έχει επιφάνεια κύριων χώρων κάτω των 200 τ.μ. Επίσης δεν φορολογείται για την πρώτη δευτερεύουσα εξοχική κατοικία 110 τ.μ, πίνακας 5, περίπτωση 1 α, κωδικός 225, γιατί είναι κάτω των 150 τ.μ. Από τα αυτοκίνητα που έχει θα αποτελέσει τεκμήριο αυτό που έχει συνιδιοκτησία με την γυναίκα του που είναι 16 φορολογήσιμοι ίπποι, πίνακας 5, περίπτωση 1γ, κωδικός 751 & 752. Τεκμήριο αποτελεί πάνω από 14 φορολογήσιμους ίππους.

Το τεκμήριο για τους 16 φορολογήσιμους ίππους είναι 33.600 ευρώ, το οποίο θα μοιραστεί στους φορολογούμενους, αφού ο καθένας τους κατέχει ποσοστό 50%, δηλαδή το τεκμήριο του Παναγιωτάκη Νίκου είναι 16.800 ευρώ (κωδικός 855) και για την Παναγιωτάκη Μαίρη επίσης 16.800 ευρώ (κωδικός 853).

Το τεκμήριο για το σκάφος που κατέχει ο Παναγιωτάκης Νίκος είναι 21.000 ευρώ (κωδικός 713). Συνολικά τα τεκμήρια του συζύγου ίναι 37.800 ευρώ. Το ποσό αυτό των τεκμηρίων καλύπτεται από το συνολικό εισόδημα των συζύγων που είναι 50.000 ευρώ. Άρα ο Παναγιωτάκης Νίκος θα φορολογηθεί με το φορολογητέο του εισόδημα που είναι 30.000 ευρώ. Η σύζυγος του έχει συνολικό ποσό τεκμηρίου 16.800 ευρώ. Το ποσό αυτό καλύπτεται το εισόδημά της και είναι 20.000 ευρώ. Άρα θα φορολογηθεί σύμφωνα με το φορολογητέο της εισόδημα. Άρα ο φόρος εισοδήματος για τον σύζυγο είναι: μέχρι 12.000 ισχύει το αφορολόγητο. Από 12.000-30.000 έχει φορολογικό συντελεστή 27%, δηλαδή

$18.000 * 27\% = 4.860$ ευρώ.

Ο φόρος εισοδήματος για την σύζυγο είναι: μέχρι 12.000 ισχύει το αφορολόγητο. Από 12.000-20.000 έχει φορολογικό συντελεστή 27%. Δηλαδή $8.0000 * 27\% = 2.160$ ευρώ.

Συνεπώς το ζευγάρι θα φορολογηθεί συνολικά για $4.860 + 2.160 = 7.020$ ευρώ.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Τελειώνοντας την εργασία μας, το συμπέρασμα στο οποίο έχουμε καταλήξει είναι ότι τα τεκμήρια είναι ένα μέτρο το οποίο πρέπει να εφαρμόζεται. Σκοπός τους είναι να “βοηθούν” το κράτος να ελέγχει τους φορολογούμενους όσον αφορά τα περιουσιακά τους στοιχεία και από πού έχουν προέλθει αυτά, και έτσι έχει την δυνατότητα να συμπεράνει αν το εισόδημα του φορολογούμενου δικαιολογεί τα τεκμήρια τα οποία έχει δηλώσει. Ωστόσο υπάρχουν και κάποιες ελαφρύνσεις, οι οποίες είναι υπέρ των φορολογούμενων (κύρια κατοικία κάτω των 200 τ.μ, πρώτη δευτερεύουσα εξοχική κατοικία κάτω των 150 τ.μ, Ε.Ι.Χ αυτοκίνητο κάτω των 14 φορολογήσιμων ίππων κ.τ.λ. δεν αποτελούν τεκμήρια.).

Ένα αρνητικό στοιχείο των τεκμηρίων που μπορούμε να αναφέρουμε είναι ότι με το να μετατραπεί η διάσπαση των τεκμαρτών δαπανών ανάλογα με το ποσοστό κατοχής πολλοί δεν πλήρωναν φόρους. Διασπούσαν τα φορολογητέα αγαθά σε περισσότερα από ένα άτομα με αποτέλεσμα να γλυτώσουν την φορολόγηση.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Γ. Κορομηλά “ Φορολογικές Σημειώσεις 2008”
2. Νόμος 2238/94, άρθρα 16-19 για τεκμήρια
3. Δημήτρης Σταματόπουλος, “Φορολογία Εισοδήματος Ανάλυση Διατάξεων Ν.2238/94 2007 (4 τόμοι)
4. Βιβλίο οδηγιών συμπλήρωσης φορολογικής δήλωσης υπουργείου οικονομικών
5. Χρ. Πότσης “Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος Φυσικών & Νομικών Προσώπων”, Εκδόσεις Πάμισος, 2007
6. Καραγιάννης Δημήτρης “Φορολογικά – Φοροτεχνικά, Υπολογισμός του Φόρου Εισοδήματος, Φορολογικές Δηλώσεις & Πραδείγματα”, θ’ έκδοση, 2001
7. Κων/νος Δ. Φινοκαλιώτης “Φορολογικό Δίκαιο” β’ έκδοση, Εκδόσεις Σακκουλα, 1999
8. Ιστοσελίδα Υπουργείου Οικονομικών “www.gsis.gr”
9. Ιστοσελίδα λογιστών “www.gus.gr”